

Hæstaréttardómar 1962 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

XXXIII. BINDI
1962

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXII

Reglulegir dómarar Hæstaréttar 1962:

Jónatan Hallvarðsson. Forseti dómsins frá 1. janúar til 31. ágúst.

Árni Tryggvason. Forseti dómsins frá 1. september til 31. desember.

Lárus Jóhannesson. Varaforseti dómsins frá 1. september til 31. desember.

Gizur Bergsteinsson.

Þórður Eyjólfsson.

Registur

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. X gegn Y. Úrskurður um öflun gagna í barnsfaðernismáli	10 $\frac{1}{1}$	1
2. Hjörleifur Gústafsson gegn Benedikt Sigurbjörnsyni. Frávísun frá Hæstarétti	15 $\frac{1}{1}$	2
3. Vátryggingarfélagið h/f gegn Sveini Bergmann Bjarnasyni og gagnsök. Vátrygging	17 $\frac{1}{1}$	5
4. Ragnar Halldórsson gegn Birni Sveinbjörnssyni, settum sýslumanni, og Marteini Björgvinssyni. Héraðsdómari vikur sæti	17 $\frac{1}{1}$	12
5. Ákærvaldið gegn Garðari Söbebeck Jónssyni. Líkamsmeiðing	17 $\frac{1}{1}$	14
6. Leifur Kristleifsson gegn Bæjarútgerð Reykjavíkur. Skaðabótamál	17 $\frac{1}{1}$	19
7. Magnús Thorlacius f. h. Veuve Louis Le Drézen gegn Jóni Halldórssyni og gagnsök. Riftun kaups. Kaupmiðlun	17 $\frac{1}{1}$	24
8. Þorsteinn Guðmundsson gegn Eiríki Eyleifssyni, dánarbúi Guðjóns Eyleifssonar og dánarbúi Metúsalems Jónssonar. Um beitarafnot á eignarnumdu landi	19 $\frac{1}{1}$	31
9. Björn Jóhannsson gegn Sameinaða gufuskipafélaginu. Skaðabótamál	22 $\frac{1}{1}$	40
10. Ákærvaldið gegn Þráni Sigtryggssyni. Bifreiðar. Líkamsmeiðing	22 $\frac{1}{1}$	46
11. Ákærvaldið gegn Halldóri Indriðasyni. Brot gegn áfengis- og umferðarlögum	22 $\frac{1}{1}$	50
12. Dráttarbraut Keflavíkur h/f gegn Sigurði Jóhannssyni og gagnsök. Skaðabótamál	24 $\frac{1}{1}$	56
13. Oddviti Patrekshrepps f. h. hreppsins gegn Ollúverzlun Íslands h/f. Útsvarsmál	26 $\frac{1}{1}$	69
14. Jóhann Benediktsson gegn Bergi Gestssyni og Hraðfrystihúsi Gerðabátanna h/f og gagnsök. Skaðabótamál	26 $\frac{1}{1}$	74
15. Halldór Ólafsson gegn Halldóri Sigurðssyni og Sigriði Bogadóttur og til réttargæzlu Jóhannesi Hannessyni og Þorleifi Finnbogasyni. Deilt um skúr og lóðarréttindi	26 $\frac{1}{1}$	84

	Dómur	Bls.
16. Kalman Sigurðsson gegn Guðmundi Sveinbjörns- syni, Deila um hlutdeild í óskiptu beitolandi	3 $\frac{1}{4}$	90
17. Magnús Thorlacius gegn Karólínu Jósefsson, Þókn- un fyrir lögmannsstarf	3 $\frac{1}{4}$	95
18. Samband Ísl. Samvinnufélaga og Oliufélagið h/f gegn Agnari Bogasyni, Meiðyrðamál	3 $\frac{1}{4}$	101
19. Hersteinn Pálsson og Blaðautgáfan Visir h/f gegn Birni Snæbjörnssyni, Matsbeiðni	3 $\frac{1}{4}$	105
20. Ákærvaldið gegn Björgólfi Schou Jensen Kristj- ánssyni, Þjófnaður	3 $\frac{1}{4}$	109
21. Haraldur Eiríksson gegn Jóni B. Jónssyni, Úti- vistardómur	3 $\frac{1}{4}$	114
22. Ákærvaldið gegn Böðvari Ámundasyni og Guð- mundi Stefáni Gíslasyni, Áfengis- og umferðar- lagabrot	5 $\frac{1}{2}$	115
23. Áslaug Snorradóttir og Ásdís Jóhannesdóttir gegn Þorvaldi Jósefssyni, Ábúðarlög, Útburðarmál	9 $\frac{1}{2}$	119
24. Árni Klemens Hallgrímsson gegn Oddvita Vatns- leysustrandarhrepps f. h. hreppsins og gagnsök. Bótakrafa vegna umferðar um land, Dráttarvextir af útsvarsskuld	9 $\frac{1}{2}$	123
25. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Hannesi Guðmundssyni og gagnsök	12 $\frac{1}{2}$	137
26. Ákærvaldið gegn Hálfðáni Inga Jensen, Þjófna- aður, nytjastuldur á bifreið og brot á áfengislögum	12 $\frac{1}{2}$	141
27. Ákærvaldið gegn Birni Guðmundssyni, Ákæra um brot á áfengislögum	16 $\frac{1}{2}$	147
28. Kaupfélag verkamanna, Akureyri, gegn Akureyrar- kaupstað. Riftun leigusamnings um svæði í kaupstað	16 $\frac{1}{2}$	152
29. Magnús Thorlacius gegn Gunnari Þorsteinssyni, Meiðyrðamál	19 $\frac{1}{2}$	159
30. Almenna byggingafélagið h/f gegn Steindóri Sigur- steinssyni og Jarðborunum ríkisins og Jarðbor- anir ríkisins gegn Steindóri Sigursteinssyni og Al- menna byggingafélaginu h/f og Steindór Sigur- steinsson gegn Jarðborunum ríkisins, Almenna byggingafélaginu h/f og Sjóvátryggingarfélagi Ís- lands h/f, Skaðabótamál	19 $\frac{1}{2}$	163
31. Vikan h/f gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, Söluskattur	19 $\frac{1}{2}$	182
32. Páll Guðjónsson gegn Hallbirni Elínmundarsyni, Krafa um frádrátt á vinnulaunum vegna ófullkom- inna vinnubragða, Endurheimta	23 $\frac{1}{2}$	184
33. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Baldvin Sig- urbjörnssyni og gagnsök, Skaðabótamál	23 $\frac{1}{2}$	192
34. Roger K. Bonnichsen f. h. dánarbús Bjargar Bon-		

	Dómur	Bls.
nichsens gegn Brunabótafélagi Íslands og Jens Nikulássyni og Jens Nikulásson gegn Roger K. Bonnichsen f. h. dánarbús Bjargar Bonnichsens. Um skiptingu brunabótafjár	2 $\frac{6}{2}$	207
35. Jónatan Stefánsson og sveitarsjóður Njarðvíkurhrepps gegn Alden M. Wright og Thomas D. Bulterwell og gagnsök. Skaðabótamál	2 $\frac{8}{2}$	217
36. Hans Kragh, Elvar Berg, Hans Jensen o. fl. gegn Guðjóni Bernharðssyni f. h. Plútó h/f. Útivistardómur	2 $\frac{8}{2}$	230
37. Guðjón Magússon gegn Ágústi Fjeldsted f. h. Daniels Thomsens. Útivistardómur	2 $\frac{8}{2}$	231
38. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Vatni og Hita h/f. Útivistardómur	2 $\frac{8}{2}$	231
39. Davíð Sigurðsson gegn Guðna Jónssyni f. h. Einars Guðnasonar. Útivistardómur	2 $\frac{8}{2}$	232
40. Óli Anton Þórarinsson gegn Gylfa h/f. Skaðabótamál	2 $\frac{7}{3}$	232
41. Hafsilfur h/f gegn Sighvati Snæbjörnssyni og gagnsök. Læknaráð krafið álita	5 $\frac{7}{3}$	237
42. Ákærvaldið gegn Jóni Óskari Gunnarssyni. Manndráp af gáleysi. Umferðarlagabrot	5 $\frac{7}{3}$	238
43. Ákærvaldið gegn Einari Gunnari Einarssyni og Jóni Andrésí Sveini Valberg Hallgrímssyni. Brot gegn 248. gr. og 248. gr. sbr. 138. gr. laga nr. 19/1940	12 $\frac{2}{3}$	243
44. Olga Halldórsdóttir, Hafsteinn Halldórsson og Egill Skúli Ingibergsson gegn Ágústi Sigurðssyni og til réttargæzlu Kristínu Gissurardóttur og Höskuldi Jóhannessyni og Guðbjörgu Þórðardóttur. Um öflun gagna	12 $\frac{2}{3}$	271
45. Hraðfrystihús Dýrfirðinga gegn Visundi h/f. Um greiðsluskyldu	16 $\frac{2}{3}$	272
46. Sigurður Sigurðsson gegn Guðmundi Sigurðssyni. Frávísunardómur úr gildi felldur	19 $\frac{2}{3}$	277
47. Gunnar Gunnarsson gegn Bæjarsjóði Akureyrar. Útsvarsmál	21 $\frac{2}{3}$	283
48. Samband íslenskra samvinnufélaga gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs. Útsvarsmál	21 $\frac{2}{3}$	288
49. Ákærvaldið gegn Donald Lister. Landhelgisbrot. Ásiglingartilraun á varðskip	23 $\frac{2}{3}$	291
50. Elín Kristjánsdóttir fyrir sína hönd, ófjárráða barna sinna, Sigrúnar Ragnarsdóttur og Skúla Ragnarssonar, og dánarbús Ragnars Guðmundssonar gegn Bæjarstjóra Hafnarfjarðar f. h. bæjar-sjóðs. Skaðabótamál	30 $\frac{0}{3}$	302
51. Kristinn Guðnason gegn Kjartani Sigurðssyni. Úti-		

	Dómur	Bls.
vistardómur	30/3	309
52. Soffía Jacobsen gegn tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs, Stóreignaskattur	2/4	310
53. S. gegn H. Úrskurður um öflun gagna	4/4	317
54. Landssamband íslenzkra verzlunarmanna gegn Alþýðusambandi Íslands, Félagsdómur dómbær um mál	4/4	318
55. Ákærvaldið gegn Sigurði Guðmundi Stefáni Þorleifssyni og Þorgíls Þorbergi Stefánssyni, Frávisun frá Hæstarétti	4/4	323
56. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn stjórn Lífeyrissjóðs togarasjóðmanna og stjórn Lífeyrissjóðs togarasjóðmanna gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og þrotabúi Ísfirðings h/f, Lögveð fyrir iðgjöldum til nefnds sjóðs	4/4	330
57. Júpiter h/f og Marz h/f gegn Þorsteini Þorleifssyni og gagnsök, Skaðabótamál	6/4	335
58. Laufey Guðmundsdóttir gegn Kristjáni Kristófersyni og Þóru Valdemarsdóttur, Um umráð barns	6/4	349
59. Samvinnutryggingar gegn Ragnari Sæmundssyni og gagnsök, Skaðabætur, Óbærni málflytjanda ..	11 1/4	356
60. Málfriður Gunnarsdóttir, Hlin Gunnarsdóttir og Björn Gunnarsson gegn Kristínu Sigurðardóttur, Þórunni Benediktsdóttur, Þorbjörgu Benediktsdóttur, Sigurlaugu Guðmundsdóttur, Elísabetu Guðmundsdóttur og Sigurði Ísleifssyni, Innsetningargerð	16 1/4	372
61. Guðlaug Helga Sveinsdóttir gegn Páli Kolbeins og Ólafi Jónssyni og búi Ólafs Jónssonar og Guðlaugar Helgu Sveinsdóttur, Búskipti vegna hjónaskilnaðar	16 1/4	376
62. Guðlaug Helga Sveinsdóttir gegn dánarbúi Þórarins Jónssonar og Ólafi Jónssyni og búi Ólafs Jónssonar og Guðlaugar Helgu Sveinsdóttur, Búskipti vegna hjónaskilnaðar	16 1/4	381
63. Guðlaug Helga Sveinsdóttir gegn Halldóri Hákonarsyni og Ólafi Jónssyni og búi Ólafs Jónssonar og Guðlaugar Helgu Sveinsdóttur, Búskipti vegna hjónaskilnaðar	16 1/4	387
64. Þorsteinn Örn Þorsteinsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs, Útivistardómur	30/4	392
65. Bæjarútgerð Neskaupstaðar gegn Magnúsi Hagalín Gíslasyni og gagnsök, Um kjör togaraskipstjóra ..	30/4	392
66. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Olúfélaginu h/f, Endurheimt ofgreidds útsvars ..	7/5	401
67. Vilhjálmur Þórðarson gegn Halldóri Ólafssyni, Um		

	Dómur	IX Bls.
póknun fyrir viðgerð á ræsi í bíl	7 $\frac{1}{5}$	405
68. Gísli Ólafsson gegn Guðmundi Þórarinssyni. Ómerk- ing héraðsdóms	9 $\frac{1}{5}$	410
69. Unnur A. Jónsdóttir gegn Magnúsi Thorlacius f. h. Ryszard Górká og Finnboga Kjartanssyni og Magn- ús Thorlacius f. h. Ryszard Górká gegn Unni A. Jónsdóttur. Ómerking og frávísun	9 $\frac{1}{5}$	415
70. Olga Halldórsdóttir, Hafsteinn Halldórsson og Egill Skúli Ingibergsson gegn Ágúst Sigurðssyni og til réttargæzlu þeim Kristínu Gissurardóttur, Höskuldi Jóhannessyni og Guðbjörgu Þórðardóttur. Skaða- bótamál vegna húskaupa	14 $\frac{1}{5}$	424
71. Guðjón Magnússon gegn Ágúst Fjeldsted f. h. Dan- iels Peters Tomsens. Um kaup sjómanns	14 $\frac{1}{5}$	435
72. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Sigmundi Sigfússyni f. h. Guðmundar Sigmunds- sonar og gagnsök. Skaðabótamál	14 $\frac{1}{5}$	438
73. Ragnar Jónsson gegn Guðrúnu Sæmundsdóttur og Höгна Jónssyni. Úrskurður um frest staðfestur ..	14 $\frac{1}{5}$	446
74. Bæjarstjórinn í Vestmannaeyjum f. h. hafnarsjóðs gegn Geir H. Zoëga f. h. Marcel Lambregt, eiganda og útgerðarmanns b/v Marie José Rosette, O 285, og til réttargæzlu Geir H. Zoëga f. h. váttryggjenda og Geir Zoëga f. h. ábyrgðarváttryggjenda sama togara. Óbærni til að hafa fyrirvar aðilja í máli	14 $\frac{1}{5}$	449
75. Verkamannafélagið Dagsbrún gegn Kassagerð Reykjavíkur h/f. Krafa um frávísun máls frá dómi eigi tekin til greina	14 $\frac{1}{5}$	453
76. Sigurjón Guðmundsson gegn Félagi vatnsvirkja. Skaðabótamál	16 $\frac{1}{5}$	456
77. Heilbrigðismálaráðherra gegn Aage Schiøth og gagnsök. Svipting lyfsöluleyfis dæmd ógild	23 $\frac{1}{5}$	460
78. Hans Kragh, Elvar Berg, Hans Jensson, Óli G. Gunnarsson, Andrés Ingólfsson og Gunnar Kvaran gegn Plútó h/f. Bönnuð notkun atvinnuheitis	25 $\frac{1}{5}$	475
79. Ákærvaldið gegn Friðriki Þórhallssyni. Akstur bifreiðar með áfengisáhrifum	25 $\frac{1}{5}$	481
80. Matthías Bjarnason gegn bæjarstjóranum á Ísa- firði f. h. bæjarstjórnar Ísafjarðar. Um kosningar- rétt	25 $\frac{1}{5}$	485
81. Eggert Teitsson gegn Guðmundi Jósefssyni. Veiði- réttindi	25 $\frac{1}{5}$	488
82. Ákærvaldið gegn Sigtryggi Kjartanssyni. Brot gegn áfengislögum	25 $\frac{1}{5}$	492
83. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Gunnari A. Pálssyni f. h. Steins Jónssonar. Útivistardómur ..	30 $\frac{1}{5}$	498

	Dómur	Bls.
84. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn H/f Eimskipafélagi Íslands. Útivistardómur	30/5	499
85. Ingólfur G. S. Espholin gegn Kópanesi h/f og gagnsök. Skuldamál	1/6	499
86. Arnaldur Guttormsson, Egill Guttormsson, Þórunn Guttormsdóttir, Valgerður Guttormsdóttir og Margrét Guttormsdóttir gegn Einari Guttormssyni og Stefáni Júlíussyni. Mál um, hvort jörð væri ættarjörð	6/6	508
87. Hafsilfur h/f gegn Sighvati Snæbjörnssyni og gagnsök. Skaðabótamál	6/6	512
88. Guðmundur Pétursson gegn Jóni B. Gunnlaugssyni. Útburðarmál	6/6	527
89. Sæbjörg h/f gegn Leifi Jónssyni. Um kaup skipstjóra. Tómlæti	13/6	532
90. H/f Ís gegn Guðrúnu Valgerði Sigurðardóttur og gagnsök. Skaðabótamál	13/6	536
91. Dánarbú Jens Árnasonar gegn Axel Björnssyni. Skaðabótamál	13/6	545
92. Ákærvaldið gegn Bjarna Magnússyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	18/6	556
93. Ákærvaldið gegn Sveini Jónssyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	18/6	559
94. Ákærvaldið gegn Jóni Haukdal Þorgeirssyni, Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	18/6	562
95. Ákærvaldið gegn Gilbert de Lapole Casson. Landhelgisbrot	18/6	565
96. Ákærvaldið gegn George Francis Pearson. Landhelgisbrot	18/6	573
97. Árni Skúlason gegn Gunnlaugi Þórðarsyni og Úlfari Þórðarsyni. Riftun á húsakaupum	18/6	580
98. Ákærvaldið gegn Arnþóri Pálssyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	18/6	587
99. Sigurður Sigurðsson gegn Guðmundi S. Sigurðssyni og gagnsök. Um eignarrétt að íbúð	22/6	590
100. Hótel Borg h/f gegn Almennum Tryggingum h/f og gagnsök. Um öflun gagna	22/6	603
101. Hlökkver Björn Jónsson gegn Hrefnu Gunnarsdóttur. Útivistardómur	22/6	604
102. Rannveig Ásgeirsdóttir gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Skaðabótamál	28/9	605
103. Páli Samúelsson gegn Kristjáni Eiríkssyni. Útivistardómur	1/10	610
104. Hilmar Sigurðsson gegn Kristínu Jörgensen. Útivistardómur	1/10	610

	Dómur	Bls.
105. Gunnar Ásgeirsson gegn Áka Jakobssyni. Lög- bannsgerð	$\frac{1}{10}$	610
106. Ragnheiður Ólafsdóttir gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Skaðabótamál	$\frac{1}{10}$	613
107. Þórscafé gegn tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkis- sjóðs. Ómerking úrskurðar og heimvísun máls ..	$\frac{1}{10}$	623
108. Guðlaugur Einarsson og Svanlaug Þorgeirsdóttir gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs. Lögtaksgerð dæmd ómerk	$\frac{3}{10}$	625
109. Anton Högnason gegn fjármálaráðherra f. h. ríkis- sjóðs. Fébótamál	$\frac{5}{10}$	628
110. Helgi Benediktsson gegn Vinnslustöðinni í Vest- mannaeyjum. Synjað var kröfu um töku fjárfé- lags til skiptameðferðar	$\frac{8}{10}$	637
111. Hreppsnefnd Þverárhrepps gegn Sigurði Norland. Fjallskil	$\frac{10}{10}$	641
112. Helgi Benediktsson gegn Stjórn Bataábyrgðarfé- lags Vestmannaeyja, þeim Ársæli Sveinssyni, Karli S. Guðmundssyni, Jónasi Jónssyni, Jóni Í. Sigurðs- syni og Sighvati Bjarnasyni. Synjað um sakasam- lag fyrir héraðsdómi	$\frac{17}{10}$	646
113. Dánarbú Páls Magnússonar gegn Sveini Jónssyni. Deilt um rétt til innheimtufjár	$\frac{19}{10}$	649
114. M gegn K og gagnsök. Barnsfaðernismál	$\frac{19}{10}$	660
115. Sigríður Nikulásdóttir gegn Steinari Þorfinnssyni og gagnsök og Steinar Þorfinnsson gegn Bygg- ingarsamvinnufélagi barnakennara og Byggingar- samvinnufélagi starfsmanna ríkisstofnana. Skulda- skipti vegna húskaupa	$\frac{24}{10}$	666
116. Alþýðublaðið gegn Prentmyndum h/f. Útivistar- dómur	$\frac{24}{10}$	680
117. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn H/f Eim- skipafélagi Íslands. Stóreignaskattur	$\frac{26}{10}$	680
118. H/f Eimskipafélag Íslands gegn Jóni Þóri Jónssyni og gagnsök. Skaðabótamál	$\frac{26}{10}$	685
119. Prentmyndir h/f gegn Alþýðublaðinu. Skuldamál	$\frac{26}{10}$	695
120. Indriði Nielsson gegn borgargjaldkera Reykjavíkur f. h. borgarsjóðs. Útivistardómur	$\frac{31}{10}$	701
121. Ragnar Finnsson gegn borgargjaldkera Reykja- víkur f. h. borgarsjóðs. Útivistardómur	$\frac{31}{10}$	701
122. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn H/f Vinnuvélum og gagnsök. Útivistardómur	$\frac{31}{10}$	701
123. Steingrímur Árnason gegn Árna Böðvarssyni. Úti- vistardómur	$\frac{31}{10}$	702
124. Ákærvaldið gegn Ólafi Þór Árnasyni. Áfengis- og umferðarmál	$\frac{31}{10}$	702

	Dómur	Bls.
125. Kjartan Steingrímsson gegn Árna Gunnarssyni. Skaðabótamál	31 $\frac{1}{10}$	705
126. Óskar M. Jóhannsson gegn Hallgrími Jónssyni. Útivistardómur	2 $\frac{1}{11}$	710
127. Ákærvaldið gegn Júlíusi Einarssyni. Áfengis- og umferðarlagabrot	2 $\frac{1}{11}$	710
128. Ákærvaldið gegn Jóni Ara Ágústssyni. Áfengis- og umferðarlagabrot	2 $\frac{1}{11}$	715
129. Ákærvaldið gegn Jóni Þorvaldssyni. Áfengis- og umferðarlagabrot	2 $\frac{1}{11}$	718
130. Andrés Haraldsson gegn Tryggva Haraldssyni. Niðurfelling máls	5 $\frac{1}{11}$	721
131. Ísafoldarprentsmiðja h/f gegn Tórstundabúðinni og Flóru h/f og gagnsök. Útburðarmál	5 $\frac{1}{11}$	721
132. Árni Böðvarsson gegn Steingrími Árnasyni. Öflun aðfararheimildar á gerðardómi	7 $\frac{1}{11}$	736
133. Ákærvaldið gegn Sigurbirni Árnasyni. Siðferðisbrot	7 $\frac{1}{11}$	740
134. Hafnarstjórinn í Reykjavík f. h. hafnarsjóðs gegn Sigurjóni Jónssyni. Skaðabótamál	12 $\frac{1}{11}$	745
135. Bæjarstjórn Akraneskaupstaðar gegn Halldóri Grímssyni. Um kosningarrétt	12 $\frac{1}{11}$	752
136. Ákærvaldið gegn Húbert Rósmanni Morthens. Manndráp	14 $\frac{1}{11}$	755
137. Árni Friðriksson gegn Marínó Jónssyni. Frávísun frá héraðsdómi	14 $\frac{1}{11}$	780
138. Bragi h/f gegn Skipasmiðastöðinni Dröfn h/f. Útivistardómur	14 $\frac{1}{11}$	783
139. Bæjarstjórinn á Akureyri f. h. bæjarsjóðs gegn Guðmundi Steinssyni og gagnsök. Skaðabótamál ..	14 $\frac{1}{11}$	783
140. Skipasmiðastöðin Dröfn h/f gegn Braga h/f. Áfrýjun til staðfestingar	19 $\frac{1}{11}$	795
141. Sameinaðir verktakar h/f gegn Guðbrandi Guðmundssyni. Skaðabótamál	19 $\frac{1}{11}$	797
142. Kristján Jónsson gegn Tómasi Högnasyni og gagnsök. Um starfskjör og starfslaun bifreiðarstjóra ..	19 $\frac{1}{11}$	808
143. Óskar Sigurðsson gegn Hannelsi Guðleifssyni. Skaðabótamál.	23 $\frac{1}{11}$	814
144. Ákærvaldið gegn Halldóri Karel Jakobssyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	23 $\frac{1}{11}$	819
145. Halldór Jónsson gegn Hirti Valdimarssyni og gagnsök. Skaðabótamál	23 $\frac{1}{11}$	823
146. Magnús Andrésson gegn Guðjóni Steingrímssyni f. h. The Bank of Nova Scotia og Maríu Östlund f. h. dánarbús Georgs Östlunds. Útivistardómur ..	39 $\frac{1}{11}$	835
147. Hótel Borg h/f gegn Almennum Tryggingum h/f og gagnsök. Umferðarréttur um lóð	39 $\frac{1}{11}$	835

	Dómur	Bls.
148. Þórscafé h/f gegn tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs. Um heitfesting vitnis	$\frac{3}{12}$	844
149. Gunnar Ásgeirsson gegn Áka Jakobssyni. Lögbann. Frávísun frá Hæstarétti	$\frac{5}{12}$	846
150. Guðjón Jónsson og Ágúst Ólafsson gegn Sam- ábyrgð Íslands á fiskiskipum. Ómerking og frá- vísun frá héraðsdómi	$\frac{5}{12}$	850
151. Bæjarstjórinn í Hafnarfirði f. h. bæjarsjóðs og Bæjarútgerð Hafnarfjarðar gegn Lýsi & Mjöl h/f. Um gildi samþykktar, er gerð var á hluthafafundi	$\frac{10}{12}$	853
152. Ákærvaldið gegn Konráði Þorsteinssyni. Brot gegn 108. gr. laga nr. 19/1940	$\frac{10}{12}$	861
153. Ákærvaldið gegn Einari Hafsteini Guðmundssyni. Umferðarmál	$\frac{12}{12}$	868
154. Bæjarsjóður Ísafjarðar gegn Útibúi Landsbanka Íslands á Ísafirði. Ómerking dóms og heimvísun máls	$\frac{14}{12}$	875
155. Árni Haraldsson og Ásbjörn Ólafsson gegn Birni Haraldssyni, Erlu Haraldsdóttur og Kristínu Har- aldsdóttur og gagnsök. Um eignarrétt að lóð og um lóðamörk	$\frac{17}{12}$	881
156. Bæjarstjórn Akraneskaupstaðar f. h. bæjarsjóðs gegn Daníel Ágústínussyni og gagnsök. Fébætur fyrir svipting starfa og miskabætur fyrir meiðyrði	$\frac{17}{12}$	900
157. Guðni Vilberg Björnsson og Samvinnutryggingar gegn Ólafi Snorra Guðnasyni og skiptaráðandanum í Hafnarfirði f. h. þrotabús Jóns Kr. Gunnarssonar og Ólafur Snorri Guðnason gegn Guðna Vilberg Björnssyni, Samvinnutryggingum og skiptaráðand- anum í Hafnarfirði f. h. þrotabús Jóns Kr. Gunn- arssonar. Skaðabótamál. Máli á hendur þrotabúi vísað frá dómi	$\frac{19}{12}$	907
158. Dánar- og félagsbú Eyjólfss Guðmundssonar og Arnþrúðar Guðjónsdóttur, Guðmundur Eyjólfsson og Sigurður Eyjólfsson gegn Kristjáni Bjarnasyni. Frávísun frá Hæstarétti	$\frac{29}{12}$	916

II. NAFNASKRÁ.

A. *Einkamál.*

Agnar Bogason	101
Akraneskaupstaður	752, 900
Akureyrarkaupstaður	152, 283, 783
Almenna byggingafélagið h/f	163
Almennar Tryggingar h/f	603, 835
Alþýðublaðið	680, 695
Alþýðusamband Íslands	318
Andrés Haraldsson	721
Andrés Ingólfsson	475
Anton Högnason	628
Arnaldur Guttormsson	508
Arnþrúður Guðjónsdóttir	916
Axel Björnsson	545
Ágúst Ólafsson	850
Ágúst Sigurðsson	271, 424
Áki Jakobsson	610, 846
Árni Böðvarsson	702, 736
Árni Friðriksson	780
Árni Gunnarsson	705
Árni Klemens Hallgrímsson	123
Árni Haraldsson	881
Árni Skúlason	580
Ársæll Sveinsson	646
Ásbjörn Ólafsson	881
Ásdís Jóhannesdóttir	119
Áslaug Snorradóttir	119
Baldvin Sigurbjörnsson	192
The Bank of Nova Scotia	835
Bátaábyrgðarfélag Vestmannaeyja	646
Benedikt Sigurbjörnsson	2
Berg, Elvar	230, 475
Bergur Gestsson	74
Björg Bonnichsen, dánarbú	207
Björn Gunnarsson	372
Björn Haraldsson	881
Björn Jóhannsson	40
Björn Snæbjörnsson	105
Björn Sveinbjörnsson, settur sýslumaður	12

Blaðautgáfan Vísir h/f	105
Bonnichsen, Björg, dánarbú	207
Bragi h/f	783, 795
Brunabótafélag Íslands	207
Bullerwell, Thomas D.	217
Byggingarsamvinnufélag barnakennara	666
Byggingarsamvinnufélag starfsmanna ríkisstofnana	666
Bæjarútgerð Reykjavíkur	19
Daníel Ágústínusson	900
Davíð Sigurðsson	232
Dráttarbraut Keflavíkur h/f	56
Eggert Teitsson	488
Egill Guttormsson	508
Egill Skúli Ingibergsson	271, 424
H.f. Eimskipafélag Íslands	499, 680, 685
Einar Guðnason	232
Einar Guttormsson	508
Eiríkur Eyleifsson	31
Elín Kristjánsdóttir	302
Elísabet Guðmundsdóttir	372
Erla Haraldsdóttir	881
Espholin, Ingólfur G. S.	499
Eyjólfur Guðmundsson, dánar- og félagsbú	916
Félag vatnsvirkja	456
Finnbogi Kjartansson	415
Flóra h/f	721
Gisli Ólafsson	410
Guðbjörg Þórðardóttir	271, 424
Guðbrandur Guðmundsson	797
Guðjón Eyleifsson, dánarbú	31
Guðjón Jónsson	850
Guðjón Magnússon	231, 435
Guðjón Steingrímsson	835
Guðlaug Helga Sveinsdóttir	376, 381, 387
Guðlaugur Einarsson	625
Guðmundur Eyjólfsson	916
Guðmundur Jósefsson	488
Guðmundur Pétursson	527
Guðmundur Sigmundsson	438
Guðmundur S. Sigurðsson	277, 590
Guðmundur Steinsson	783
Guðmundur Sveinbjörnsson	90
Guðmundur Þórarinsson	410
Guðni Vilberg Björnsson	907
Guðrún Valgerður Sigurðardóttir	536

	Bls.
Guðrún Sæmundsdóttir	446
Gunnar Ásgeirsson	610, 846
Gunnar Gunnarsson	283
Gunnar Þorsteinsson	159
Gunnlaugur Þórðarson	580
Gylfi h/f	232
H	317
Hafnarfjörður, bæjarsjóður	302, 853
Hafsilfur h/f	237, 512
Hafsteinn Halldórsson	271, 424
Hallbjörn Elínmundarson	184
Halldór Grímsson	752
Halldór Hákonarson	387
Halldór Jónsson	823
Halldór Ólafsson	84, 405
Halldór Sigurðsson	84
Hallgrímur Jónsson	710
Hannes Guðleifsson	814
Hannes Guðmundsson	137
Hans Jensson	230, 475
Haraldur Eiríksson	114
Heilbrigðismálaráðherra	460
Helgi Benediktsson	637, 646
Hersteinn Pálsson	105
Hilmar Sigurðsson	610
Hjörleifur Gústafsson	2
Hjörtur Valdimarsson	823
Hlín Gunnarsdóttir	372
Hlöðver Björn Jónsson	604
Hótel Borg h/f	603, 835
Hraðfrystihús Dýrfirðinga	272
Hraðfrystihús Gerðabátanna h/f	74
Hrefna Gunnarsdóttir	604
Högni Jónsson	446
Höskuldur Jóhannesson	271, 424
Indriði Níelsson	701
H/f Ís	536
Ísafjarðarkaupstaður	485, 875
Ísafoldarprentsmiðja h/f	721
Ísfirðingur h/f, þrotabú	330
Jacobsen, Soffía	310
Jarðboranir ríkisins	163
Jens Árnason, dánarbú	545
Jens Nikulásen	207
Jóhann Benediktsson	74
Jóhannes Hannesson	84

	Bls.
Jón B. Gunnlaugsson	527
Jón B. Jónsson	114
Jón Halldórsson	24
Jón Í. Sigurðsson	646
Jón Kr. Gunnarsson, þrotabú	907
Jón Þórir Jónsson	685
Jónas Jónsson	646
Jónatan Stefánsson	217
Júpiter h/f	335
Jørgensen, Kristín	610
K	660
Kalman Sigurðsson	90
Karl S. Guðmundsson	646
Karólína Jósefsson	95
Kassagerð Reykjavíkur h/f	453
Kaupfélag verkamanna, Akureyri	152
Kjartan Sigurðsson	309
Kjartan Steingrímsson	705
Kópanes h/f	499
Kragh, Hans	230, 475
Kristinn Guðnason	309
Kristín Gissurardóttir	271, 424
Kristín Haraldsdóttir	881
Kristín Sigurðardóttir	372
Kristján Bjarnason	916
Kristján Eiríksson	610
Kristján Jónsson	808
Kristján Kristófersson	349
Kvaran, Gunnar	475
Lambregt, Marcel, eigandi og útgerðarmaður	449
Landsbanki Íslands á Ísafirði, útibú	875
Landssamband íslenskra verzlunarmanna	318
Laufey Guðmundsdóttir	349
Leifur Jónsson	532
Leifur Kristleifsson	19
Lífeyrissjóður togarasjómannna	330
Lýsi & Mjöl h/f	853
M	660
Magnús Andrésen	835
Magnús Hagalín Gíslason	392
Margrét Guttormsdóttir	508
Marínó Jónsson	780
Marteinn Björgvinsson	12
Marz h/f	335
Matthías Bjarnason	485
Málfríður Gunnarsdóttir	372

	Bls.
Metúsalem Jónsson, dánarbú	31
Neskaupstaður, bæjarútgerð	392
Njarðvíkurhreppur	217
Norland, Sigurður	641
Olga Halldórsdóttir	271, 424
Olíufélagið h/f	101, 401
Olíuverzlun Íslands h/f	69
Ólafur Snorri Guðnason	907
Ólafur Jónsson	376, 381, 387
Óli Anton Þórarinnsson	232
Óli G. Gunnarsson	475
Óskar M. Jóhannsson	710
Óskar Sigurðsson	814
Patrekshreppur	69
Páll Guðjónsson	184
Páll Kolbeins	376
Páll Magnússon, dánarbú	649
Páll Samúelsson	610
Plútó h/f	230, 475
Prentmyndir h/f	680, 695
Ragnar Finnsson	701
Ragnar Guðmundsson, dánarbú	302
Ragnar Halldórsson	12
Ragnar Jónsson	446
Ragnar Sæmundsson	356
Ragnheiður Ólafsdóttir	613
Rannveig Ásgeirsdóttir	605
Reykjavík	288, 392, 401, 438, 625, 701
Reykjavík, bæjarútgerð	19
Reykjavík, hafnarsjóður	745
Ríkissjóður	137, 182, 192, 231, 310, 330, 498, 499, 605, 613, 623, 628, 680, 844
Ryszard Górka	415
S	317
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum	850
Samband íslenzkra samvinnufélaga	101, 288
Sameinaða gufuskipafélagið	40
Sameinaðir verktakar h/f	797
Samvinnutryggingar	356, 907
Schiöth, Aage	460
Sighvatur Bjarnason	646
Sighvatur Snæbjörnsson	237, 512
Sigmundur Sigfússon	438
Sigríður Bogadóttir	84
Sigríður Nikulásdóttir	666
Sigrún Ragnarsdóttir	302

	Bls.
Sigurður Eyjólfsson	916
Sigurður Ísleifsson	372
Sigurður Jóhannsson	56
Sigurður Norland	641
Sigurður Sigurðsson	277, 590
Sigurjón Guðmundsson	456
Sigurjón Jónsson	745
Sigurlaug Guðmundsdóttir	372
Sjóváttryggingarfélag Íslands h/f	163
Skipasmíðastöðin Dröfn h/f	783, 795
Skúli Ragnarsson	302
Stefán Júlíusson	508
Steinar Þorfinnsson	666
Steindór Sigursteinsson	163
Steingrímur Árnason	702, 736
Steinn Jónsson	498
Svanlaug Þorgeirsdóttir	625
Sveinn Bergmann Bjarnason	5
Sveinn Jónsson	649
Sæbjörg h/f	532
Thomsen, Daníel	231, 435
Thorlacius, Magnús	24, 95, 159, 415
Tómas Högnason	808
Tómstundabúðin	721
Tryggvi Haraldsson	721
Unnur A. Jónsdóttir	415
Úlfar Þórðarson	580
Valgerður Guttormsdóttir	508
Vatn og Hiti h/f	231
Vatnsleysustrandarhreppur	123
Vátryggingafélagið h/f	5
Verkamannafélagið Dagsbrún	453
Vestmannaeyjar, hafnarsjóður	449
Veuve Louis Le Drézen	24
Vikan h/f	182
Vinnslustöðin í Vestmannaeyjum	637
Vinnuvélar h/f	701
Vilhjálmur Þórðarson	405
Vísundur h/f	272
Wright, Alden M.	217
X	1
Y	1
Zoëga, Geir	449
Zoëga, Geir H.	449
Þorbjörg Benediktsdóttir	372
Þorleifur Finnbogason	84

	Bls.
Þorsteinn Guðmundsson	31
Þorsteinn Þorleifsson	335
Þorsteinn Örn Þorsteinsson	392
Þorvaldur Jósefsson	119
Þóra Valdemarsdóttir	349
Þórarinn Jónsson, dánarbú	381
Þórscafé h/f	623, 844
Þórunn Benediktsdóttir	372
Þórunn Guttormsdóttir	508
Þverárhreppur	641
Östlund, Georg, dánarbú	835

B. *Opinber mál.*

Arnþór Pálsson	587
Bjarni Magnússon	556
Björgúlfur Schou Jensen Kristjánsson	109
Björn Guðmundsson	147
Böðvar Ámundason	115
De Lapole Casson, Gilbert	565
Einar Gunnar Einarsson	243
Einar Hafsteinn Guðmundsson	868
Friðrik Þórhallsson	481
Garðar Söbebeck Jónsson	14
Guðmundur Stefán Gíslason	115
Halldór Indriðason	50
Halldór Karel Jakobsson	819
Hálf dán Ingi Jensen	141
Jón Andrés Sveinn Valberg Hallgrímsson	243
Jón Ari Ágústsson	715
Jón Haukdal Þorgeirsson	562
Jón Óskar Gunnarsson	238
Jón Þorvaldsson	718
Július Einarsson	710
Konráð Þorsteinsson	861
Lister, Donald	291
Morthens, Húbert Rósmann	755
Ólafur Þór Árnason	702
Pearson, George Francis	573
Sigtryggur Kjartansson	492
Sigurbjörn Árnason	740
Sigurður Guðmundur Stefán Þorleifsson	323
Sveinn Jónsson	559
Þorgils Þorbergur Stefánsson	323
Þráinn Sigtryggsson	46

III. SKRÁ

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem til er vitnað
í XXXIII. bindi hæstaréttardóma.

1281, *Jónsbók.*

Þjófabálkur, 14. kap. — 552.

1672, 4. desember. Tilskipun um lækna og lyfsala.

11. gr. — 469, 474.

24. gr. — 470.

25. gr. — 468, 474.

1687, 15. apríl. Norsku lög Kristjáns V.

6—14—6. — 281, 528.

1855, 9. maí. Tilskipun, sem lögleiðir á Íslandi með nokkrum breytingum lög 3. jan. 1851 um prentfrelsi.

11. gr. — 104.

1878, nr. 3, 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.

33. gr. — 908.

34. gr. — 415.

57. gr. — 600.

59. gr. — 599, 600.

90. gr. — 908.

1884, nr. 1, 12. jan. Lög um bygging, ábúð og úttekt jarða.
— 208, 209.

10. gr. — 215.

15. gr. — 213, 215.

1885, nr. 29, 16. des. Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.

7. gr. — 626.

10. gr. — 626.

1887, nr. 19, 4. nóv. Lög um aðför.

24. gr. — 626.

33. gr. — 626.

34. gr. — 626.

35. gr. — 626.

1893, nr. 28, 26. okt. Lög um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju.

1. gr. — 635.

1900, nr. 3, 12. janúar. Lög um fjármál hjóna.

— 160, 161, 162.

1903, nr. 42, 13. nóv. Lög um verzlunarskrár, firmu og prókúrumboð.

10. gr. — 479.
- 1905, nr. 14, 20. október. *Lög um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda.*
3. gr. — 75, 83.
- 1905, nr. 46, 10. nóvember. *Lög um hefð.*
2. gr. — 837, 884.
7. gr. — 837.
8. gr. — 837.
- 1914, nr. 35, 2. nóvember. *Lög um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur.*
11. gr. — 886.
- 1914, nr. 56, 30. nóvember. *Siglingalög.*
236. gr. — 331, 394, 437.
252. gr. — 331, 437.
261. gr. — 295, 299.
- 1919, nr. 41, 28. nóvember. *Lög um landamerki o. fl.*
17. gr. — 411.
- 1920, nr. 5, 18. maí. *Lög um bann gegn botnvörpuveiðum.*
- 298.
1. gr. — 295, 301, 565, 566, 571, 573, 574, 579.
2. gr. — 292, 295.
3. gr. — 292, 295, 301, 566, 575, 579.
4. gr. — 572.
- 1921, nr. 77, 27. júní. *Lög um hlutafélög.*
30. gr. — 854, 860.
31. gr. — 855.
- 1922, nr. 33, 19. júní. *Lög um rétt til fiskveiða í landhelgi.*
- 295, 301, 566, 571, 574.
- 1923, nr. 20, 20. júní. *Lög um skyldur og réttindi hjóna.*
- 160, 161.
24. gr. — 385, 390.
25. gr. — 377, 382, 388.
48. gr. — 377, 382, 388.
- 1924, nr. 4, 11. apríl. *Lög um að miða við gullkrónur sektir fyrir landhelgisbrot.*
- 292.
- 1927, nr. 12, 31. maí. *Sveitarstjórnarlög.*
30. gr. — 645.
38. gr. — 644.
41. gr. — 644.
- 1929, nr. 25, 14. júní. *Lög um gjaldþrotaskipti.*
5. gr. — 2.
6. gr. — 4.
22. gr. — 4.
- 1930, nr. 2, 7. janúar. *Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.*

46. gr. — 47, 49, 238, 239, 242.
96. gr. — 47, 49, 238, 239, 242.
- 1930, nr. 41, 19. maí. *Sjómannalög*.
47. gr. — 823.
- 1932, nr. 26, 23. júní. *Lög um Brunabótafélag Íslands*.
3. gr. — 212.
- 1932, nr. 61, 23. júní. *Lög um lax- og silungsveiði*.
2. gr. — 490.
- 1933, nr. 8, 11. apríl. *Tilskipun um alþjóðlegar sjóferðareglur, sem fylgt skal á íslenskum skipum*.
24. gr. — 300.
- 1933, nr. 84, 19. júní. *Lög um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum*.
9. gr. — 478, 479.
- 1933, nr. 93, 19. júní. *Víxillög*.
14. gr. — 448.
- 1933, nr. 101, 19. febrúar. *Vegalög*.
6. gr. — 125.
24. gr. — 125.
29. gr. — 127.
- 1933, nr. 103, 23. okt. *Auglýsing um staðfestingu Dómsmálaráðuneytisins á ljósmæðrareglugerð*.
18. gr. — 661.
- 1935, nr. 112, 18. maí. *Lög um Hæstarétt*.
38. gr. — 2, 102, 695, 736, 752, 795.
- 1936, nr. 7, 1. febrúar. *Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga*.
10. gr. — 366, 367.
35. gr. — 395.
- 1936, nr. 81, 23. júní. *Lög um sveitarstjórnarkosningar*.
3. gr. — 905.
4. gr. — 905.
5. gr. — 905.
14. gr. — 486.
30. gr. — 903, 905.
- 1936, nr. 85, 23. júní. *Lög um meðferð einkamála í héraði*.
— 646, 782.
- IX. kafli — 876.
46. gr. — 277, 282.
50. gr. — 419.
66. gr. — 451.
73. gr. — 785.
84. gr. — 450, 451.
97. gr. — 452.
105. gr. — 876.

- 106. gr. — 876.
- 109. gr. — 876.
- 110. gr. — 877.
- 114. gr. — 411.
- 118. gr. — 796.
- 120. gr. — 271, 917.
- 126. gr. — 470.
- 130. gr. — 917.
- 131. gr. — 917.
- 134. gr. — 624, 846.
- 139. gr. — 108.
- 154. gr. — 658.
- 174. gr. — 138.
- 180. gr. — 282.
- 181. gr. — 230.
- 190. gr. — 623.
- 193. gr. — 623.
- 194. gr. — 623.
- 196. gr. — 282.
- 208. gr. — 448, 880.
- 209. gr. — 880.
- 214. gr. — 661.
- 215. gr. — 665.
- 222. gr. — 624, 846.

1938, nr. 80, 11. júní. *Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.*
— 318, 320, 321, 322.

1. gr. — 321, 322.

2. gr. — 320, 321.

3. gr. — 321, 322.

7. gr. — 812.

39. gr. — 323.

44. gr. — 318, 320, 321, 322, 323, 455.

67. gr. — 318.

1939, nr. 5, 10. janúar. *Reglugerð fyrir Rafmagnsveitu Reykjavíkur.*

14. gr. — 113.

1940, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*

VI. kafli — 301, 302.

XIV. kafli — 261.

2. gr. — 109, 247.

20. gr. — 295, 299, 300.

22. gr. — 245, 249, 261.

57. gr. — 113, 114.

68. gr. — 109, 110, 113, 142, 146, 247, 250, 270, 740, 741, 744.

70. gr. — 104, 779.

72. gr. — 102, 104.

- 74. gr. — 822.
- 75. gr. — 779.
- 76. gr. — 744, 779.
- 77. gr. — 146, 484, 744.
- 108. gr. — 861, 862, 864.
- 138. gr. — 243, 244, 245, 246, 249, 250, 261.
- 191. gr. — 740, 741, 744.
- 200. gr. — 741, 744.
- 201. gr. — 741, 744.
- 202. gr. — 741, 744.
- 209. gr. — 741, 744.
- 211. gr. — 759, 761, 779.
- 215. gr. — 239, 242, 761.
- 217. gr. — 15, 18.
- 218. gr. — 761.
- 219. gr. — 47, 49, 222.
- 220. gr. — 294, 295, 300, 301.
- 234. gr. — 104, 161.
- 235. gr. — 102, 104, 161.
- 236. gr. — 104, 159, 161.
- 241. gr. — 103, 104, 161, 162, 864.
- 244. gr. — 110, 113, 142, 144.
- 248. gr. — 243, 244, 245, 246, 249, 250, 260, 261, 268.
- 254. gr. — 245, 249.
- 259. gr. — 142, 145.
- 264. gr. — 161, 864, 901.

1940, nr. 121, 24. júlí. *Reglugerð fyrir Vestur-Húnavatnssýslu um fjallskil o. fl.*

- 13. gr. — 643.

1941, nr. 23, 16. júní. *Bifreiðalög.*

- 1. gr. — 357.
- 23. gr. — 632, 633, 636.
- 27. gr. — 222.
- 34. gr. — 226, 227, 357.
- 35. gr. — 226, 227.
- 36. gr. — 356.
- 38. gr. — 222, 632.
- 39. gr. — 632, 636.

1941, nr. 24, 16. júní. *Umferðarlög.*

- 4. gr. — 632.
- 14. gr. — 632.

1941, nr. 46, 27. júní. *Landskiptalög.*

- 94.
- 2. gr. — 93.
- 3. gr. — 93.

1942, nr. 14, 15. maí. Lög um Læknaráð.

2. gr. — 237.

1942, nr. 61, 4. júlí. Lög um málflytjendur.

1. gr. — 261.

4. gr. — 366, 367.

1943, nr. 16, 26. febrúar. Lög um orlof.

— 400.

4. gr. — 809.

1943, nr. 82, 16. des. Tilskipun um starfsreglur ríkisráðs.

5. gr. — 470, 473.

1943, nr. 116, 30. des. Lög um ættaróðal og erfðaábúð.

VII. kafli — 508, 510.

26. gr. — 509, 510, 511.

33. gr. — 511.

1944, nr. 33, 17. júní. Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.

2. gr. — 474.

13. gr. — 473, 474.

14. gr. — 474.

15. gr. — 474.

16. gr. — 474.

18. gr. — 474.

19. gr. — 474.

20. gr. — 470, 474.

21. gr. — 474.

22. gr. — 474.

23. gr. — 474.

24. gr. — 474.

25. gr. — 474.

29. gr. — 474.

30. gr. — 474.

33. gr. — 754, 755.

67. gr. — 511.

1945, nr. 66, 12. apríl. Lög um útsvör.

8. gr. — 70, 71, 283, 287.

1945, nr. 91, 30. apríl. Samþykkt um stjórn bæjarmála Ólafsfjarðar-
kaupstaðar.

21. gr. — 903.

1945, nr. 195, 22. október. Byggingarsamþykkt fyrir Reykjavík.

26. gr. — 433.

1946, nr. 88, 31. maí. Samþykkt um stjórn bæjarmálefna Akureyrar-
kaupstaðar.

23. gr. — 903.

1947, nr. 29, 9. apríl. Lög um vernd barna og ungmenna.

45. gr. — 740, 741, 744.

54. gr. — 350.

- 1947, nr. 59, 24. maí. Lög um breyting á lögum nr. 66, 12. apríl 1945 um útsvör.
— 70.
- 1947, nr. 87, 5. júní. Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.
16. gr. — 350.
- 1947, nr. 95, 5. júní. Lög um lögræði.
21. gr. — 80, 81.
- 1947, nr. 215, 27. des. Samþykkt um stjórn bæjarmálefna Ísafjarðar-
kaupstaðar.
18. gr. — 903.
- 1948, nr. 44, 5. apríl. Lög um visindalega verndun fiskimiða land-
grunnsins.
— 292, 295, 301, 566, 571, 574.
3. gr. — 295, 301, 565, 566, 571, 573, 575.
- 1948, nr. 100, 29. desember. Lög um dýrtiðarráðstafanir vegna at-
vinnuveganna.
— 184.
23. gr. — 183.
- 1949, nr. 18, 22. marz. Lög um kyrrsetningu og lögbann.
19. gr. — 415.
25. gr. — 611.
- 1950, nr. 16, 22. febr. Lög um breyting á lögum nr. 116 30. des.
1943 um ættaróðal og erfðaábúð.
— 508.
3. gr. — 509, 510, 511.
- 1950, nr. 108, 28. des. Lög um breyting á lögum nr. 29 16. des. 1885
um lögtak og fjárnám án undanfarins dóms eða sáttar.
2. gr. — 626.
- 1951, nr. 5, 29. janúar. Lög um breyting á lögum nr. 5 18. maí 1920
um bann gegn botnvörpuveiðum.
— 295:
1. gr. — 295, 301, 565, 566, 572, 573, 575, 579.
- 1951, nr. 8, 5. febrúar. Ábúðarlög.
— 122.
3. gr. — 120,
9. gr. — 120.
10. gr. — 120.
- 1951, nr. 27, 5. marz. Lög um meðferð opinberra mála.
XVIII. kafli — 629, 633, 634, 635.
94. gr. — 470.
118. gr. — 14.
150. gr. — 635, 636.
151. gr. — 635.
152. gr. — 635.
153. gr. — 629, 634, 635.

- 1951, nr. 49, 16. marz. Lög um sölu lögveða án undangengins lögtaks.
— 332.
- 1951, nr. 110, 19. desember. Lög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess.
— 139.
12. gr. — viðbættis varnarsamningsins — 140.
- 1952, nr. 7, 24. janúar. Lög um breyting á bifreiðalögum nr. 23 16. júní 1941.
— 356.
- 1952, nr. 23, 1. febrúar. Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.
5. gr. — 543.
16. gr. — 537.
26. gr. — 336, 342, 343, 797, 803, 804.
- 1952, nr. 36, 16. febrúar. Lög um opinbera aðstoð við byggingar íbúðarhúsa í kaupstöðum og kaupsýnum.
20. gr. — 667, 668.
- 1952, nr. 73, 25. nóv. Lög um tilkynningar aðsetursskipta.
13. gr. — 487.
- 1952, nr. 81, 8. desember. Lög um breyting á lögum nr. 44 5. apríl 1948 um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.
— 295.
1. gr. — 301, 566, 571, 575, 579.
- 1952, nr. 82, 8. des. Lög um breyting á lögum nr. 5 18. maí 1920 um bann gegn botnvörpuveiðum.
1. gr. — 579.
- 1952, nr. 141, 8. júlí. Reglugerð um breytingar og viðauka við fjallskilareglugerð Vestur-Húnavatnssýslu, nr. 121 frá 24. júlí 1940.
2. gr. — 643.
- 1953, nr. 11, 20. janúar. Reglur um eftirlit með skipum og öryggi þeirra.
49. gr. — 830.
- 1954, nr. 38, 14. apríl. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.
1. gr. — 471.
7. gr. — 471.
10. gr. — 470.
11. gr. — 471.
- 1954, nr. 58, 24. apríl. Áfengislög.
18. gr. — 149, 151.
19. gr. — 147, 149, 150, 492, 494, 497, 711, 713, 714.
24. gr. — 50, 51, 55, 116, 118, 142, 145, 326, 328, 482, 557, 560, 563, 589, 590, 632, 703, 716, 718, 819, 820, 822, 870, 874.
39. gr. — 149, 151.
42. gr. — 147, 149, 150, 151, 152, 494, 495, 497, 711, 714.

45. gr. — 50, 51, 116, 142, 145, 326, 328, 482, 484, 557, 560, 563, 589, 590, 632, 703, 716, 819, 820, 822, 870, 874.
- 1955, nr. 9, 23. marz. Lög um Brunabótafélag Íslands.
7. gr. — 213.
18. gr. — 213.
- 1955, nr. 13, 31. marz. Lög um viðauka við bifreiðalög nr. 23 16. júní 1941 með áorðnum breytingum.
1. gr. — 357.
- 1955, nr. 22, 3. maí. Lög um breytingar á almennum hegningarlögum nr. 19 12. febrúar 1940.
3. gr. — 301.
4. gr. — 113, 114.
- 1956, nr. 15, 17. febr. Lög um breyting á lögum nr. 73 25. nóv. 1952 um tilkynningar aðsetursskipta.
5. gr. — 487.
- 1956, nr. 20, 1. marz. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19 12. febr. 1940.
- 142.
1. gr. — 145.
- 1956, nr. 31, 27. marz. Lög um þjóðskrá og almannaskráningu.
15. gr. — 487.
- 1956, nr. 57, 10. apríl. Lög um prentrétt.
15. gr. — 102.
22. gr. — 102, 104.
- 1957, nr. 8, 16. febrúar. Lög um breyting á lögum nr. 16 26. febrúar 1943 um orlof.
3. gr. — 400, 809.
- 1957, nr. 44, 3. júní. Lög um skatt á stóreignir.
- 311, 312, 314, 315, 680, 681, 682, 683, 684.
4. gr. — 681.
7. gr. — 681.
10. gr. — 311, 313, 315, 681.
- 1957, nr. 59, 6. júní. Lög um breyting á lögum nr. 77 27. júní 1921 um hlutafélög.
- 855.
- 1957, nr. 95, 28. júní. Reglugerð um skatt á stóreignir.
23. gr. — 311, 313, 315.
- 1958, nr. 24, 29. apríl. Lög um viðauka við lög nr. 23 27. júní 1921 um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.
- 851, 852.
3. gr. — 852.
6. gr. — 850, 852.
7. gr. — 852.
- 1958, nr. 26, 2. maí. Umferðarlög.

VI. kap. — 177.

25. gr. — 50, 51, 116, 142, 145, 325, 326, 328, 482, 483, 484, 557, 558, 560, 561, 563, 564, 588, 703, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 820, 822, 870, 874.
26. gr. — 47, 49, 142, 145, 239, 242, 325, 326, 328, 329.
27. gr. — 150, 151, 239, 242, 711, 714, 719.
37. gr. — 47, 49, 142, 145, 239, 325, 328, 329.
41. gr. — 325, 326.
45. gr. — 50, 51, 326, 328.
48. gr. — 560.
49. gr. — 47, 49, 239, 242.
67. gr. — 167, 175, 177, 178, 913.
68. gr. — 167, 177, 178.
70. gr. — 177.
74. gr. — 175, 177, 357, 913.
80. gr. — 47, 49, 50, 51, 55, 116, 142, 145, 239, 242, 325, 326, 328, 329, 482, 484, 557, 560, 561, 563, 589, 703, 716, 719, 820, 822, 870, 874.
81. gr. — 50, 51, 55, 116, 118, 142, 146, 239, 326, 482, 557, 560, 561, 563, 589, 590, 703, 716, 719, 819, 820, 822, 870, 874.
- 1958, nr. 44, 29. maí. Lög um breyting á lögum nr. 81, 23. júní 1936 um sveitarstjórnarkosningar.
— 905.
- 1958, nr. 49, 12. júní. Lög um lífeyrissjóð togarasjómannna.
— 333.
9. gr. — 330, 332.
- 1959, nr. 6, 17. febrúar. Lög um breytingu á lögum nr. 5 18. maí 1920 um bann gegn botnvörpuveiðum.
— 572.
1. gr. — 295, 301, 565, 566, 571, 573, 574.
2. gr. — 292, 295.
- 1959, nr. 52, 14. ágúst. Lög um kosningar til Alþingis.
15. gr. — 752, 755.
19. gr. — 752.
24. gr. — 485, 486, 752, 753.
- 1960, nr. 4, 20. febrúar. Lög um efnahagsmál.
31. gr. — 434.
- 1960, nr. 10, 22. marz. Lög um söluskatt.
— 184.
2. gr. — 183.
6. gr. — 183, 184.
- 1960, nr. 34, 30. maí. Lög um breyting á lögum nr. 49 12. júní 1958 um lífeyrissjóð togarasjómannna.
— 331, 333.
- 1960, nr. 35, 30. maí. Lög um lögheimili.
2. gr. — 487.

3. gr. — 754.

1960, nr. 43, 9. júní. Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 66
12. apríl 1945 um útsvör.

— 289.

3. gr. — 403, 404.

8. gr. — 288, 289, 290, 291.

Ákvæði til bráðabirgða. B.

— 403, 404.

1960, nr. 148, 30. júlí. Fjallskilareglugerð fyrir Vestur-Húnavatns-
sýslu.

10. gr. — 644.

1961, nr. 1, 5. janúar. Bráðabirgðalög um heimild stofnlánadeildar
sjávarútvegsins við Landsbanka Íslands til að opna nýja
lánaflokka.

— 332.

1961, nr. 3, 11. marz. Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.

1. gr. — 295, 301, 566, 574.

2. gr. — 295, 301, 566, 571, 574.

4. gr. — 292, 295.

6. gr. — 566, 571, 575.

7. gr. — 295, 301, 565, 566, 571, 573, 575.

1961, nr. 4, 11. marz. Auglýsing um samkomulag um lausn fisk-
veiðideilunnar við Breta.

3. gr. III. — 574.

3. gr. VI. — 566.

1961, nr. 31, 24. marz. Lög um breyting á almennum hegningar-
lögum, nr. 19 12. febrúar 1940.

6. gr. — 109, 146, 247, 744.

1961, nr. 36, 29. marz. Ábúðarlög.

— 122.

3. gr. — 120.

7. gr. — 120.

9. gr. — 120.

1961, nr. 48, 29. marz. Lög um heimild stofnlánadeildar sjávarút-
vegsins við Landsbanka Íslands til að opna nýja lánaflokka.

— 333.

1961, nr. 58, 29. marz. Sveitarstjórnarlög.

33. gr. — 905.

1961, nr. 82, 21. ágúst. Lög um meðferð opinberra mála.

— 629.

89. gr. — 820.

141. gr. — 148.

171. gr. — 325.

174. gr. — 324.

1962, nr. 5, 7. marz. Lög um sveitarstjórnarkosningar.

1. gr. — 485, 752.

1962, nr. 57, 18. apríl. *Lög um Hæstarétt Íslands.*

21. gr. — 847, 917.

27. gr. — 917.

61. gr. — 695, 736, 752, 795.

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, lögbann, lögtak, innsetningar- gerðir, kyrrsetning, útburðargerðir.	
Aðfararheimild á gerðardómi	736
Aðgerðarleysi	123, 152, 456, 532, 808
Aðild	277, 415, 485, 637, 649
Aðiljaskýrsla 24, 40, 123, 152, 232, 272, 277, 283, 415, 424, 449, 453, 456, 460, 590, 721	
Afréttur	641
Arfskipti	881
Atvinnuheiti	475
Atvinnuleyfi	710
Ábúð, ábúðarlög	119, 207
Ábyrgð	272
Áfengislagabrot 50, 115, 141, 147, 481, 492, 556, 559, 562, 587, 628, 702, 710, 715, 718, 819, 868	
Áfrýjun	2, 625, 695, 721, 736, 795
Áfrýjunarleyfi 2, 5, 74, 123, 152, 163, 184, 217, 302, 335, 356, 376, 381, 387, 405, 424, 435, 438, 475, 488, 499, 536, 605, 628, 641, 649, 666, 680, 695, 795, 797, 808, 823, 850, 853, 900	
Ákærvald	861
Ásiglingartilraun	291
Átroðningur af umferð	123
Barn. 1) Skaðabætur til barns vegna slyss	438
— 2) Mál um umráð á barni	349
Barnaverndarráð	349
Barnsfaðernismál	1, 317, 660
Beitarréttur	31, 90
Beitiland	31, 90
Bifreiðar:	
a) Refsikrafa 46, 50, 115, 141, 238, 481, 492, 556, 559, 562, 587, 702, 710, 715, 718, 819, 868	
b) Nyttjastuldur	141
Bílskúr og lóðarréttindi	84
Blóðrannsókn 50, 115, 141, 317, 481, 556, 559, 562, 587, 702, 710, 715, 718, 819, 868	
Brunabætur	207
Búskipti	2, 376, 381, 387, 415, 907
Byggingarsamvinnufélag	666
Bæjarstjórn, skaðabætur, miskabætur	900
Bæjarstjórnarkosningar	485, 752
Dagsektir	881

Dánarbætur	302, 605, 613
Dómarar	12, 410
Dómkvaðning, sjá mat og skoðun	105
Dómstólar	2, 415, 453, 485, 628
Dómur	277, 415, 623
Dráttarvextir	123
Eignarnám	31
Eignarréttur	31, 84, 90, 488, 508, 590, 881
Endurheimta	184, 401, 649
Fasteignasala	31, 84, 243, 424, 527, 580, 666, 705
Fasteignir	31, 84, 90, 527, 580, 590, 835, 881
Fébótaábyrgð ríkisins	192, 628
Félag	637, 680, 853
Félagsdómur	318, 453
Firma	475
Fiskveiðibrot	291, 565, 573
Fjallskil	641
Fjármál hjóna	376, 381, 387, 415
Fjárnám	405, 695
Fjársvik	243
Foreldravald	349
Forseti Íslands	460
Fógetagerðir	119, 310, 372, 405, 415, 453, 475, 527, 610, 625, 695, 705, 721, 795, 846
Framfærslusveit	217
Frávísun:	
a) frá héraðsdómi	277, 318, 415, 449, 453, 485, 780, 850, 861, 907
b) frá Hæstarétti	2, 323, 846, 916
Frestur	446, 695, 721
Frystihús	74, 335, 499, 536
Fundið fé	545
Fyrirsvar aðilja	356, 449, 649
Fyrning	74, 123, 310, 435
Gerðardómur	736, 850
Gjafsókn, gjafvörn	74, 232, 302, 349, 356, 460, 605, 628, 641, 660, 745, 783
Gjaldprot	2
Grandleysi	488
Gæzluvarðhald	740, 755
Gögn, framhaldsöflun	1, 237, 271, 317, 603
Hefð	152, 835
Heimvísun. Sjá ómerking.	
Heitfesting vitnis	844
Hjónaskilnaður	376, 381, 387, 415
Hlutafélög	680, 853
Hótel, umferðarréttur	835

Húsasala	84, 243, 424, 527, 580, 590, 666, 705
Húsaleiga	721
Iðgjöld	330
Innheimtufé	356, 649
Innsetningargerð	349 372
Kaup	24, 31, 84, 424, 527, 580, 590, 666, 705
Kaupmiðlun	24
Kaupstaðarsvæði	152
Kjarasamningar	392, 808
Krufning	238, 755
Kosningarréttur	141, 485, 752
Kröfuréttindi	24, 95, 184, 272, 401, 649, 695
Kvöð. Sjá umferðarréttur	835
Kynferðisbrot	740
Kyrrsetning	415, 705, 795
Kærumál:	
Dómari	12
Dómkvaðning. Sjá mat og skoðun	105
Dómur	277
Frávisun	277, 318, 323, 449, 453, 780
Frestur	446
Heitfesting vitnis	844
Lögbann	453, 610, 846
Lögmenn	95
Matsbeiðni	105
Sakasamlag	646
Úrskurður	623
Vitni	623, 844
Landhelgisbrot	291, 565, 573
Laun. Sjá vinnulaun.	
Lax- og silungsveiði	488
Leiðbeiningarskylda dómara	410
Leigusamningur um svæði í kaupstað	152
Lífeyrissjóður togarasjómannna	330
Líkamsáverkar:	
Refsing	14, 46, 755
Skaðabætur	14, 19, 40, 74, 137, 192, 217, 232, 302, 335,
356, 438, 512, 536, 613, 685, 745, 783, 797, 823, 907	
Lóð, eignarréttur	881
Lóð, umferðarréttur	835
Lóðarréttindi	84, 152, 881
Lyfsöluleyfi	460
Læknaráð	1, 237, 512, 755
Lögbannsgerð	453, 475, 610, 846
Löghald	415, 705, 795
Lögmenn	95, 159, 243, 356

Lögregla. Sjá vitni	5, 47, 50, 115, 141, 147, 192, 217, 238, 302, 356, 481, 492, 556, 559, 562, 613, 702, 710, 755, 814, 819, 861
Lögtak	310, 625
Lögveð	330, 392, 435
Manndráp	238, 755
Mat og skoðun	24, 56, 95, 105, 123, 184, 243, 302, 349, 405, 424, 475, 545, 565, 573, 613, 680, 705, 740, 823, 835
Málasamlag	415, 646
Málflutningsleyfisvipting	243
Málflutningsmenn	95, 159, 243, 356, 649
Málsgögn	1, 237, 271, 317, 603
Málskostnaður	24, 147, 323, 405, 415, 695, 795
Meðalgöngusök	415
Meiðyrðamál	101, 159, 861, 900
Miskabætur	14, 101, 628, 861, 900
Nafnréttur	475
Niðurfelling máls	721
Nytjastuldur	141
Röskun á stöðu og högum. Sjá líkamsáverkar, miskabætur.	
Opinber mál	323, 628
Opinberir starfsmenn	243, 861, 900
Ódómhæft málsefni	415, 861
Ómerking	277, 318, 410, 415, 485, 623, 625, 850, 875, 907
Óskilafé	545
Prentréttur	101, 159, 861
Ráðherra	460
Refsidómur, fébótaábyrgð	628
Réttarfar. Sjá einnig: Dómari, dómstólar, dómur, frávísun, kæra, ómerking	2, 12, 95, 105, 277, 323, 330, 410, 415, 449, 625, 646, 780, 846, 861, 875, 907, 916
Riftun húsakaupa	580
Sakasamlag	415, 646
Sameign	881
Samningar	31, 84, 152, 424, 456, 527, 580, 649, 721, 808, 835, 881
Sálfræðingur	349, 740
Sératkvæði í Hæstarétti	31, 69, 283, 335, 395, 424, 745, 755, 881
Siðferðisbrot	740
Sigling	291
Sjóveð	330, 392, 435
Skaðabótamál	14, 19, 40, 56, 74, 123, 137, 141, 163, 192, 217, 232, 302, 335, 356, 424, 438, 456, 512, 536, 545, 605, 613, 628, 685, 705, 745, 783, 797, 814, 823, 900, 907
Skilorðsbundinn dómur	109
Skip	291
Skipstjóri	392, 532
Skiptamál	2, 376, 381, 387, 415, 637, 881, 907

Skuldamál	123, 272, 405, 415, 499, 649, 666, 695
Stjórnsýsla. Sjá lyfsalar	460
Stóreignaskattur	310, 680
Sýslunarmenn. Sjá fjárráttur	243
Söluskattur. Sjá skattar	182
Sönnun .. 14, 50, 147, 335, 356, 449, 488, 508, 559, 562, 590, 628, 649, 755	
Togarasjómenn. Sjá lögveð	330
Togveiðar	291, 565, 573
Tómlæti	123, 152, 456, 532, 808
Trúarskoðanir	844
Umboð málflytjanda	356, 449
Umferð um land	123
Umferðarlög 46, 50, 115, 141, 238, 356, 481, 556, 559, 562,	
587, 702, 710, 715, 718, 819, 868	
Umferðarréttur um lóð	835
Upptaka	147, 492, 565, 573, 710
Útburðarmál	119, 527, 721
Útsvarsmál. Sjá skattar	69, 123, 283, 288, 401
Vangeymsla	123, 152, 456, 532, 808
Vátrygging	5, 207, 356
Vegir	123
Veðirréttindi	488
Verksamningur	456
Verzlunarhúsnæði	721
Vextir	74, 123, 424
Vikublað	101
Vinnulaun	184, 392, 405, 435, 456, 532, 808
Vitni 5, 14, 19, 24, 31, 40, 46, 50, 56, 74, 109, 115, 123, 141,	
147, 163, 184, 192, 207, 217, 232, 238, 243, 283, 291, 302, 335, 356,	
405, 438, 483, 492, 499, 512, 536, 545, 556, 559, 562, 565, 573, 580,	
587, 590, 613, 628, 649, 660, 666, 680, 685, 695, 702, 705, 710,	
715, 718, 740, 745, 755, 783, 797, 814, 819, 823, 844, 868, 881, 907	
Víxlar	446, 649
Þinglýsing	488
Þjáningar. Sjá skaðabætur 14, 74, 192, 217, 335, 356, 438, 512,	
536, 685, 745, 783, 797, 907	
Þjófnaður	109, 141
Ærumeiðingar. Sjá meiðyrðamál.	
Ættarjarðir	508
Ökuleyfissvipting 50, 115, 141, 238, 481, 556, 559, 562, 587,	
628, 702, 710, 715, 718, 819, 868	

V. EFNISKRÁ.

Aðild.

- G var þinglesinn eigandi 2. hæðar í húsi. Hann öðlaðist úrskurð á hendur föður sínum, S, sem taldi sig eiga 37,5% íbúðarinnar, um að víkja úr henni. S höfðaði síðan mál gegn G og krafðist afsals fyrir íbúðinni sér til handa gegn greiðslu 56,25% af kaupverði hennar eða verði samkvæmt mati tveggja dómkvaddra manna, enda tæki S að sér að leysa út arfshluta sonar síns, A, 6,25% af verði íbúðarinnar. Hæstaréttardómur í útburðarmálinu var eigi talinn bindandi úrslit sakarefnis í síðara málinu. Og sú yfirlýsing S, að A sonur hans ætti tiltekinn hundraðshluta íbúðarinnar, leiddi eigi samkvæmt 46. gr. laga nr. 85/1936 né öðrum réttarreglum til þess, að honum væri fyrirmanað að leita réttar síns, hvort hann ætti þann hluta íbúðarinnar, sem hann gerði kröfu til, en úrslit þess máls byнду einungis aðilja þess, en eigi aðra 277
- Hjónin F og U voru á miðju ári 1957 skilin að borði og sæng, og bú þeirra var þá undir opinberum skiptum. G höfðaði 18. júlí 1957 mál á hendur F til greiðslu skuldar, \$ 44.000.00, en skuld þessa hafði F viðurkennt skriflega 7. marz 1956. Hinn 20. sept. 1957 höfðaði U meðalgöngusök í málinu samkvæmt heimild í 50. gr. laga nr. 85/1936 og krafðist þess, að félagsbú hennar og F yrði sýknað og F og G dæmt að greiða henni óskipt málskostnað 415
- Samkvæmt 24. gr. laga nr. 52/1959, sbr. 14. gr. laga nr. 81/1936, höfðaði M mál á hendur bæjarstjórn Ísafjarðar og krafðist þess, að stefnda yrði dæmt skylt að taka Þ á kjörskrá til bæjarstjórnarkosninga Ísafjarðar 27. maí 1962. Mál þetta varðaði borgararéttindi Þ, og hefði efnisdómur í því bundið hana. Henni var eigi stefnt, og hvorki hún sjálf né nokkur af hennar hendi kom fyrir dóm. M hafði eigi fært sönnur, að honum hefði hamlað forföll þau, er getur í 24. gr. laga nr. 52/1959, sbr. 1. gr. laga nr. 5/1962, en hann hafði eigi áður kært málið til bæjarstjórnar Ísafjarðar. Héraðsdómurinn og málsmeðferðin í héraði var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 485
- A, sem samkvæmt dómi Hæstaréttar hafði verið vikið réttilega úr fjárfélagi, brast heimild til að krefjast opinberra skipta á búi félagsins, en átti hins vegar rétt til að sækja félagið

eða félagsmenn til að gera honum skil á eignum hans í félaginu á þeim tíma, er honum var vikið úr því 637

Afréttir. Sjá fjallskil.

Arfskipti. Sjá eignarréttur 881

Atvinnuheiti.

Plútó h/f var tilkynnt til hlutafélagsskrár Reykjavíkur 1. okt. 1947, og birtist skráning þess í Lögbirtingablaði 15. nóv. 1947. Tilgangur þess var að smíða alls konar muni úr gulli, silfri og öðrum málum og verzla með þá og aðrar vörur sambærilegar. Það kvartaði undan því 24. júní 1960, að svonefndur Plúðó-kvintett, er fyrst var 1958 Plúðó-kvartett og síðar varð Plúðó-sextett, bryti í bág við nafnrétt þess, en hér var um danshljómsveit að tefla, er jafnframt annaðist auglýsingu og sölu á svonefndri plúðópeysu. Samkvæmt álitserð prófessors í íslenzku gera milli 72 og 83 af hundraði hverju íslenzku þjóðarinnar eigi í framburði greinarmun á orðunum Plútó og Plúðó. Samkvæmt þessu var félögum Plúðó-sextettsins samkvæmt kröfu Plútó h/f dæmt óheimilt að nota orðið Plúðó í atvinnu- eða auglýsingaskyni, hvort heldur það er í sambandi við nefnda hljómsveit eða sölu á nefndri plúðó-peysu. Var lögbann, er lagt var við þessari notkun nafnsins 21. júlí 1960, staðfest 475

Ábúð.

Hinn 12. apríl 1960 gerðu Á og B samning við Þ, þar sem honum var veittur réttur til húsmennsku á jörð þeirra til fardaga 1961, og var hann fólgin í afnotum af húsum jarðarinnar, nytjum af meirihluta túns og svo beitarrétti í høgum jarðarinnar fyrir fénað Þ, allt gegn tilteknu gagngjaldi. Þ fór eigi af jörðinni í fardögum 1961, og kröfðust Á og B því útburðar á hendur honum. Synjað var um hann, þar sem um ábúð í raun og veru var að tefla og Á og B var eigi rétt að tímabinda hana, sbr. 3. og 9. gr. ábúðarlaga nr. 8/1951 og 3. og 9. gr. ábúðarlaga nr. 36/1961, en Á og B höfðu eigi fært fram nein tilvik eða sakir, sem mættu samkvæmt 10. gr. laga nr. 8/1951 og 4. mgr. 9. gr. laga nr. 36/1961 né öðrum ákvæðum laganna leiða til útburðar á hendur Þ 119

J bjó á jörðinni S. Hann átti 14 hundruð í jörðinni, sem var 20 hundruð, en B átti 6 hundruð. Ábúðin laut lögum nr. 1/1884, J hafði bætt jarðarhúsin mjög. Íbúðarhúsin brunnu. Brunabótafélag Íslands greiddi J allt brunabótaféð. Taldi það sig hafa heimild til þess, þar sem J hafði greitt iðgjöldin. B var talinn eiga hlutdeild í brunabótafénu, en sú hlutdeild

var færð niður með hliðsjón af því, að J hefði á sjálfs sín kostnað annazt endurbætur húsa. J og Brunabótafélag Íslands voru dæmd óskipt til að greiða B hennar hluta með vöxtum frá brunadegi 207

Ábyrgð.

Með skuldbindingu 28. maí 1958 ábyrgðist H fyrir E „kr. 70.000.00, sjötíu þúsund krónur, sem leigu á m/s „Vísundur“, RE 280, í tvo mánuði á handfæraveiðum. Ábyrgð þessi innleysist með kr. 17.500.00 hálfsmánaðarlega til eigenda bátsins, og lækkar hún við hverja greiðslu, sem henni nemur. Að lokum ofangreinds tímabils endurnýjast ofangreind ábyrgð um aðra 2 mánuði á sama hátt“. E hafði nefndan bát á leigu í 4 mánuði, en greiddi einungis kr. 35.000.00 af leigunni. Árangurslaus löghaldsgerð fór fram hjá honum 13. apríl 1960 fyrir eftirstöðvum leigunnar. Í máli, sem eigandi bátsins höfðaði síðan á hendur H til greiðslu eftirstöðvanna, var H dæmdur samkvæmt ábyrgðarskuldbindingu sinni 272

Áfengislagabrot. Sbr. umferð.

Hér eru m. a. greind þau áfengislagabrot, sem standa í sambandi við umferð.

- A og B voru saman á dansleik. Að honum loknum ók A bifreið sinni, og var B farþegi. A keypti áfengi fyrir B. Teknar voru stúlkur upp í bifreiðina, og ók ein þeirra henni, meðan A neytti áfengis. Stúlkan ók á glugga skartgripaverzlunar. A tók nú að aka, en stanzaði brátt og var tekinn af lögreglu. Læknir tók fyrst annan þeirra A og B á lækningastofu sína, tók honum blóð, ritaði vottorð um blóðtökuna og afhenti lögreglumanni vottorð og blóðglas. Vafði hann vottorðinu um glasið og stakk í vasa sinn. Síðan var sömu aðferð beitt við hinn manninn, en lögreglumaðurinn lét hans glas vafið í vottorðið í annan vasa að sögn sinni. Seinna meir segist lögreglumaðurinn hafa handfjatlað blóðglösin hvort í sínu lagi, merkt þau og skráð merkingu í lögreglubók. Samkvæmt merkingunni var mun meira áfengismagn í blóði A en B. Vætti skar eigi úr um, hvor hefði verið meira ölvaður. Þar sem blóðúrtökin voru eigi þegar í stað látin í lokuð og merkt umslög, þótti eigi öldungis öruggt, að þau hefðu eigi getað ruglazt, og var því við það miðað, að blóðúrtak það, er sýndi minna áfengismagn, væri úr A. Honum dæmd 2000 kr. sekt, til vara 7 daga varðhald, og svipting ökuleyfis 3 ár 50
- G og B voru að tilvísan sjónarvotts teknir um kl. 20.00 í og við Tryggvaskála. G játaði fyrir lögregluvarðstjóra í Rvík og

síðar fyrir dómi, að hann hefði ekið tilgreindri bifreið í beinu framhaldi af og samfara vinneyzlu og svo með áfengisáhrifum frá Rvík og austur að Þjótanda, en eigi kvaðst hann muna, hvor þeirra félaga hefði ekið þaðan aftur að Selfossi. B kvað G hafa ekið, en neitaði akstri af sinni hendi fyrir dómi. Tvö vitni fullyrtu, að þau hefðu séð B aka á Selfossi umrætt sinn. Annað þessara vitna benti fyrir dómi á B sem ökumann bifreiðarinnar. Þriðja vitnið taldi B og hafa verið við stjórn bifreiðarinnar, þótt það vildi eigi fullyrða það. Öll töldu vitnin, að þeir G og B hefðu verið sýnilega ölvaðir. Blóð, tekið úr G kl. 22.45 s. d., geymdi reducerandi efni, er samsvara 1,28% af vínanda, en blóð tekið úr B kl. 23.05, innihélt reducerandi efni, sem samsvara 0,96% af vínanda. Eigi þótti fullyrðandi, að vínandi í blóði G hefði við aksturinn verið eins mikill og blóðúrtakið sýndi. Akstur með áfengisáhrifum var sannaður á hendur G samkvæmt játningu hans og framburði B og svo á hendur B samkvæmt framburði vitna. Var brot G heimfært undir 1. og 2. mgr. og brot B undir 2. mgr. 25. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. B dæmt 15 daga varðhald og ævilöng svipting ökuréttinda, en G 3000 kr. sekt, til vara 15 daga varðhald og svipting ökuréttinda í 8 mánuði 115

H ók bíl S að beiðni S og neytti áfengis við aksturinn. Síðan afhenti H bíleiganda kveikjúláslykilinn, og fóru þeir síðan inn í hús til kunningja. Þaðan hvarf H án vitundar S, tók bíl S, ræsti hann með því að tengja fram hjá kveikjúlás og ók honum nokkra leið, unz hann rakst á kyrrstæðan bíl og kastaðist út af veginum. Hringdi hann þá til lögreglu. Lögreglumenn töldu hann áberandi ölvaðan. Reducerandi efni í blóði hans samsvöruðu 1.63%. Brot hans varðaði m. a. við 259. gr. laga nr. 19/1940 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 og 1. og 2. gr. sbr. 4. mgr. 25. gr., 1. mgr. 26., 1. mgr. 37. sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958. Refsing 5 mánaða fangelsi, sviptur öku-
leyfi ævilangt 141

Tvær flöskur af áfengi funduzt við leit í bifreið B við aðalhlíð Keflavíkurflugvallar. Eigi varð talið, að B hafi leitt að því sterkar líkur, að áfengi þetta hafi eigi verið ætlað til sölu. Var honum því refsað samkvæmt 4. sbr. 3. mgr. 19. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 58/1954 og áfengið gert upptækt samkvæmt 2. mgr. 42. gr. sömu laga 147

Þrír lögreglumenn töldu sig sjá álangdar B eiga í bíl sínum viðskipti við G. Skilyrði þeirra til að skynja þetta voru ekki góð. Þeir höfðu tal af G, eftir að hann var stiginnt út

- úr bílnum, og sagðist G hafa keypt eina flösku af áfengi fyrir hjón nokkur og afhent þeim flöskuna, áður en lög-reglumennirnir náðu fundi hans. Lögreglumennirnir tóku B eigi til yfirheyrslu þegar í stað. Ekki heldur höfðu þeir upp á fólki því, sem G kvaðst hafa keypt flöskuna fyrir. Þá var vætti G, sem eigi var samprófaður við B, ónákvæmt um útlit hans og bíls hans. Lögfullar sönnur voru eigi fram komnar um sekt B 147
- F var dæmdur samkvæmt áfengislögum og bifreiðalögum fyrir að aka bíl í tvö skipti undir áhrifum áfengis. Hann játaði neyzlu áfengis fyrir aksturinn í bæði skiptin. Í fyrra skiptið var áfengismagn í blóði hans 1,35‰, en í hitt skiptið 1,67‰. Loks reyndist áfengismagn í blóði hans 0,94‰ eftir akstur í þriðja skipti. Hann taldist þá ekki hafa getað stjórnað ökutæki örugglega vegna áfengisneyzlu. Honum var dæmt 20 daga varðhald og hann sviptur ökuleyfi ævilangt 481
- S, leigubifreiðarstjóri, keypti eina flösku af áfengi í áfengis-verzlun. Kvað hann bróður sinn K hafa beðið sig að kaupa áfengið og hafi kona K fengið sér 200.00 til kaupanna. K kvaðst hafa beðið S að kaupa 5 flöskur af áfengi og fengið honum kr. 1000.00. Konan staðfesti hins vegar framburð S. Breytti K þá sínum framburði. Eigi voru eftir sönnunar-reglum 19. gr. laga nr. 58/1954 skilyrði til að sýkna S af ákæru fyrir að hafa keypt áfengi, er hann ætlaði til sölu. Áfengið gert upptækt 492
- B var ákærður fyrir akstur bíls með áfengisáhrifum. Í vott-orði rannsóknarstofu um rannsókn á blóði hans sagði: „Gerð var að vanda tvöföld athugun, og reyndust niður-stöðutölur í báðum eins, þ. e. reducerandi efni, samsvar-andi alkoholi 1,33‰.“ Samkvæmt þessu taldist í ljós leitt, að áfengismagn í blóði B var 1,20‰ eða meira. Var hon-um dæmt 20 daga varðhald, sbr. 4. mgr. 25. gr. laga nr. 26/1958, og sviptur ökuleyfi ævilangt 556
- Manni dæmd 3.000 króna sekt, til vara 10 daga varðhald og svipting ökuleyfis 6 mánuði fyrir að hafa ekið bíl með 0.91‰ af alkóhóli í blóði sínu 559
- Manni dæmt 15 daga varðhald og svipting ökuleyfis 1 ár, fyrir að hafa ekið bíl með 1,38‰ áfengismagn í blóði sínu 562
- Tveir bifreiðaeftirlitsmenn stöðvuðu A, er hann ók bíl. Síðar báru þeir vætti í máli ákærvaldsins á hendur A. Annar þeirra kvaðst ekki hafa fundið áfengislykt af A, en virtist hann vera undir áhrifum áfengis, enda slapplegur. Ekki sá vitni þetta A reika í spori. Hinn eftirlitsmaðurinn kvað áfengisáhrif A hafa lýst sér þannig, að hann var slappur og daufur í andliti, og auk þess hafi vitnið fundið af hon-um áfengislykt, Eigi hafi A reikað í spori. Læknir sá,

- sem tók blóð úr A, tjáði áfengismagn þess 0,5‰. Rannsóknina gerði fyrir hönd læknisins nafngreindur efnafræðingur. Hann kvaðst, að frásögn læknisins, eigi geta full-
yrt um, hve mikið frávikið hafi verið frá 0,5‰, en öruggt sé, að meira áfengismagn hafi mælt en 0,45‰ og minna en 0,55‰. Eigi þótti verða staðhæft, að áfengismagn í blóði ákærða hafi í nefnt skipti náð því lágmarki, sem getur í 3. mgr. 25. gr. umferðarlaga nr. 26/1958. Var A samkvæmt þessu og öðrum gögnum dæmd sýkna 587
- A var sóttur til refsingar vegna aksturs með áfengisáhrifum eða miður sín eftir slíka neyzlu. Honum var dæmd refsing og ökuleyfisvipting í héraði, en sýknaður í Hæstarétti, þar sem sök var eigi sönnuð á hendur honum. Hann höfðaði að svo búnu skaðabótamál á rikissjóð, sem var sýknaður, þar sem A hafði ráðið sjálfum sér á hendur rannsókn þá, er leiddi til máls á hendur honum, en neitaði samt að ganga undir rannsókn um, hvort áfengi fyndist í blóði hans 628
- Manni dæmt 10 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í eitt ár fyrir að aka bifreið með reducerandi efni, er samsvöruðu 1.72‰ af áfengi, í blóði sínu 702
- J, sem töluvert hafði farið með áfengi áður og dæmdur hafði verið 21. sept. 1961 til varðhalds 15 daga og sviptur ökuleyfi ævilangt, var staðinn að því 17. nóv. 1961 að bera úr áfengisverzlun 12 flöskur út í bíl sinn, sem annar maður ók. J sagðist ætla upp á Akranes með vínið og neyta þess með kunningjum sínum. Ökumaður bifreiðarinnar, þá er vínið var keypt, hafði ummæli sama efnis eftir J. Eins og málum var háttað, var eigi talið, að J hefði leitt að því nægileg rök, að áfengið væri eigi ætlað til sölu. Var honum því dæmd sekt, kr. 10.200.00, til vara 30 daga varðhald, samkvæmt 19. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 58/1954. Áfengið var gert upptækt. J eigi sviptur atvinnuleyfi 710
- Á ók bifreið með áhrifum áfengis. Gerð var í Rannsóknarstofu háskólans tvöföld rannsókn á blóði hans, og reyndust reducerandi efni í því, sem samsvara alkóhóli, 1.19‰ og 1.43‰, meðaltal 1.31‰. Að svo vöxnu máli var eigi fram komin lögfull sönnun fyrir því, að áfengismagn í blóði Á hafi náð því lágmarki, sem getur í 4. mgr. 25. gr. laga nr. 26/1958, þá er tillit er tekið til venjulegrar mælingarskekkju og þeirra reducerandi efna, annarra en áfengis, sem eðlilega eru í blóði manna. Var Á því dæmd 2500 kr. sekt, til vara 10 daga varðhald, eftir 2. mgr. 25. gr. sbr. 80. gr. laga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. laga nr. 58/1954, Hann var sviptur ökuleyfi í 6 mánuði 715

- Þ ók bifreið með áhrifum áfengis. Gerð var að vanda, í Rannsóknarstofu háskólans, tvöföld athugun á blóði hans, og reyndust reducerandi efni í því samsvara alkohóli 1.44% og 1.22%, meðaltal 1.33%. Að svo vöxnu máli var eigi fram komin lögfull sönnun fyrir því, að áfengismagnið í blóði Þ hafi í nefnt skipti náð því lágmarki, sem getur í 4. mgr. 25. gr. laga nr. 26/1958, þá er tillit er tekið til venjulegrar mælingarskekkju og þeirra reducerandi efna, annarra en áfengis, sem eðlilega eru í blóði manna. Var Þ því dæmd kr. 2500.00 sekt, til vara 10 daga varðhald, samkvæmt 2. mgr. 25. gr. sbr. 80. gr. laga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. laga nr. 58/1954. Hann var sviptur ökuréttindum í 8 mánuði 718
- Sannað var með játningu ákærða, H, vætti vitna og rannsókn á blóði hans, er sýndi 2,2% reducerandi efni, að hann hafði ekið bifreið með áhrifum áfengis. Var honum dæmt 15 daga varðhald og hann sviptur ökuleyfi í 1 ár 819
- Aðfaranótt laugardags 23. des. 1961 komu þrír lögreglumenn að bifreiðinni R 9948, þar sem hún stóð í brekku Litluhlíðar í Reykjavík, skökk á veginum. Tveir lögreglumennirnir báru, að þeir hafi þá séð E, eiganda bifreiðarinnar, sitja undir stýri hennar. Allir lögreglumennirnir þrír báru, þó ekki alveg samhljóða, að þeir hafi séð bifreið E renna örlítið. Í lögregluskýrslu, sem staðfest var af einum lögreglumanna, sagði, að E, sem var ölvaður, hafi viðurkennt að hafa „startað“ bifreiðinni, og annar bar, að hann hafi séð, að „svisslykli“ bifreiðarinnar hafi verið snúið í samband. Samkvæmt framburði E og vitnisins S fékk E S til að aka sér úr Mjóstræti og heim að Hlíðarvegi 46, Kópavogi, þar sem E var með áfengisáhrifum, en bifreiðin stöðvaðist á greindum stað vegna benzínleysis. Fór S þá leiðar sinnar, en E sat eftir í bifreiðinni, og skömmu síðar komu lögreglumennirnir að honum. E neitaði því eindregið, að hann hafi reynt að setja bifreiðina í gang. Hann hafi einungis snúið lykilrofa öfugt til að hlusta á útvarp. Forstöðumaður Bifreiðaeftirlits ríkisins taldi eigi loku fyrir það skotið, að bifreið, er stendur í halla og sett hefur verið í lögsta gir, renni lítils háttar, ef handhemill er ekki spenntur. E var dæmd sýkna af ákæru fyrir brot á áfengislögum og umferðarlögum 868

Áfrýjun.

- Úrskurði skiptadóms um, að bú manns skuli tekið til gjaldprotaskipta, verður einungis haggð samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1929 eða með áfrýjun, en eigi með úrskurði hliðstæðs dóms í héraði 2

- Lögtak var gert í húshluta S fyrir útsvarsskuld eiginmanns hennar, G. Var fógétagerðin framkvæmd í bifreið utan við húsið, án þess þeim hjónum væri gefið færi á að gera skil samkvæmt 7. gr. laga nr. 29/1885 og 33.—35. gr. og 24. gr. laga nr. 19/1887. Að þessu athuguðu og þar sem fógéti neytti eigi um framkvæmd lögtaksins heimildar 2. gr. laga nr. 108/1950, var lögtaksgerðin ómerkt að kröfu G og S, enda skipti þau máli að fá skorið úr því, hvort lögtaksgerðin væri lögmæt, þrátt fyrir það þótt G hefði greitt útsvarsskuldina með fyrirvara og leyst þannig lögtakið af húshlutanum, sbr. 10. gr. laga nr. 29/1885 625
- P skaut dómi, sem dæmdi A til greiðslu skuldar, og fjárnámsgerð hjá A til Hæstaréttar til staðfestingar, eftir að A hafði áfrýjað málinu af sinni hendi. A sótti þing, er málið var þingfest í Hæstarétti, en er munnlegur málflutningur átti að fara þar fram, kom enginn fyrir dóm af hendi A. Að svo vöxnu máli voru dómur og fjárnámsgerð staðfest og A dæmt að greiða P málskostnað í Hæstarétti 695
- A skaut máli til Hæstaréttar með stefnu 15. júní 1961 til þingfestingar í nóv. s. á. Þá er málið var tekið fyrir í okt. 1962, krafðist A þess, að því yrði frestað til fyrsta réttardags í febrúar. Stefndi mótmælti frestun málsins og krafðist, að málið yrði fellt niður og A dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti. Þar sem A flutti engin rök fram fyrir frestbeiðni sinni, var málið fellt niður og A dæmt að greiða málskostnað fyrir Hæstarétti 721
- Dómi um aðfararheimild á gerðardómi áfrýjað til staðfestingar 736
- D sótti B til greiðslu skuldar. Í héraði sótti B þing við þingfestingu, en eigi síðar. Var B dæmdur samkvæmt framlögðum skilríkjum. B áfrýjaði, en áfrýjun hans lauk með útivistardómi á hendur honum. D skaut málinu til Hæstaréttar, eftir að B hafði tekið út áfrýjunarstefnu. Var héraðsdómurinn staðfestur að kröfu D, með því að engir þeir gallar voru á honum, sem stæðu því gegn 795

Ákærvald.

- Ákærð var hlutdeild í fjádrætti. Refsing varð því eigi ákveðin hærri en fyrir hlutdeildarbrot 243
- Ákærvaldið sækir K til refsingar fyrir ummæli, sem hann viðhafði um niðurjöfnunarnefnd kaupstaðar og R bæjarstjóra, sem áður var bæjargjaldkeri 861

Ásigling.

- Hinn 13. nóvember 1961 mældi varðskip (V) með ratsjá staði brezks togara (T) á tímabilinu kl. 22.47—kl. 23.45, og voru

staðirnir frá um 1,7—1,8 og til 1,2—1,3 sm innan fiskveiðimarkanna. Kl. 23.33 var stöðvunarkerkið K sent með ljósmerki. Kl. 23.45 var V hjá T, sem hélt undan. Í skýrslu skipherra V, og stýrimanns, sagði um siglingu skipstjórans á T kl. 23.48: „Togarinn var nú á hægri ferð og beygði þá allt í einu á stjórnborða á varðskipið. Var orðið það stutt bil á milli skipanna, að setja varð á fulla ferð aftur á bak til að forða árekstri.“ Um þetta atferli T bar skipherra V, „að varðskipið hafi verið að renna fram með stjórnborðsíðu botnvörpungunsins, og var ekki nema um það bil skipslengd milli skipanna, þegar botnvörpungurinn beygði skyndilega til stjórnborða og án þess að gefa hljóðmerki. Varð árekstri naumlega forðað“. Varðskipsmenn bera, að togarinn hafi þá verið með venjuleg siglingaljós, en eigi tog-ljós. Enn sagði í skýrslu varðskipsmanna: „Kl. 23.49 gefið annað laust skot. Setti þá togarinn á fulla ferð og beygði á bakb. og hélt út um, og sást þá, að verið var að vinna við afturhlerann. Frá kl. 23.50 til kl. 23.54 gefin sex laus skot. Kl. 23.55 beygði togarinn á stjórnborða og á varðskipið. Var þá varðskipinu vikið í bakborða og togaranum hleypt fram hjá stb.megin.“ V hélt nú á eftir T á fullri ferð. Sá skipherra „þá allt í einu hið græna stjórnborðsljós togarans fram undan varðskipinu á bakborða, og var togarinn greinilega að snúast“. Sagði skipherra, að „ef varðskipið hefði haldið stefnunni, hlyti togarinn að hafa lent á bakborðshlið varðskipisins. Var það ráð tekið að víkja varðskipinu eins og hægt var til bakborða, og voru þá ekki nema fáir metrar milli skipanna, þegar þau fórust á mis. Myrkur var, SSV, 8 vindstig og mikill sjór“. S, 2. stýrimaður V, bar um þetta tilvik, „sér hafi virzt togarinn sveigja aðeins til bakborða“, enda sá hann „bakborðshlið togarans, sem síðan snarbeygði til stjórnborða á móti varðskipinu“. Gizkaði S á, að innan við 20 faðmar hafi verið milli V og T, þegar þau fórust hjá. Loftskeytamaðurinn á V kvaðst tvisvar hafa fengið þau skilaboð um talstöðina frá skipstjóra T, að hann myndi reyna að sökkva V, ef eigi yrði hætt að skjóta. Skipstjóri T játaði, að hann hafi einu sinni látið loftskeytamanninn senda þá hótun til V, að hann myndi reyna að sökkva því, ef eigi yrði hætt að skjóta. Dæmt, að skipstjóri, sem skylt var að hlýða boði V að nema staðar, hafi hagað siglingu sinni þannig, að mönnum á V og T var bráður háski búinn. Varðaði þetta atferli hans refsingu samkvæmt 4. mgr. 220. gr. laga nr. 19/1940. Var refsingin ákveðin fangelsi 5 mánuði 291

Barn.

- L ól hinn 11. apríl 1955 óskilgetinn son. Hún kom honum 13 mánaða gömlum í fóstur hjá foreldrum (F) barnsföðurins. Í árslok 1957 hugðist L taka drenginn til sín aftur, en F vildu eigi sleppa honum. Barnaverndarráð samþykkti í janúar 1958, að drengurinn skyldi fara til móður sinnar, sem var þess um komin að veita honum sómasamlega aðbúð, en hinn 2. apríl 1962 taldi Barnaverndarráð með hliðsjón af áliti sálfræðings, eigi rétt að taka drenginn með valdi af heimili F, þar sem hann naut hins bezta atlætis. Synjað var að taka drenginn með fógetavaldi úr fóstri hjá F og fá hann í hendur L, sbr. 16. gr. laga nr. 87/1947 og 54. gr. laga nr. 29/1947 349
- Drengur, 3 ára og 10 mánaða, var sendur eftir mjólk, en féll þá í hitaveituskurð, sem tunnum með langborðum á hafði verið raðað um. Bæjarsjóði Reykjavíkur var dæmt að bæta honum tjónið. Sjá Skaðabætur 438

Barnsfaðernismál.

- Úrskurðað, að blóð aðilja og barns skyldi senda erlendum sérfræðingi til rannsóknar og svo að æskja álits erlends sérfræðings um, hverjar líkur séu til, að meybarn, fætt 11. júlí 1959, þá að þyngd 4000 gr og að lengd 52 cm, geti verið komið undir 16. nóv. 1958 317
- K átti son, fæddan 18. jan. 1959 utan hjónabands. M hafði gengið við faðerni hans. Hinn 31. jan. 1961 ól K meybarn, sem hún kenndi M. Kvaðst hún tvívegis hafa haft samfarir við M í júlí 1960 og barnið þá komið undir. Barnið var eigi fullburða, og kvað læknið þroska barnsins benda til, að það væri 195—204 daga gamalt. M synjaði fyrir að vera faðir þess. Vætti bentu til, að hann hefði heimsótt K sumarið 1960. Úrslit málsins voru látin velta á eiði K, enda M eigi útilokaður við blóðrannsókn 660

Beitarréttur. Sjá Eignarréttur 31

- K, sem keypt hafði skák úr landi jarðarinnar Kirkjuvogs í Hafnarhreppi með hlutfallslegri hlutdeild í óskiptu landi, var talinn eiga 5,2% af því. Honum var dæmdur sá hundraðshluti af bótunum, er varnarliðið innti af hendi vegna afnota landsins 90

Bifreiðar. Sjá áfengislagabrot, nytjastuldur, skaðabætur, váttrygging.

Bílskúr. Sjá eignarréttur.

- Deilt um lóðarréttindi undir bílskúr, sem stóð á lóð húseignar. J hafði selt hluta sinn af húseigninni með öllum lóðarrétt-

indum, áður en hann seldi bilskúrinn, Kaupandi bilskúrsins
eignaðist því eigi lóðarréttindi með honum 84

Blóðrannsókn. Sjá áfengislagabrot.

Úrskurðað að rannsaka af nýju blóð aðilja og barns í barns-
faðernismáli 317

Brunabætur. Sjá váttrygging.

Byggingarsamvinnufélag.

Árið 1953 hóf Byggingarsamvinnufélag starfsmanna ríkisins að reisa sambýlishús við götuna Hjarðarhaga nr. 60, 62 og 64. Fékk byggingarsamvinnufélag barnakennara hálfst stigahús, þ. e. fjórar íbúðir, af húsinu til ráðstöfunar. Þ gerðist eigandi að einni af þessum fjórum íbúðum, þ. e. þriggja herbergja íbúð á þriðju hæð hússins, sem nú er nr. 60 við Hjarðarhaga, og greiddi hann Bsf. barnakennara sinn hluta af sameiginlegum kostnaði, eftir því sem byggingunni miðaði áfram. Hinn 7. febrúar 1955, meðan íbúðin var í smíðum, seldi Þ hana N fyrir kr. 216.000.00. Var íbúðin seld í því ástandi, sem hún var í, að viðbættum tilteknum aðgerðum, er Þ skyldi fullnægja og fullnægði fyrir 15. marz 1955. Með áritun á kaupsamninginn 6. febrúar 1955 samþykkti stjórn Bsf. barnakennara söluverðið. Varð því að ætla, að það hafi eigi farið fram úr kostnaðarverði að viðbætttri verðhækkun samkvæmt vísitölu byggingarkostnaðar og þannig verið í samræmi við 20. gr. laga nr. 36/1952. Þrátt fyrir það fór eigi fram nákvæmur útreikningur á því, hver kostnaður var orðinn af gerð íbúðarinnar á söludegi, og íbúðin var áfram skráð á nafn Þ í bókum Bfs. barnakennara, og kveðst Þ hafa haldið áfram að greiða framlög vegna íbúðarinnar upp í byggingarkostnaðinn. Leiddu þessar greiðslur Þ til lækkunar á greiðslum N til samvinnufélaga þeirra, er að byggingunni stóðu, en N átti samkvæmt gerðum samningi aðilja að standa skil á sameiginlegum byggingarkostnaði, sem féll á íbúðina eftir 7. febrúar 1955. Þessar greiðslur Þ, kr. 8.812.83, var N dæmd til að greiða honum. Í öðru lagi kom til frádráttar greiðslu N til byggingarsamvinnufélagsins andvirði byggingarefnis, sem keypt hafði verið fyrir 7. febrúar 1955, en afgangs orðið og selt að byggingum loknum. Nam sá hluti kr. 7.371.74. Þar sem aðiljar höfðu eigi tekið tillit til þessa efnis, er þeir sömdu um kaup íbúðarinnar, og andvirði þess hafði verið dregið frá greiðslum N til sameiginlegs byggingarsjóðs fjölbýlishússins, var N dæmd til að endurgreiða Þ nefnda fjárhæð 666

Dagsektir.

Premur systkinum dæmt að nema skúr burt af lóð að við- lögðum dagsektum	881
--	-----

*Dánarbætur. Sjá Skaðabætur.**Dómarar.*

A höfðaði mál á hendur nágranna sínum B til dómgildingar því, að B ætti eigi umferðarrétt um land A að bústað sínum. Nokkrum mánuðum áður en málið var höfðað, hafði hér- aðsdómari sem lögreglustjóri tvívegis sama dag látið rjúfa læsingu hliðs, sem var á umferðarleiðinni um land A, til að opna leiðina fyrir B. Þar sem svo brýnir hagsmunir B voru eigi í húfi, að aðgerðir þessar mættu eigi bíða úr- skurðar fólga, var dæmt í Hæstarétti, að héraðsdómara bæri að víkja sæti í máli A á hendur B	12
Dómur ómerktur vegna vöntunar á leiðbeiningu héraðsdómara	410

*Dómkvaðning. Sjá matsmenn.**Dómstólar. Sjá réttarfar.*

Úrskurði skiptadóms um, að bú manns skuli tekið til gjald- protaskipta, verður einungis haggð samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1929 eða með áfrýjun, en eigi með úr- skurði hliðstæðs dóms í héraði	2
G höfðaði mál gegn F til greiðslu skuldar. U, kona F, er skilin var við F að borði og sæng, gerðist meðalgönguaðili, þar sem málið varðaði félagsbú hennar og F. Skýrslur G voru ósamhljóða sín á milli, og skýrslur F, sem viðurkenndi skuldina, voru í ósamræmi við skýrslur G. Málið í þeirri mynd, sem það var í, var eigi dómhæft. Var héraðsdómur, sem tekið hafði kröfur G til greina, því ómerktur og mál- inu vísað frá dómstólum	415
Verkamannafélagið Dagsbrún átti í verkfalli í maí og júní 1961. Starfsfólk Kassagerðar Reykjavíkur h/f (K) var félagsfólk í Iðju, er eigi átti í verkfalli. Þó voru tveir bílstjórar K a.m.k. bundnir kjarasamningi Dagsbrúnar. Dagana 29. maí til 21. júní öftruðu verkfallsverðir D, að bifreiðar K flyttu varn- ing milli starfsstöðva K. Hinn 21. júní 1961 lét K leggja lögbann við þessum aðförum og höfðaði síðan mál fyrir bæjarþingi Rvíkur til staðfestingar lögbanninu og til skaða- bóta. Dagsbrún krafðist frávísunar, þar sem málið bæri undir Félagsdóm. Vörubifreiðastjórar K hafi lotið Dags- brúnarkjörum, en K hafi látið aðra menn, sem eigi voru í Dagsbrún, taka við störfum þeirra. Slíkt hafi eigi verið	

heimilt. Frávísunarkröfu Dagsbrúnar var hrundið, þar sem málið bæri undir hina almennu dómstóla 453

Dómur. Sjá ómerking.

Dómur í útburðarmáli um húsnæði eigi talinn bindandi úrslit sakarefnis í öðru máli, þar sem útburðarþolandi krafðist þess, að útburðarbeiðandi yrði skyldaður til að afsala honum húsnæðinu með vissum skilyrðum 277

Úrskurður héraðsdóms ómerktur vegna vantandi forsendna .. 623

Eignarnám. Sjá Eignarréttur.

Eignarréttur. Sbr. lax- og silungsveiði, ættarjarðir.

Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið ákvað 1944 að taka eignarnámi 1916 ha land úr Stafnestorfunni, þ. e. sameiginlegu landi Stafness I, II og III og þriggja annarra jarða vegna flugvallar. Ráðuneytið hugðist komast hjá því að greiða jarðeigendum bætur fyrir búfjárskerðingu með því að láta þá halda beitarafnotum á 1677.7 ha. A, sem átti Stafnes I, einn fjórða hluta torfunnar, afsalaði hinn 5. okt. 1945 sameigendum sínum í Stafnestorfunni (E) landi Stafness I utan túns, og skyldu kaupendur njóta „allra afnota og réttinda hinnar seldu eignar“ frá afsalsdegi og „greiða frá sama tíma allar skyldur og skatta“ af henni. Undanskilin kaupnum var eignarnámsspildan. Húsin á jörðinni voru seld einum kaupanda sér.

Eftir söluna hætti A búskap þar suður og fluttist til Reykjavíkur, en kaupendur tóku til búskapar á Stafnesi I. Hagnýttu þeir sér beitarréttinn á hinni eignarnumdu landspildu til 1. ágúst 1951, en þá voru þeir sviptir beitinni vegna aðgerða varnarliðsins. Hinn 25. nóv. 1955 tókust samningar um, að gerðardómur skyldi dæma árlegar bætur úr ríkissjóði fyrir missi beitarafnotanna. Deildu nú A og kaupendur Stafness I um eignarréttinn að bótunum. Fjórir dómendur Hæstaréttar dæmdu, að beitarréttar sé ekki getið meðal eigna þeirra, er A seldi kaupendum, og hafi þeim ekki tekizt að sanna, að þeir hafi með afsalsbréfi eða á annan hátt orðið eigendur að honum. Voru A samkvæmt því dæmdar bæturnar. Einn dómenda taldi beitarréttinn í eðli sínu og samkvæmt yfirlýsingu ráðuneytisins fylgirétt jarðarinnar, er einungis varð neytt af ábúendum hennar til að afstýra búfjárskerðingu á henni. Samkvæmt skýr- ingarreglum samninga og lögrökum falli beitarrétturinn því undir það ákvæði afsalsins frá 5. okt. 1945, er veitir kaupendum neyzlu „allra afnota og réttinda hinnar seldu eignar“. A hefði selt alla jörð sína og flutzt á braut. Hafi kaupendur komið fram sem eigendur allrar Stafness I, er

eigi var eignarnumin, og virðist hafa eignast nokkurn hluta Stafness I um aðrar hendur en A. Að dómi dómara þess, sem sérátkvæðið gerði, voru þeir því, en ekki A, rétt komnir til bótanna 31

Á árinu 1943 var tveimur mönnum nafngreindum leigð lóðin R 24 í Rvík til 75 ára og veitt leyfi til að byggja íbúðarhús á henni. Þeir byggðu húsið. Með afsali 23/6 1943 seldu þeir síðan þeim J og G húseignina með tilheyrandi leigulóð. Í skiptum kaupenda taldist J eiga kjallarann, 1. hæð og tvö herbergi í þakhæð, en G 2. hæð og eitt herbergi í þakhæð og svo afnot af geymslu á lofthæð. J og G töldust eiga sameiginlega miðstöð og þvottahús. J taldist eiga 13/21 og G 8/21 eignarinnar. Á árinu 1944 fékk J leyfi byggingarnefndar og samþykki G til að reisa bílskúr á eigninni. Hinn 14/5 1946 seldi J þeim HG og S 1. hæð hússins ásamt sérgeymslu í kjallara og hlutfallslegri hlutdeild í miðstöð, þvottahúsi og leigulóðarréttindum. Taldist þetta vera 7/21 hlutar húseignarinnar. Hinn 17/5 1955 seldi J kaupandanum H kjallaraíbúðina, tvö herbergi í þakhæð ásamt sérgeymslu í kjallara, geymslu í risi með eiganda efri hæðar, og hlutfallslegri hlutdeild í miðstöð, þvottahúsi og lóðarréttindum. Taldist þessi eignarhluti 6/21 allrar eignarinnar. Hinn 27/7 1957 seldi J kaupandanum Ó téðan bílskúr. Var afsalið þinglesið með athugasemd um lóðarréttindi. Sala J til HG og S og svo til H á öllum hluta sínum í húseigninni ásamt lóðarréttindum leiddi til þess, að kaupandi bílskúrsins, Ó, eignaðist eigi lóðarréttindi með skúrnum 84

Land Kirkjuvogsgjarða í Hafnarhreppi var óskipt nema túnin fram til 1928 eða 1929, en þá var heimalandinu skipt, þar sem bændur hugðust hefja ræktun. Við þessa skiptingu kom í hlut Kirkjuvogs II 54.990 m², sem kom til viðbótar áður úrskiptu, þ. e. túni, 20.607 m². Landsbanki Íslands seldi G jörðina K 31. janúar 1940 húsalaus, með heimild til arðtöku frá 10. desember 1938. Hinn 16/10 1941 afsalaði G kaupandanum H, svonefndri Vesturbæjarskák úr jörðinni Kirkjuvogi í Höfnum. Er skák þessi 1¼ dagsláttu að stærð. Með í kaupunum er hlutdeild í óskiptu beitolandi jarðarinnar í hlutfalli við stærð hinnar seldu lóðar. Ennfremur lóð mín í Norðurhústúninu í sama hreppi“. H taldi, að hlutdeild hans í óskiptu beitolandi væri 21.1%, þar sem hann hefði keypt þann hluta af jörðinni, og miðaði hann þá við hlutfallið milli Vesturbæjarskákar og gamla túnsins í K. G kvað eiga að miða við hlutfallið milli alls úrskipts lands K og Vesturbæjarskákar, og væri hlutdeild H í óskiptu beitolandi 5.2%. Á þetta var fallizt. Bótum frá

- varnarliðinu fyrir afnot óskipts lands K var skipt milli þeirra G og H þannig, að H fékk 5.2% þeirra 90
- Hinn 28. febr. 1939 fékk Á afsal fyrir Njálsgötu 44, Reykjavík. Útborgun var kr. 3600.00, og gaf hann ömmu G skuldabréf fyrir þeirri fjárhæð vegna lántökunnar. Amma og afi G fluttust í nefnt hús, svo og faðir G og móðir. Amma G andaðist 10. júlí 1939, en afi G 13. des. 1944. Hinn 12. febr. 1942 afsalaði Á til G nefndri húseign. Samkvæmt kvittun hafði Á greitt tveimur systur, sem móðir G átti, kr. 1125.00 vegna áður nefnds skuldabréfs, hinn 25. maí 1940. Móðir G andaðist 18. des. 1947, og tilkynnti faðir G til borgarfégeta, að hún væri eignalaus. Faðir G afsalaði f. h. G Njálsgötu 44, 7. sept. 1950, og keypti 15. s. m. 2. hæð Bergþórugötu 33 f. h. hans. Samþykkti Dómsmálaráðuneytið kaupin, þar sem G var enn eigi lögráða. Faðir G hélt því fram, að nefndar húseignir hafi verið eign fjölskyldunnar í tilteknum hlutföllum, þrátt fyrir það, þótt eignarskjölin hljóðuðu á nafn G. Kvaðst faðir G hafa leyst út arfahlut tveggja systra móður G og arfahlut systur G síðar og þannig orðið eigandi að 37.5% eignarinnar. Gögn þau, sem faðir G bar fram, gátu samt eigi hnekkrt rétti G samkvæmt skýlausum eignarskjölum 590
- Deilt um eignarrétt að andvirði víxils. Sjá sönnun 649
- Að fengnu samþykki eiganda lóðarinnar nr. 2 við Lækjargötu í Reykjavík og byggingaryfirvalda, reistu nokkrir bifreiðarstjórar 1921 smáhýsi á þeim hluta nefndrar lóðar, er veit að Austurstræti. Var smáhýsi þetta síðar skráð sjálfstætt í veðmálalabækur Reykjavíkur sem eignin nr. 24 við Austurstræti. H keypti 1917 eignina nr. 22 við Austurstræti. Hann flutti 1925 með leyfi byggingarnefndar smáhýsið til austurs á lóðinni og upp að húsinu nr. 2 við Lækjargötu. H keypti 1926 og 1927 fasteignina nr. 2 við Lækjargötu, en seldi syðsta hluta hennar 1929. H andaðist 1949 og kona hans 1952. Fimm börn þeirra gerðu skiptasamning um fasteignir þessar 11. desember 1952. Tveir lögfræðingar, tengdasynir H, stóðu að samningsgerðinni. Þar segir: „Við skiptum hér með nefndum fasteignum þannig milli okkar“: Á og J skyldu fá Lækjargötu 2 að hálfu hvort, en K, E og B Austurstræti 22 og 24 að $\frac{1}{3}$ hvert. Fjórir dómendur Hæstaréttar skýrðu samning þenna þannig, að þeim K, E og B hefði einungis verið leyft af Á og J að hafa skúrinn nr. 24 á lóðinni tímabundið og dæmdu þau K, E og B til að fjarlægja hann innan tiltekins tíma að viðlögðum dagsektum. Einn dómandi lét þess getið, að lóðarskikinn nr. 24 við Austurstræti hefði eigi verið skilinn frá lóðinni nr. 2 við Lækjargötu samkvæmt 11. gr. laga nr. 35/1914. Honum

hefði hins vegar verið úthlutað K, E og B, og þess eigi þá gætt, að hann var einn hluti Lækjargötu 2, er Á og J var úthlutað. Væri sameign aðilja að lóðarskikanum því eigi löglega slitið og því eigi efni að svo stöddu til að dæma þau K, E og B til að nema skúrinn burt 881

Endurheimta ofgreidds fjár. Sjá útsvör. Vinnulaun.

Fasteignir. Sjá eignarréttur, fjádráttur, húsakaup, lax- og silungsveiði, lóðir, útburðarmál, ættarjarðir.

Premur systkinum dæmt að nema burt skúr af lóð að viðlögðum dagsektum. Sjá eignarréttur 881

Féðóttaðbyrgð ríkisins.

A var sýknaður af kröfum ákærvaldsins fyrir brot á áfengis- og umferðarlögum. Í skaðabótamáli á hendur ríkinu, leiddi hann eigi sönnur að því, að hann væri saklaus af hegðun þeirri, er honum hafði verið gefin að sök, og var ríkissjóður sýknaður af skaðabótakröfu hans 628

Félag. Sbr. Hlutfélag.

A var einn af stofnendum og um skeið félagsmaður í Vinnslu- og sölumiðstöð fiskframleiðenda í Vestmannaeyjum. Honum var vikið úr félaginu 3. júní 1952. Síðar höfðaði hann mál á hendur félaginu og krafðist þess, að hann yrði viðurkenndur félagsmaður og sameigandi að öllum eignum félagsins. En með dómi Hæstaréttar 28. apríl 1961 var brottreksturinn metinn löglegur og A eigi félagsmaður eftir 3. júní 1952. Hins vegar var dæmt, að A bæri auk innstæðu í sérreikningi réttur til hlutdeildar í eignum félagsins, eins og þær voru, er honum var vikið úr félaginu. Hinn 18. des. 1959 stofnuðu félagsmenn nefnds félags Vinnslustöðina h/f, og skyldi hlutfélag þetta „yfirtaka eignir og rekstur Vinnslustöðvarinnar svo og allar skuldir og skuldbindingar samkvæmt ársreikningum félagsins pr. 31. des. 1958“. Að undangengnum bréfaskriftum krafðist A þess hinn 7. júlí 1961, að skiptaréttur Vestmannaeyja tæki bú Vinnslustöðvarinnar til opinberra skipta. A var að vísu rétt að sækja rétt sinn til hlutdeildar úr eignum félagsins, eins og þær voru, er honum var vikið úr því, en hann brast hins vegar heimild til að krefjast skiptameðferðar á búi þess 637

Félagsdómur.

Deilt var um það, hvort Landssamband íslenzkra verzlunarmanna ætti lögvarinn rétt til að gerast félagsaðili í Alþýðusambandi Íslands. Úrlausn þessa sakarefnis var komin

undir skýringu og fyllingu samkvæmt venjulegum lögskýringarreglum á ákvæðum laga um stéttarfélög og vinnudeilur nr. 80/1938. Félagsdómur átti sem sérdómsstóll eftir greindum lögum að veita efnisúrlausn um þenna ágreining, þ. e. hvort lögmæt hafi verið synjun Alþýðusambandsins á inngöngubeiðni Landssambands íslenzkra verzlunarmanna, sbr. 1. tl. 44. gr. laga nr. 80/1944. Var því felldur úr gildi frávísunardómur Félagsdóms í málinu og því vísað til þess dóms til meðferðar og uppsögu efnisdóms 318

Mál eigi talið bera undir Félagsdóm. Sjá frávísun 453

Firma.

Svonefndum Plúðósextett er samkvæmt kröfu Plútó h/f dæmt óheimilt að nota nafnið Plúðó í atvinnu- og auglýsingaskyni 475

Fiskveiðabrot.

Hinn 13. nóvember 1961 mældi varðskip (V) með ratsjá staði brezks togara (T) á tímabilinu kl. 22.47 til kl. 23.45, og voru staðirnir frá um 1.7—1.8 og til 1.2—1.3 sm innan fiskveiðimarkanna. Kl. 23.33 var stöðvunarmerkið K sent á ljósmorsi. Þá er mælingin kl. 23.45 var gerð, var V hjá T. Skippherra, I. og II. stýrimaður á V lýstu þannig umbúnaði veiðarfæra þá: „Þá sáust greinilega báðir hlerar á stb.síðu og auk þess hluti af vörpunni, sem dróst niður í sjó og flaksaðist til“. Umbúnaði veiðarfæra kl. 23.48 lýstu þeir þannig: „Var þá höfuðlínubugt og net utan við og á lunningu, sennilega aftan við afturkvartern og einnig nokkuð framan á síðunni, og báðir hlerar, eins og fyrr getur.“ Frágangur veiðarfæra og sigling T, sem stofnaði V og T í bráðan voða, veitti eigi fulla sönnun fyrir því, að skipstjóri T hefði verið að veiðum innan fiskveiðimarkanna í umrætt sinn. Var honum því einungis dæmd sekt fyrir ólöglegan umbúnað veiðarfæra samkvæmt 4. gr. reglugerðar nr. 3/1961. sbr. lög nr. 44/1948, og 2. gr. laga nr. 5/1920, sbr. 2. gr. laga nr. 6/1959. Með skírskotun til þess, að eigi var um að tefla upptöku afla og veiðarfæra vegna brots ákærða, og svo þess, að 100 gullkrónur jafngiltu 1951.09 pappírskrónum, sbr. lög nr. 4/1924, var refsing skipstjóra T samkvæmt 2. mgr. 3. gr. laga nr. 5/1920 hæfilega ákveðin kr. 100.000.00 sekt til Landhelgisgæðis Íslands, sem afplána skyldi 3 mánuðum í fangelsi, ef hún yrði eigi greidd, áður en 4 vikur væru liðnar frá birtingu dómsins 291

Hinn 10. apríl 1961, kl. 19.51, gerði landhelgisgæzlufugvélin TF Rán staðarákvörðun yfir togaranum Kingston Andalusite, H41, 684.4 brúttó rúmlestir, þar sem hann var að taka inn stjórnbörðsvörpu á Selvogsgrunni. Voru hlerar í

gálganum, en varpan að koma upp við síðuna, og virtist fiskur vera í henni. Reyndist staður gæzluflugvélarinnar yfir togaranum vera samkvæmt útsetningu skólastjóra Stýrimannaskólans um 10.3 sm kl. 19.51 og um 9.8 sm kl. 20.05 innan fiskveiðimarkanna, þ. e. 4.05 og 3.8 sm innan við leyft fiskveiðasvæði brezkra togara á þessum slóðum. Um kl. 20.10 setti togarinn á fulla ferð og hélt suðlæga stefnu. Kl. 20.14 var skotið merkjaskoti að togaranum og skömmu síðar öðru merkjaskoti og gefið stöðvunarmerki með ljósmorsi. Einnig var skotið fleiri skotum að togaranum frá flugvélinni og reynt að ná sambandi við hann með ljósmorsi og talstöð. Kl. 22.00 kom varðskipið Ægir að togaranum, og skildi flugvélin, sem sveimað hafði yfir honum frá kl. 19.50, við hann. Kl. 22.13 sáu varðskipsmenn stjórnborðshlera á síðu togarans og menn við aðgerð á fiski á þilfari hans. Kl. 04.00 kom brezkt herskip á vettvang. Kl. 13.26 setti togarinn á fulla ferð austur og varðskipið á eftir honum, og stöðvaði það hann kl. 13.40. Skipstjóra togarans, Gilbert de Lapole Casson, var dæmd 260.000.00 króna sekt, til vara 8 mánaða varðhald. Afli og veiðarfæri voru gerð upptæk 565

Hinn 5. ágúst 1961, kl. 00.08, gerði landhelgisgæzluflugvélin TF Rán staðarákvörðun yfir togaranum Southella, H 303, 536.08 brúttó rúmlestir, þar sem hann var að botnvörpuveiðum út af Álftanesi við Loðmundarfjörð. Reyndist staður gæzluflugvélarinnar yfir togaranum vera samkvæmt mörkun skólastjóra Stýrimannaskólans kl. 00.08 og kl. 00.11 um 7.3 sm innan fiskveiðimarkanna, þ. e. 1.3 sm innan við leyft fiskveiðisvæði brezkra togara á þessum slóðum. Togarinn sinnti ekki stöðvunarmerkjum gæzluflugvélarinnar. Sveimaði flugvélin síðan yfir togaranum, unz varðskipið Þór, sem hún kallaði á, kom á vettvang kl. 02.24. Samkvæmt beiðni skipstjóra togarans var beið þarna, þangað til brezkt herskip kom á staðinn kl. 08.32. Síðar varð varðskipið að elta togarann, er reyndi að komast undan. Skipstjóra togarans, George Francis Pearson, var dæmd kr. 260.000.00 sekt, til vara 8 mánaða varðhald, og afli og veiðarfæri var gert upptækt 573

Fjallskil.

Hinn 12. júlí 1958 fluttist séra S frá Hindisvík, Þverárhreppi, Vestur-Húnavatnssýslu, til Reykjavíkur, en rak þó áfram búskap á nefndri jörð. Vorið 1958 rak hann 33 hross á afrétt nefnds hrepps, og vorið 1959 rak hann 39 hross upp. Hreppsnefndin krafði hann um afréttartoll, kr. 3600.00, fyrir bæði árin, enda taldi hún sig hafa heimild til þess samkvæmt

13. gr. fjallskilareglugerðar Vestur-Húnavatnssýslu nr. 121/1940, eins og henni hafði verið breytt með reglugerð nr. 141/1942, en þar segir: Hreppsnefndir skulu taka afréttartoll, allt að kr. 50.00, auk fjallskila, af hrossum í héraðinu, sem eru eign manna, búsettra utan þess. Ákvæði þetta varð eigi talið eiga við menn, búsetta utan héraðs, er búrekstur hafa í héraðinu, enda myndi ákvæðið, skilið öðruvísi, ekki hafa stoð í lögum. Var S því sýknaður af kröfu hreppsnefndar 641

Fjárráttur.

J réðst í apríl 1957 til starfa á fasteignaskrifstofu E héraðs-dómslögmanns, er hann rak með bróður sínum. Skyldi J hafa á hendi milligöngu milli seljenda og kaupenda fasteigna. G fól skrifstofunni í júlí 1958 að selja húseign sína nr. 7 við Þ-götu. Fékk nú J S til að bjóða í eign þessa til málamynda, en J hugðist kaupa hana og selja hana með hagnaði. E gerði í ágúst í samráði við G uppkast að tilboði, þar til G bauðst til að selja S eignina fyrir kr. 110.000.00. Hinn 5. sept. s. á. bauðst H til að kaupa eignina fyrir kr. 160.000.00, og afhenti á fasteignaskrifstofunni kr. 5.000.00 til tryggingar efndum á tilboðinu. Ritaði E meginmál kvittunar fyrir tryggingarfénu. Hinn 10. sept. s. á. var gengið frá samningum um söluna til S fyrir nefnt verð, kr. 110.000.00, og greiddi E úr sjálfs sín sjóði kr. 50.000.00 til G upp í kaupverðið. Er til kom, gekk G að því að afsala húseigninni beint til H, og var afsalið dagsett 3. nóv. 1958. Þeir G og H kynntust á öndverðu ári 1959. Þá er þeir tóku að bera saman bækur sínar, urðu þeir þess vísir, að H hafði keypt eignina 50 eða 55 þús. kr. dýrara en G seldi. Mismunurinn hafði runnið í vasa J. Var honum refsað samkvæmt 248. gr. laga nr. 19/1940. H staðhæfði, að þeir báðir, J og E, hefðu verið viðstaddir, er hann gerði tilboð í húseign G hinn 10. sept. 1958. Við dómpróf hélt E því lengi vel fram, að hann hefði skýrt G frá tilboðum þeirra beggja, S og H., og hafi G átt þess kost að velja á milli tilboðanna, en þótt tilboð S aðgengilegra, þar sem greiðsla við samningsgerð hafi verið hærri samkvæmt því tilboði. Síðar gekk E frá þessum framburði og sagði, að hann hefði eigi vitað hinn 10. sept. 1958 um tilboð H. Þessi síðari framburður stangaðist hins vegar við vætti H um, að E hefði verið viðstaddur 5. sept., er H gerði tilboðið, og kvittun E þá fyrir tryggingarfénu. Var talið sannað, að E hafi vitað um tilboð H, er E samdi við G um söluna 10. sept., en leynt H því. Var E refsað fyrir þetta brot hans samkvæmt 248. gr. sbr. 138. gr. laga nr. 19/1940. Eigi var talið,

- að hér væri um hlutdeild að tefla, en þar sem ákært var fyrir hlutdeild samkvæmt 22. gr. nefndra laga, var refsing eigi ákveðin hærri en fyrir hlutdeildarbrot 243
- Á hugðist selja hús sitt, nr. 52 við N-götu, og kaupa sér nýtt hús í staðinn. Setti hann sig því í samband við J. Fyrir tilstilli J gerðu þeir G, mágur J, og Á hinn 9. maí 1959 kaupsamning þess efnis, að Á seldi G húseignina fyrir kr. 220.000.00. Hinn 12. s. m. seldi G til I eitt herbergi í húsinu á kr. 50.000.00, og 6. júní seldi hann K hinn hlutann fyrir kr. 250.000.00. Dómkvaddir menn töldu hæfilegt verð á allri eigninni, er G þannig seldi fyrir kr. 300.000.00, kr. 235.000.00. Á taldi, að þeir J og E hefðu latt sig að selja eitt herbergi sérstaklega, en I hafði áður falað það af Á. Þrátt fyrir það hafi þeir tekið að semja við I um kaupin á því, áður en kaupin milli hans og G voru fullráðin. Þeir E og J neituðu því, að þeir hefðu ráðið honum frá því að selja herbergið sér. G kvaðst hafa keypt húsið handa bróður sínum. Hafi hann eigi viljað kaupa húsið, nema herbergið fylgdi með í kaupunum. Þegar til kom, leitz bróður G eigi á húsið, og var það því selt aftur, og bauðst J fyrst til að selja eitt herbergið sér. G fullyrti, að engin samtök hafi verið milli sín og J og E um að kaupa húsið í því skyni að hagnast á því, enda hafi hann, G, hlotið allan hagnaðinn. K sagði, að örfáir dagar hafi liðið, frá því að hann vissi, að húsið var til sölu, og þar til hann keypti það. Ósönnuð var sú staðhæfing Á, að þeir J og E hafi blekkst hann, að því er varðaði skiptin við I. Voru þeir J og E því sýknaðir af ákæru um fjárdrátt í sambandi við þessi kaup 243

Fjárnám.

- Fjárnám var gert fyrir dæmdum viðgerðarkostnaði á ræsi í bíl. Dæmd fjárhæð var lækkuð í Hæstarétti, og var fjárnámið staðfest að því leyti 405
- Við fjárnámsgerð til heimtu skuldar krafðist fyrirsvarsmaður dómpólанда frests í 4 daga. Kvað hann dómi þeim, er fjárnám skyldi gera til fullnustu, verða áfrýjað, en lagði eigi fram áfrýjunarstefnu. Fjárnáminu var einungis frestað til næsta morguns. Síðar var dómi og fjárnámsgerð áfrýjað sameiginlega 695

Fjársvik. Sjá fjárdráttur.

Foreldravalð. Sjá barn.

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, lögbann, lögtak, innsetningargerðir, útbuðargerðir.

Framfærslusveit.

Sveitarsjóður varð að standa straum af sjúkrakostnaði örsnauðs manns, sem fótbrotnað hafði í bílslysi. Sveitarsjóður átti kröfu á hendur bílstjóra þeim, sem í hlut átti, að því leyti er bílstjórinn bar ábyrgð á slysinu 217

*Frávísun. Sjá einnig ómerking.*a) *Frá héraðsdómi.*

Kröfulið vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar 123

G var þinglesinn eigandi 2. hæðar í húsinu nr. 33 við B-götu í Rvík. Faðir hans, S, taldi sig eiga 37.5% íbúðarinnar og bjó hann í íbúðinni. G krafðist útburðar á S úr íbúðinni. Gögn þau, sem S færði fram til sönnunar eignarrétti sínum, voru eigi talin fullnægjandi til að hnekkja þeim rétti, sem G sem skráður eigandi nefndrar íbúðar samkvæmt þinglýsingarbókum og öðrum opinberum skjölum hafði til að segja upp afnotum íbúðarinnar. Var útburðarkrafan því tekin til greina. S höfðaði því næst mál gegn G og krafðist þess, að G yrði með dómi skyldaður til að afsala S nefndri íbúð gegn greiðslu 56.25% af kaupverði hennar eða því verði, sem tveir dómkvaddir menn mætu, enda myndi S þá taka að sér að leysa út arfshluta annars sonar síns, A, 6.25% af íbúðinni, er miða skyldi við sama verð. Hæstaréttardómur í útburðarmálinu var eigi talinn bindandi úrslit sakarefnis í hinu síðara máli. Og sú yfirlýsing S, að A sonur hans ætti tiltekinn hundraðshluta íbúðarinnar, leiddi eigi samkvæmt 46. gr. laga nr. 85/1936 né öðrum réttarreglum til þess, að honum væri fyrirhvað að leita réttar síns um, hvort hann ætti þann hluta íbúðarinnar, sem hann gerði kröfu til, en úrslit þess máls byнду einungis aðilja þess, en eigi aðra 277

Frávísunardómur Félagsdóms kærður til Hæstaréttar samkvæmt 1. tl. 67. gr. laga nr. 80/1938, hann felldur úr gildi og málinu vísað aftur til Félagsdóms til meðferðar og uppsögu efnisdóms 318

Mál var höfðað fyrir sjó- og verzlunardómi Vestmannaeyja á hendur eigendum og vátryggjendum erlends togara til heimtu skaðabóta vegna spjalla af völdum nefnds togara á nyrðra hafnargarðinum í Vestmannaeyjum, en þar rak togarann upp að kvöldi hins 10. janúar 1961; hann geryðilagðist og flakið lá þar lengi við garðinn og braut hann niður. Eigi var í ljós leitt, að þeir íslenzkir menn, sem stefnt var f. h. eigenda og vátryggjenda togarans, væru bærir til að hafa á hendi fyrirsvar málsins. Var málinu því vísað frá dómi 449

Verkamannafélagið Dagsbrún átti í verkfalli í maí og júní 1961,

- Starfsfólk Kassagerðar Reykjavíkur h/f (K) var félagsfólk í Iðju að tveimur mönnum undanteknum, sem lutu kjarasamningi Dagsbrúnar og felldu því niður vinnu. Dagana 29. maí til 21. júní 1961 hindruðu verkfallsverðir Dagsbrúnar aðflutninga á bifreiðum milli verksmiðja K. Voru þessar aðgerðir réttlættar með því, að ökumenn bifreiðanna lytu kjarasamningum Dagsbrúnar, en K hafi látið aðra starfsmenn sína taka við störfum vörubifreiðarstjóranna. Aðgerðir verkfallsvarða hafi einvörðungu beinzt að því að hindra þessar aðgerðir. Hinn 21. júní 1961 lét K leggja lögð bann við aðgerðum verkfallsvarða og höfðaði síðan mál á hendur Dagsbrún til staðfestingar lögð banninu svo og til greiðslu skaðabóta vegna tjóns af þeim. Ágreiningsefnið var talið bera undir hina almennu dómstóla, en eigi Félagsdóm, og var kröfu Verkamannafélagsins Dagsbrúnar um frávísun málsins því hrundið 453
- Í máli á hendur bæjarstjórn Ísafjarðar krafðist M þess, að Þ yrði tekin á kjörskrá fyrir bæjarstjórnarkosningar 27. maí 1962 samkvæmt 24. gr. laga nr. 52/1959 og 14. gr. laga nr. 81/1936. Eigi var Þ stefnt, þótt efnisdómur hefði bundið hana, og hvorki hún sjálf né nokkur af hendi hennar kom fyrir dóm. M leiddi og eigi sönnur að því, að honum hefði hamlað forföll þau, sem getur í 24. gr. laga nr. 52/1959, sbr. 1. gr. laga nr. 5/1962, en hann hafði eigi áður kært málið til bæjarstjórnar. Héraðsdómurinn og málsmeðferðin var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 485
- Á krafðist af M húsaleigu eftir húsnæði, er látin eiginkona hans hafði leigt. Hann vissi eigi um leigukjör, en gaf samt eigi nægilega lýsingu á húsnæðinu né lagði fram mat á leigugjaldi. Þá krafði hann einnig M um umboðslaun fyrir seldar töskur, er seldar hefðu verið af hlutafélagi, sem hin látna kona og Á voru aðalmenn í. Ekkert var leitt í ljós um erfðaskipti eftir konuna eða um tilvist hlutafélagsins eftir lát hennar. M krafðist í gagnsök skuldar fyrir seldar töskur. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi vegna vanreifunar, og var sú niðurstaða staðfest í Hæstarétti 780
- Samábyrgð Íslands á fiskiskipum sótti tvo eigendur vélbáts, Blátinds, VE 21, til greiðslu á iðgjaldi af bráðafúatryggingu fyrir árið 1958. Þar sem málið samkvæmt 6. gr. laga nr. 24/1958 ber undir gerðardóm, var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 850
- Krafa um miskabætur fyrir meinyrði var eigi miðuð við tiltekna fjárhæð. Var hún því ódómhæf og henni vísað frá dómi 861
- Fyrirsvarsmönnum um mörk var eigi stefnt fyrir merkjadóm. Kröfu um ákvörðun merkja var því vísað frá dómi 881
- Máli á hendur þrotabúi vísað frá dómi 907

b) *Frá Hæstarétti.*

H krafðist hinn 1. okt. 1960 fjárnáms fyrir dómskuld í eign B í lögsagnarumdæminu V, en B var heimilisfastur í lögsagnarumdæminu M. Fram var lagt símskeyti skiptaráðandans í M, að bú B hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta 16. maí s. á. Neitaði fógetinn í V því að framkvæma fjárnámið. H skaut málinu til Hæstaréttar. Úrskurði skiptadóms M um, að bú B skyldi tekið til gjaldþrotaskipta, varð einungis haggð samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1929 eða með áfrýjun, en eigi með úrskurði hliðstæðs dóms í héraði. Hinn 8. janúar 1962 hafði skiptaráðandinn í M felld úr gildi úrskurð sinn um gjaldþrot B samkvæmt beiðni B og 2. mgr. 5. gr. nefndra laga. Var téður úrskurður skiptadóms því eigi til fyrirstöðu, að H héldi áfram fjárnámi, sem hann hugðist gera hjá B. Voru því eigi efni til áfrýjunar, og var málinu vísað frá Hæstarétti

2

S og Þ voru hinn 31/1 1962 í héraði dæmdir fyrir brot á ýmsum ákvæðum umferðarlaga. Þeir lýstu því, að þeir vildu una við dóminn. Ákærvaldið áfrýjaði eigi dómnum. Hinn 2. marz 1962 kom verjandi (V), sem varið hafði Þ, fyrir sakadóm og lýsti yfir því, að hann „óski að kæra málsvarnarkostnaðarákvæði dómsins til Hæstaréttar og svo skjóta til Hæstaréttar ummælum í forsendum dómsins varðandi ákvörðun sakbornings um val verjanda“. Í greinargerð lýsti V því, að hann teldi 1) skipting málskostnaðar í héraðsdómi milli hinna dómfelldu ósanngjarna og 2) málsvarnarlaun þau, sem honum voru dæmd, of lág. Um 1. Samkvæmt 2. mgr. 174. gr. laga nr. 82/1961 ber kæranda „að lýsa kæru sinni innan sólarhrings, frá því honum var birt ákvörðun sú, er hann vill kæra“. Þ var birtur dómurinn 5. febrúar 1962, án þess að hann gerði neinar ráðstafanir til að kæra þenna þátt málsins. Bar því að vísa kæru verjandans, sem fram var borin 2. marz s. á., frá Hæstarétti, að því er varðaði málskostnaðargreiðslu til hans. Um 2. Samkvæmt 4. tl. 171. gr. laga nr. 82/1961 getur saksóknari einn kært til Hæstaréttar eða leyft aðilja að kæra ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað. Þar sem saksóknari hafði eigi, svo séð yrði, leyft kærana, varð þegar af þeirri ástæðu að vísa þessum lið málsins frá Hæstarétti

323

Kærumáli um framkvæmd lögbannsgerðar var sjálfkrafa vísað frá Hæstarétti, þar sem slík mál sæta eigi kæru, sbr. 3. tl. a 21. gr. laga nr. 57/1962

846

Héraðsdómari kvað upp úrskurð um öflun frekari gagna samkvæmt 120. gr. laga nr. 85/1936. Slíkur úrskurður verður eigi kærður samkvæmt 21. gr. laga nr. 57/1962 né öðrum

lagaheimildum. Kærumáli um hann var því vísað frá Hæstarétti	916
--	-----

Frestur.

R höfðaði víxilmál á hendur G og H og reisti rétt sinn á handhöfn víxilsins. Málið var þingfest 20. febrúar 1962, og fengu aðiljar sameiginlega fresti til 27. marz s. á. Kröfðust stefndu þá enn tveggja vikna frests til að leiða vitni og aðilja málsins og afla gagna um, að stefnandi væri eigi réttur eigandi víxilsins. Stefnandi neitaði um frestinn og svo að svara þeirri spurningu héraðsdómara, hver væri eigandi víxilkröfu þeirrar, sem um var að tefla. Að svo vöxnu máli þótti rétt að veita frestinn. Einn dómandi taldi eigi skipta máli, hver væri raunverulegur eigandi víxilsins og óþarfi að veita frestinn	446
Við fjárnámsgerð til heimtu skuldar samkvæmt dómi, krafðist fyrirsvarsmaður dómþolanda frests í 4 daga, enda stæði til að áfrýja dóminum. Fjárnáminu var einungis frestað til næsta morguns	695
Þar sem A færði engin rök fyrir frestbeiðni í Hæstarétti, var málið samkvæmt kröfu gagnaðiljans fellt niður	721
Fundið fé. Sjá skaðabætur	545

Fyrning.

J varð fyrir slysi í áflogum 4. apríl 1952. Hann höfðaði skaðabótamál á hendur B með stefnu, útgefinni hinn 5. nóvember 1957. Vextir af dæmdum skaðabótum voru dæmdir frá 5. nóvember 1953, en vextir frá fyrri tíma voru fyrndir, sbr. 2. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905	74
Hreppur eignaðist og gerði að hreppsvegi veg, sem áður var einkavegur, að atvinnustöð á sjávarbakka, og tókst með því á hendur að halda í lagi girðingu beggja megin hans, þar sem hann lá um land K. Með því að K kvartaði undan vanefnd á viðhaldi girðingar fljótlega, var krafa hans um bætur fyrir átroðning búfjár eigi fyrnd samkvæmt 29. gr. laga nr. 101/1933	123
Dómstóll, sem bær var að skera úr ágreiningi um stóreignaskatt, hafði fengið málið til meðferðar, áður en liðinn var sá þriggja mánaða frestur, sem ákveðinn er í 3. mgr. 23. gr. reglugerðar nr. 95/1957, sbr. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 44/1957	310

Gerðardómur.

Öflun aðfararheimildar á gerðardómi	736
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum sótti tvo eigendur vélbáts	

til greiðslu á iðgjaldi af bráðafúatryggingu fyrir árið 1958. Þar sem málið samkvæmt 6. gr. laga nr. 24/1958 bar undir gerðardóm, var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 850

Gjafsókn. Efnisskrá IV.

H varð fyrir slysi á vinnustað og sótti verkdrottinn til bóta. H naut gjafsóknar í héraði, en héraðsdómara láðist að kveða á um greiðslu málskostnaðar í samræmi við 174. gr. laga nr. 85/1936. Talsmanni hans í héraði voru því ákveðin málflutningslaun í Hæstarétti 137

Gjaldþrot.

Fógeti neitaði að framkvæma fjárnám fyrir dómskuld í eign B, með því að bú B hafði verið tekið til gjaldþrotaskipta í öðru lögsagnarumdæmi, þar sem hann átti heimili. Gerðarbeiðandi áfrýjaði. Úrskurði skiptadóms um, að bú B skyldi tekið til gjaldþrotaskipta, varð einungis haggð samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1929 eða með áfrýjun. Þar sem dómurinn hafði felld úrskurð sinn úr gildi, var hann eigi lengur til fyrirstöðu fjárnáminu, og var málinu því vísað frá Hæstarétti 2

Grandleysi.

Ákvæði í kaupsamningi um jörð, sem tók til veiðiréttar fyrir landi hjáleigu jarðarinnar, batt eigi grandlausan kaupanda hjáleigunnar, þar sem ákvæði kaupsamningsins var eigi þinglýst. Sjá lax- og silungsveiði 488

Hefð. Sjá umferðarréttur.

Akureyrarbær (A) leigði Kaupfélagi verkamanna (K) land á svonefndum Gleráreyrum til fiskverkunar um 50 ára skeið frá 1/2 1929. K rak þar fiskverkun til 1938, og einstaka haust slátrun. Hernámsvöld notuðu landið á stríðsárunum. Við brottför hersins 1944 keypti A mannvirki hans þar og seldi K ýmis þeirra. K tók nú að leigja ýmsum aðiljum hluta landsins undir verkstæði, vörugeymslur og jafnvel stöku íbúðarhús. Bráðabirgðastöðuleyfi veitti A fyrir sumum þessara húsa. Síðar meir lagði A götu gegnum landið og reif þá nær öll fiskverkunarhúsin. Hinn 8. marz 1957 krafðist A landsins undir húsbyggingar. Þar sem A hafði verið leigt landið til fiskverkunar, sem alveg var þarna úr sögunni, og K mátti ljóst vera, að A lét aðra notkun hans á landinu viðgangast, þangað til öðruvísi yrði ákveðið, var A dæmd heimil riftun leigumálans 152

Skilyrði til að vinna hefð eigi talin vera fyrir hendi 835, 881

*Heitfesting. Sjá vitni.**Hjón. Sjá einnig ómerking.*

- Ó, kvæntur G, keypti 20. júlí 1956 bíl. Hinn 11. marz 1958 fór fram uppskrift á eignum bús þeirra hjóna í skiptarétti Reykjavíkur. Skilnað að borði og sæng fengu þau 6. júní 1958. Hinn 24. maí s. á. lýsti P 3000.00 króna kröfu í bú þeirra Ó og G. Var í ljós leitt, að hér var um að tefla eftirstöðvar af skuld, sem Ó hafði tekið á sig vegna kaupa á bílnum. Talið var, að bíllinn hafi verið hjúskapareign Ó. Samkvæmt 25. gr. laga nr. 20/1923 bar G ekki ábyrgð á kröfu þessari, enda eigi sannað, að hún hafi tekið á sig sérstaka ábyrgð á henni. Sannað þótti, að krafan væri gild á hendur Ó samkvæmt skriflegri skuldarviðurkenningu. Samkvæmt 48. gr. laga nr. 23/1923 ber að halda aðgreindum hjúskapareignum hjóna við skipti vegna hjónaskilnaðar og ganga úr skugga um sérskuldir hvors um sig. Kröfu P var því ranglega beint gegn G, og var G sýknuð af henni, en hins vegar var henni dæmt að hlíta því, að krafan væri tekin til greina á hendur Ó við skiptin á búi þeirra 376
- Hinn 24. maí 1958 lýsti P 15000 króna kröfu í bú þeirra Ó og G, og var hún áréttuð með yfirlýsingu skiptaráðandans í Vestmannaeyjum 6. júní 1961 vegna dánarbús P. Var krafan vegna lánsfjár til kaupa á nefndum bíl. Var mál þetta dæmt með sama hætti og áður sagði um kröfu P 381
- Þá lýsti H 5000 króna kröfu í bú þeirra Ó og G hinn 24. maí 1958. Var hér um að tefla skuld vegna lántöku Ó til kaupa á húshluta að Bústaðavegi 67. Talið var, að íbúðin hafi verið hjúskapareign Ó. Var málið dæmt með sama hætti og sagði um kröfu P á hendur búi þeirra hjóna 387

Hlutafélög.

- Dæmt var, að mat á hlutabréfum H/f Eimskipafélags Íslands skyldi vera tífalt nafnverð þeirra við álagningu stóreignaskatts samkvæmt lögum nr. 44/1957 680
- Á aðalfundi Lýsis og Mjöls h/f, Hafnarfirði, hinn 25. jan. 1948 var samþykkt, að auka mætti hlutaféð úr kr. 306.000.00 upp í kr. 1.500.000.00. Hafnarfjarðarbær lagði fram kr. 500.000.00, en treglega gekk að innheimta hlutaféð, er bæði eldri hluthafar og tilvonandi nýir skrifuðu sig fyrir. Á framhaldsfundi 5. júní 1952 var samþykkt að tillögu félagsstjórnar að veita þeim hluthöfum, sem eigi höfðu staðið skil á framlagi sínu, frest til lúkningar til 31. des. 1952. Á stjórnarfundum 31. des. 1952 komu fram umsóknir um hlutakaup, m. a. frá J, fulltrúa hluthafa á fundinum, að fjárhæð kr. 267.000.00. Voru hlutakaup þessi samþykkt

með ýmsum skilyrðum. Með dómi Hæstaréttar 25. okt. 1957 var hlutasalan til J dæmd ógild. Hinn 30. okt. 1957 var kvatt til hluthafafundar, er halda skyldi hinn 6. nóvember. Í kvaðningunni sagði: „Með hliðsjón af dómi Hæstaréttar, sem upp var kveðinn 25. þ. m., telur félagsstjórnin rétt að boða til almenns hluthafafundar, þar sem rædd verði þau viðhorf, sem skapast hafa við dóminn, og hvernig eigi að leysa fjárþörf félagsins í því sambandi.“ Á hluthafafundinum var samþykkt með 757 atkvæðum gegn 632 sú tillaga stjórnarformanns, „að nota nú þegar heimild 4. gr. félagslaganna og halda áfram sölu hlutabréfa upp í leyfilegt hámark, eða 1.500 þúsund kr., enda verði nú öllum hluthöfum formlega tilkynnt um sölu hlutabréfanna og gefinn kostur á að neyta forkaupsréttar síns“. Bæjarstjórn Hafnarfjarðar og bæjarútgerð töldu þessa ályktun hluthafafundar ólöglega og höfðuðu mál til ógildingar henni. Töldu þeir í fyrsta lagi, að brotið hefði verið gegn 3. mgr. 30. gr. laga nr. 77/1921, þá er boðað var til fundarins 6. nóv. 1957, en í laga-boðinu segir, að dagskrá skuli greina í fundarboði. Þá töldu þeir og vera brotið gegn 13. gr. samþykktu félagsins, þar sem segir: „Fundarmála skal stuttlega getið í fundarboðinu“. Talið var, að kvaðning til hluthafafundarins, sú er áður var rakin, hefði fullnægt þessum fyrirmælum, þar sem hluthafar hafi mátt vita, hvaða málefni ræða skyldi, enda flestir þeirra sótt fundinn. Svo sem áður sagði, var hluthöfum, er í vanskilum voru, veittur á hluthafafundi 5. júní 1952 greiðslufrestur til 31. des. 1952, enda skyldi þá það, sem ógreitt yrði af hlutafjárloforðum, „fellt niður og hlutaféð fært niður um þá upphæð“. Eigi var talið, að samþykkt þessi, er varðaði skráð hlutafjárloforð, hefði haggð við rétti hluthafafundar til að auka hlutaféð samkvæmt 4. gr. samþykktu félagsins með nýju tilboði og áskriftum. Staðhæfing stefnenda um, að ákvörðunin frá 1952 stæði í vegi samþykktinni frá 6. nóv. 1957, stóðst því eigi. Eigi gerðu stefnendur á hluthafafundinum 6. nóvember 1957 kröfu til, að um atkvæðisrétt þeirra skyldi fara með öðrum hætti en annarra hluthafa samkvæmt 17. gr. félagssamþykktanna, og eigi andmæltu þeir þá af þessum sökum niðurstöðu atkvæðagreiðslunnar. Krafa þeirra í málinu um, að ályktun hluthafafundarins væri ógild samkvæmt lögum nr. 59/1957, kom því of seint fram, og var henni þegar af þeirri ástæðu eigi sinnt, án þess að afstaða væri tekin til gildis nefndra laga að öðru leyti. Þá var ekki hald í þeirri röksemd þeirra, að meirihlutinn hafi beitt minnihlutann ofríki á fundinum. Loks hafði hvorki tími né breyttar aðstæður fellt samþykktina frá 25. jan. 1948 úr gildi 853

Hlutdeild.

Ákært var fyrir hlutdeild í fjáðrætti. Varð því eigi refsað fyrir meira en hlutdeild, þótt um aðalmannsverknað væri að tefla 243

Húsakaup. Sjá byggingarsamvinnufélög, fjáðráttur, skaðabótamál, útbuðargerðir.

G og Ú keyptu af Á rishæð hússins nr. 13 við Leifsgötu, Reykjavík, og hugðust byggja ofan á það, og svo húsið nr. 15 við sömu götu. Þegar til kom, neituðu eigendur hússins nr. 13 og þar á meðal eigandi II. hæðar, er átti geymslu í risinu, að leyfa hina fyrirhuguðu byggingu. Kaupsamningur þeirra G og Ú annars vegar og Á hins vegar, vætti og önnur atvik málsins, leiddu í ljós, að það var forsenda þeirra G og Ú fyrir kaupunum, að þeir gætu tekið að byggja ofan á húsið mótmælalaust af hendi annarra eigenda þess. Var þeim því heimil riftun kaupsins, og var Á dæmt að endurgreiða þeim það, er þeir höfðu greitt upp í kaupverðið, skila vixlum, sem þeir höfðu gefið út, og greiða þeim bætur fyrir fyrirhöfn við kaupin að frádregnum tekjum, sem þeir höfðu haft af rishæðinni 580

Iðgjöld. Sjá lögveð.

Innsetningargerð.

Synjað að taka barn með fógetavaldi frá afa þess og ömmu, sem höfðu fóstiað það frá 14 mánaða aldri og fram til 6 ára aldurs, og fá það í hendur móður þess 349

Í forhlið kjallara hússins nr. 61 við Barónsstíg, sem byggt er fast að götu, eru tvær geymslur, þá er stigagangur af efri hæðum og handan hans eru miðstöðvarherbergi og loks þvottahús og þurrkherbergi. Nærri miðja vegu og þvert á stigann er stuttur gangur, og eru dyr á báðum endum hans í geymslur annars vegar og þurrkherbergi hins vegar, ennfremur eru dyr inn í miðstöðvarherbergi, og loks eru dyr út á stuttan þvergang um bakhlið og út á lóð hússins. M, H og B áttu íbúð í kjallara meðfram bakhlið hússins, og var íbúð þessi upprunalega hugsuð sem geymslur. Var hér um að tefla tvö íbúðarherbergi, eldhús, bað og salerni auk aðgangs að þvotta- og þurrkherbergi. Eigendur að efri hæðum hússins áttu samkvæmt eignarheimildum sínum geymslu í kjallara, lóðarréttindi og girðingu að tiltölu, og var sagt í einu afsali, að „gangur að þessari eign og þvottahúsi í kjallara sé óskipt sameign eigenda hússins“. Í öðru afsali segir, að „gangar að hinu selda sé óskipt sameign“, og í hinu þriðja afsali er það orðað þannig, að „gangar að hinu

selda svo og hluti af þvottahúsi í kjallara sé óskipt sameign“. Fjórtíða afsalið kveður svo á, að „gangar að hinu selda svo og hluti af þvottahúsi og þurrkhúsi í kjallara“ séu „óskipt sameign“. Þau M, H og B settu nú læsingu að innanverðu á dyr, sem liggja út í gang þann, sem leiðir út á baklóð hússins, og fengust ekki til að veita öðrum íbúum hússins lykjavöld að dyrunum. Þar sem hinir íbúar hússins áttu rétt til að fara um ganginn út á baklóð hússins, var dæmt, að læsingin skyldi tekin burt með fógetavaldi 372

Kaup og sala. Sjá byggingarsamvinnufélög, eignarréttur, húsakaup, lóðarréttindi, skaðabótamál, útbuðarmál.

- M hafði á hendi kaupmiðlun á netjum, sem K keypti frá Frakklandi. Komu netin hingað til lands í tveimur sendingum. Fyrri sendinguna, sem kom 18. janúar 1956, leysti kaupandi (K) út hinn 7. marz s. á. M vottaði, að K hafi kvartað við hann undan of lítilli möskvastærð þeirra netja og jafnframt lýst því, að hann neitaði að taka við síðari netja-sendingunni, þar sem ugga mætti, að möskvastærð þeirra netja væri eigi rétt, en þá hafi seinni sendingin verið á leiðinni. Kom sú sending til landsins 10. marz s. á. Riftun K var talin gild, þar sem síðar kom í ljós við skoðun sérfróðra manna, að möskvar þeirra netja, sem hún tók til, voru allmiklum mun stærri en K hafði áskilið sér. Var krafa K um sýknu af greiðslu kaupverðs þeirra því tekin til greina, en með hliðsjón af því, að K hafði eigi tjáð M afstöðu sína með skýrum og tvímælalausum skriflegum yfirlýsingum, svo sem góð viðskiptavenja útheimtir, var málskostnaður látinn falla niður 24
- Með kaupsamningi 18. maí 1961 seldi G kaupanda J þriðju hæð í húsi í Rvík og afhenti honum til afnota 1. júní s. á. Kaupsamningnum var eigi þinglýst. En samkvæmt honum átti J að fá afsal fyrir íbúðinni hinn 15. sept. s. á. að fullnægðum ýmsum skilyrðum, svo sem greiðslu hluta kaupverðs, undirgöngu veðlána, útgáfu skuldabréfs með veði í eigninni. J greiddi tilskilda fjárhæð við undirritun kaupsamningsins og nokkurn hluta næstu afborgunar, en vanefndi kaupsamninginn að öðru leyti. Með bréfi 14. des. 1961 krafðist G þess, að J viki úr húsinu eigi síðar en 5. jan. 1962. Útbuðar á hendur J krafðist G 8. jan. 1962. Útbuðarkrafan var tekin til greina 527
- N keypti af P íbúð, sem var í smíðum hjá byggingasamvinnufélagi, og var kaupverðið, sem ákveðið var í samræmi við 20. gr. laga nr. 36/1952, við það miðað, að N greiddi öll framlög til byggingarsamvinnufélagsins eftir kaupdag. Þrátt

- fyrir þetta greiddi Þ framlag eftir nefndan dag, kr. 8.812.83, og að loknum byggingum seldi félagið efni, er Þ hafði borgað hluta af fyrir kaupdag, og dró andvirðið, kr. 7.371.74, er féll í hlut hinnar seldu íbúðar, frá þeim greiðslum, er félagið gerði N að greiða. N var dæmt að greiða Þ báðar þessar fjárhæðir 666
- K seldi Á fokhelt timburhús, eftir að Á hafði skoðað það með trúnaðarmanni. K hafði unnið að hússmiðinni undir umsjá hússmiðameistara. Tveir dómkvaddir menn mátu nokkrum mánuðum síðar, að þakviðir hússins væru allt of grannir og of langt bil milli þeirra, enda var þakið tekið að síga á einum stað. Missmiðin mátti leynast ófaglærðum manni og jafnvel faglærðum, ef hann athugaði hana ekki sérstaklega. K var dæmt að bæta Á kostnað af viðgerð, kr. 31.500.00 705

Kaupmiðlun.

- Beina mátti til kaupmiðlara yfirlýsingu um riftun 24

Kjarasamningar. Sjá laun.

- T réðst til K sem bifreiðarstjóri á langleiðum fyrir kr. 5000.00 á mánuði. Honum voru samt dæmd laun samkvæmt kjarasamningi bifreiðarstjóra, sem K var bundinn af, en þau voru hærri en hin umsömdu laun 808

Kosningarréttur.

- Manni, er dæmdur var fyrir þjófnað, nytjastuld og áfengis- og umferðarlagabrot, eigi dæmd réttindasvipting samkvæmt 3. mgr. 68. gr. laga nr. 19/1940, svo sem þeirri grein var breytt með 6. gr. laga nr. 31/1961 141
- Samkvæmt 24. gr. laga nr. 52/1959, sbr. 14. gr. laga nr. 81/1936, höfðaði M mál á hendur bæjarstjórn Ísafjarðar og krafðist þess, að stefnda yrði dæmt að taka Þ á kjörskrá til bæjarstjórnarkosninga Ísafjarðar 27. maí 1962. Mál þetta varðaði borgararéttindi Þ, og hefði efnisdómur í því bundið hana. Henni var eigi stefnt, og hvorki hún sjálf né nokkur fyrir hennar hönd kom fyrir dóm. M hafði og eigi fært sönnur á, að honum hafi hamlað forföll þau, sem getur í 24. gr. laga nr. 52/1959, sbr. 1. gr. laga nr. 5/1962, en hann hafði eigi áður kært málið til bæjarstjórnar Ísafjarðar. Var héraðsdómurinn og málsmeðferðin í héraði því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 485
- H höfðaði mál gegn Akraneskaupstað samkvæmt 24. gr. laga nr. 52/1959 og krafðist þess, að honum yrði dæmdur kosningarréttur við bæjarstjórnarkosningar 27. maí 1962. Samkvæmt 1. tl. 15. gr. nefndra laga, sbr. 1. gr. laga nr. 5/1962, skal á kjörskrá taka alla þá, sem fullnægja skilyrðum

laganna og voru heimilisfastir í sveitarfélaginu 1. des. næst á undan þeim tíma, er kjörskrár skulu fram lagðar samkvæmt 1. mgr. 19. gr. Sannað var, að H átti á greindum tíma heima í Borgartúni í Innra-Akraneshreppi. Var krafa hans í málinu því ekki tekin til greina 752

Kvöð. Sjá umferðarréttur.

Kynferðisbrot.

Maður dæmdur til refsingar samkvæmt 191. gr. laga nr. 19/1940, sbr. 45. gr. laga nr. 29/1947, 202. gr. sbr. 200. gr. og svo 209. gr. laga nr. 19/1940 fyrir ýmis kynmök, önnur en samfarir, við dóttur sína á aldrinum 5—7 ára 740

Kyrrsetning. Sjá efnisskrá IV.

Tvær kyrrsetningargerðir voru framkvæmdar hjá F og mál höfðað til staðfestingar þeirra. Áður en málið var dæmt í Hæstarétti, var bú F tekið til gjaldþrotaskipta. Féllu kyrrsetningarnar því niður, sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878 og 19. gr. laga nr. 18/1949 415

Kæra. Sjá efnisskrá IV.

Frávísunardómur Félagsdóms kærður til Hæstaréttar samkvæmt 1. tl. 67. gr. laga nr. 80/1938 og hann felldur úr gildi og málinu vísað aftur til Félagsdóms til uppsögu dóms og meðferðar 318

Samkvæmt 2. mgr. 174. gr. laga nr. 82/1961 ber kæranda að „lýsa kæru sinni innan sólarhrings, frá því honum var birt ákvörðun sú, er hann vill kæra“. Þ, sem dæmdur hafði verið fyrir umferðarbrot ásamt S, var birtur dómurinn 5. febrúar 1962, án þess að hann gerði ráðstafanir til að kæra skiptingu málskostnaðar. Kæru verjanda hans 2. marz s. á., að því er tók til málskostnaðargreiðslu til hans, var vísað frá Hæstarétti 323

Samkvæmt 4. tl. 171. gr. laga nr. 82/1961 getur saksóknari einn kært til æðra dóms eða leyft aðilja að kæra ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað. Verjandi Þ kærði 2. marz einnig ákvæði héraðsdóms um málsvarnarlaun. Af framlögðum gögnum varð eigi séð, að saksóknari hafi veitt leyfi til kæru þessarar, og bar því þegar af þeirri ástæðu að vísa þessum lið málsins frá Hæstarétti 323

Kærumáli um framkvæmd lögbannsgerðar vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti, þar sem slík mál sæta eigi kæru, sbr. 3. tl. a 21. gr. laga nr. 57/1962 846

Héraðsdómari kvað upp úrskurð um öflun frekari gagna samkvæmt 120. gr. laga nr. 85/1936. Slíkur úrskurður verður

eigi kærður samkvæmt 21. gr. laga nr. 57/1962 né öðrum lagaheimildum. Kærumáli um hann var því vísað frá Hæstarétti 916

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðibrot.

Lax- og silungsveiði.

Nýpukot í Þorkelshólshreppi í Húnavatnssýslu er hjáleiga frá Þorkelshóli í sömu sveit. Þá er „Veiði- og fiskiræktarfélag“ Víðidalsár var stofnað, var Þ eigandi Nýpukots og hálf Þorkelshóls, en ábúandi alls Þorkelshóls. Lét hann meta eða samþykkti, að metin væri til arðskrár, veiði fyrir báðum jörðunum sameiginlega. Með kaupsamningi 26/5 1934 skuldbundu sig þeir Þ og sameigandi hans, B, að selja E Þorkelshól. Í samningnum sagði: „Að því er veiðirétt snertir, fylgir kaupinu 72% af þeim hlut í arðskrá „Veiði- og fiskiræktarfélagsins Víðidalsá“, sem á hverjum tíma kemur í hlut Þorkelshóls og Nýpukots til samans, en sé veiði ófélagsbundin, fylgir veiðiréttur fyrir því landi, sem Þorkelshóli tilheyrir, en Nýpukot hefur þá veiðirétt fyrir sínu landi.“ Kaupsamningurinn var ekki þinglesinn, en afsal var gefið fyrir jörðinni 25. febr. 1936. Í því var eigi minnst á veiðina. Erfingjar Þ seldu, með afsali 24. okt. 1940, G Nýpukot. Var jörðin seld „með jarðarhúsum og öllum mannvirkjum, gögnum öllum og gæðum og öllu, er jörðinni fylgir og fylgja ber, að engu undanskildu“. Þar sem E tókst eigi að sanna gegn andmælum G, að G hafi verið eða mátt vera kunnugt um ákvæði kaupsamningsins um Þorkelshól, sem laut að veiðiréttindum í Víðidalsá, er hann fékk afsal fyrir Nýpukoti, var krafa G um viðurkenningu á eignarrétti á allri veiði Víðidalsár fyrir landi Nýpukots tekin til greina þegar af þeirri ástæðu 488

Laun. Sjá vinnusamningar.

Leiðbeiningarskylda dómara.

Dómur í vettvangsmáli ómerktur m. a. vegna vöntunar á leiðbeiningu dómara. Sjá ómerking 410

Leiga.

Akureyrarbær (A) leigði Kaupfélagi Verkamanna (K) land í kaupstaðnum á svonefndum Gleráreyrum, að flatarmáli 11.000 ferm, til fiskverkunar, um 50 ára skeið frá 1. febrúar 1929 að telja. K reisti þarna fiskverkunarhús og stundaði þar fiskverkun allt fram til ársins 1938, en eigi eftir þann

tíma, en notaði stundum húsin sem sláturhús. Hernámsvöld lögðu á stríðsárunum land þetta undir sig og héldu því fram á árið 1944. Við brottför hersins varð A eigandi að herskálum á landinu, en seldi K þar 14 skála og tvö steinhús, allt frá hernum, með 5 ára stöðuleyfi. Tók K nú að leigja hluta landsins ýmsum aðiljum fyrir verkstæði, geymsluskála og geymsluport og jafnvel undir stöku íbúðarhús. Hús þessi voru reist með bráðabirgðastöðuleyfi eða án allra leyfa, og tók K við leigugjaldi. Nokkrum árum fyrir 1959 lagði A Glerárgötu gegnum landið og reif þá fiskverkunarhús K þar að einu undanskildu. Hinn 8. marz 1957 krafðist A þess, að K létu allt landið af hendi, þar sem sótt hefði verið um byggingargrunna á því, en K taldi sig hafa öðlazzt rétt til áframhaldandi notkunar á landinu bæði fyrir afnotahefð og fyrir vangæzlu af hendi A. Þar sem landið hafði ekki verið notað til fiskverkunar með þeim hætti, sem í leiguskiilmálunum sagði, og K mátti ljóst vera, að A lét aðra notkun K á landinu viðgangast, einungis þangað til öðru vísi yrði ákveðið, var krafa A um riftun leigusamningsins til greina tekin 152

Lífeyrissjóður togarasjómannna. Sjá lögveð.

Líkamsáverkar. Sjá efnisskrá IV og skaðabætur.

Líkamsmeiðing. Sjá efnisskrá IV.

A dæmt 4 mánaða varðhald fyrir að slá B þrjú hnefahögg í andlitið, er áverkar hlutust af. Brotið varðaði við 217. gr. laga nr. 19/1940 14

Lóðarréttindi. Sjá eignarréttur, leiga, umferðarréttur. Deilt um lóðarréttindi undir bílskúr. J hafði selt lóðarréttindin með hluta sínum af húsi því, er skúrinn fylgdi, áður en hann seldi bílskúrinn. Var hann því lóðarréttindalaus 84

Lyfsala.

Konungur veitti S leyfi til lyfsölu á Siglufirði 2. apríl 1928. Ráðherra svipti S lyfsöluleyfinu með bréfi 23. apríl 1958 frá 1. sept. s. á. vegna ólesturs. Talið var, að ákvörðun um að svipta S til fullnaðar leyfi til lyfsölu, bæri undir forseta Íslands. Var leyfissvipting ráðherra því dæmd ógild frá upphafi 460

Lækna. *Læknaáð.*

Leitað er álits Læknaáðs í barnsfaðernismáli 1

Læknir lýsir áverka, er hlaut af líkamsárás	14
Læknir lýsir áverka af slysi 40, 74, 192, 217, 438, 512, 536,	
745, 783, 797, 823	
Réttarkrufning framkvæmd á telpu, er varð fyrir bil og beið	
bana	238
Beiðzt er umsagnar Læknaráðs um örorkumat fyrrverandi	
tryggingayfirlæknis, þar sem örorka slasaðs manns var	
talin meiri en tryggingayfirlæknirinn hafði áður metið ..	237
Læknir framkvæmir krufningu á manni, er lézt af slysförum,	
og lýsir banameininu	302
Leitað er álits erlends sérfræðings í barnsfaðernismáli	317
Læknar lýsa meiðslum manns, er varð fyrir slysi. Tryggingar-	
yfirlæknir og Læknaráð kveða á um áætlaða frambúðar-	
örorku hans	512
Læknar skoða telpu, er varð fyrir kynferðisbroti	740
Geðlæknir kannar geðheilbrigði sakbornings	740
Læknar lýsa áverkum á konu, sem beið bana af hrottalegum	
misþyrmingum eiginmanns síns. Læknaráð gefur umsögn	
um málið. Geðsjúkdómalæknir rannsakar geðheilsu mannsins	755

Lögbann.

Staðfestingarmál um lögbann talið réttilega höfðað fyrir hin-	
um almennu dómstólum. Sjá dómstólar	453
Plútó h/f, sem tilkynnt var til hlutafélagaskrár Reykjavíkur	
hinn 1. okt. 1947, lét hinn 21. júlí 1960 leggja lögbann við	
því, að svonefndur Plúðó-sextett notaði atvinnuheimið Plúðó.	
Lögbannið var staðfest með dómi	475
Á og G var úthlutað lóð í Ytri Njarðvík til að reisa á henni	
síldar- og fiskverkunarstöð. Vegna ósamkomulags þeirra	
réðst Á í að reisa stöðina einn. G krafðist lögbanns við	
þeim framkvæmdum. Á kom eigi fyrir fógetadóminn, enda	
var honum eigi gert viðvart, svo séð yrði. Fógeti lýsti	
lögbanni og tók tvo víxla sem tryggingu. Daginn eftir setti	
dómari rétt af nýju samkvæmt kröfu Á og ákvað með	
tilvísun til 25. gr. laga nr. 18/1949 að taka lögbannssgerð-	
ina til meðferðar af nýju, þar sem nauðsynlegt væri að	
veita aðiljum færi á að tjá sig og svo að kveða af nýju	
á um tryggingu þá, sem sóknaraðili skyldi setja fyrir	
lögbanninu. G kærði þá ákvörðun dómara að taka lög-	
bannssgerðina til meðferðar af nýju. Þegar lítið var á	
málatilbúnaðinn og mynd málsins, þótti eigi vera efni	
til að grípa fram fyrir hendur fógeta á nefndu stigi máls-	
ins, og var málinu því vísað til fógetadómsins til meðferðar	
og uppsögu úrskurðar	610
Gerð var í máli krafa um framkvæmd lögbannssgerðar. Málið	
var kært til Hæstaréttar, en var vísað þar sjálfkrafa frá	

dómi, þar sem slíkt mál sætir eigi kærui, sbr. 3. tl. a 21. gr.
laga nr. 57/1962 846

Lögregla. Sjá vitni.

Lögreglumaður varð samvaldur að meiðsli drukkins manns.
Ríkinu dæmt að bæta það að $\frac{1}{4}$. Sjá skaðabætur 192

Lögtak.

Lögtak framkvæmt fyrir stóreignaskatti 310
Uppboð auglýst og haldið samkvæmt lögum nr. 49/1951 um
sölu lögveða án undangengins lögtaks 330
Fógeta var send til lögtaks útsvarskrafa á hendur G fyrir árið
1961. Hinn 30. október þ. á. ók fógeti að húsi, er G og
eiginkona hans S bjuggu í, setti rétt í bifreið utan
við húsið, og skipaði innheimtumann sveitarsjóðs þess, er
í hlut átti, réttargæzlumann gerðarþolenda, og lýsti eftir
tilvísun innheimtumannsins lögtaki í eignarhluta gerðar-
þola í húseigninni. En húshlutinn var þinglesin eign eigin-
konunnar S. Eigi var þeim G og S gert viðvart, er lögtakið
var framkvæmt, en af hendi sveitarsjóðs var G tilkynnt
lögtaksgerðin daginn eftir. G áfrýjaði gerðinni 13. des. s. á.
og leysti lögtakið af húsinu með greiðslu 30. s. m., sbr. 10.
gr. laga nr. 29/1885. Þar sem úrlausn þess, hvort lögtaks-
gerðin hafi verið lögmæt, skipti G og S að lögum og greitt
var með fyrirvara, hélzt áfrýjunarheimildin. Við lögtakið
neytti fógeti eigi heimildar 2. gr. laga nr. 108/1950 né veitti
G og S færi á að gera skil samkvæmt 7. gr. laga nr. 29/1885
og 33.—35. og 24. gr. laga nr. 19/1887. Var lögtaksgerðin því
ómerkt 625

Lögveð.

Samkvæmt 9. gr. laga nr. 49/1958 um lífeyrissjóð togarasjó-
manna skulu sjóðfélagar inna 4% af heildarlaunum sínum í
iðgjöld til Lífeyrissjóðs togarasjómannanna, og ber launagreið-
anda að halda þeim eftir og greiða þau til sjóðsins innan
tveggja vikna frá útborgun launanna. Iðgjöld þessi eru
hluti af kaupi sjómanna. Eru þau því tryggð með sjóveð-
rétti samkvæmt 2. tl. 236. gr. laga nr. 56/1914, sem fyrnist
eftir 252. gr. sömu laga. Öðru máli gegnir um þau 6% af
heildarárslaunum sjóðfélaga, sem launagreiðandi skal inna
af hendi til lífeyrissjóðsins. Hér er um að tefla tillag launa-
greiðanda, sem eigi er tryggt sjóveði eftir 236. gr., 2. tl.,
laga nr. 56/1914. Með lögum nr. 34/1960 er svo mælt, að
iðgjöld sjóðfélaga og launagreiðanda skuli tryggð lögveði
í togara þeim, er í hlut á, og ganga fyrir öllum öðrum
veðum. Ákvæði þetta tekur yfir iðgjöld, sem falla í gjald-

daga eftir gildistöku laganna, þ. e. 30. maí 1960. Var lögveð í uppboðsandvirði togara fyrir iðgjöldum til nefnds lífeyrissjóðs reiknað út samkvæmt framanskráðum reglum	330
Uppboð auglýst og haldið samkvæmt lögum nr. 49/1951 um sölu lögveða án undangengins lögtaks	330

Manndráp.

A ók austur Nesveg á Seltjarnarnesi. Hann sá til ferða 8 ára telpu, sem var á gangi eftir stíg, er liggur að Nesveg. Örlitlu síðar tók telpa sprett út á veginn, varð fyrir bíl A og lét lífið. Talið var, að A hefði ekið of hratt og óvarlega. Var honum refsað með 60 daga varðhaldi samkvæmt 215. gr. laga 19/1940 fyrir manndráp af gáleysi	238
Eiginmaður misþyrmdi eiginkonu sinni í ölæði og afbrýðiskasti svo hroðalega, að lifur hennar rifnaði og hún hlaut mörg lemskur. Lézt hún af áverkunum. Sönnur voru eigi leiddar að því, að maðurinn hefði haft í hyggju að svipta konuna lífi, þá er hann hóf árásina á hana, en þar sem honum mátti ljóst vera, að dauði hennar kynni að hljóta af hinni hrottalegu misþyrmingu, sem eftir ummerkjum að dæma stóð yfir í allan tíma og linnti eigi fyrr en konan lá ósjálfbjarga og að dauða komin. Varðaði verknaðurinn við 211. gr. laga nr. 19/1940. Með því að verknaðurinn var framin í afbrýðiskasti, sem konan átti að einhverju leyti sök á, var refsing mannsins ákveðin samkvæmt ákvæðum 75. gr. nefndra laga. Einnig var samkvæmt 8. tl. 70. gr. sömu laga höfð hliðsjón af hegðun sökunnauts, eftir að hann framdi hinn refsiverða verknað. Var honum dæmt sex ára fangelsi. Tveir hæstaréttardómarar vildu dæma 7 ára fangelsi, svo sem héraðsdómari hafði gert	755

Mat og skoðun.

Dómkvaddir menn meta selda vöru	24
Dómkvaddir menn meta orsakir úrbræðslu, er varð í vél í vélskipi	56
Dómkvaddir menn meta húseignir	95
B taldi sig eiga forkaupsrétt að nokkrum hlutabréfum í Blaðaútgáfunni Vísi h/f, sem Sjálfstæðisflokknum höfðu verið boðin með ákveðnum skilyrðum, að nokkru til kaups, en að nokkru að gjöf. Í máli B á hendur H, ritstjóra Vísis, og á hendur Blaðaútgáfunni Vísi h/f til réttargæzlu, sem rekið var fyrir bæjarþingi Reykjavíkur, krafðist B þess, að dómariinn útnefndi „tvo óvilhalla og hæfa menn til að meta til verðs hlutabréf þau, sem málið snýst um“. Héraðsdómari framkvæmdi dómkvaðninguna. Annar hinna dómkvöddu manna mæltist undan starfanum, og dómkvaddi	

borgardómari annan mann í hans stað. Dómkvaðningar þessar kærði H til Hæstaréttar. Þar sem hinum dómkvöddu mönnum var samkvæmt dómkvaðningarbeiðninni ætlað að meta eignir og fjárhagsaðstöðu aðilja, sem einungis var stefnt til réttargæzlu, en eigi matsbeiðanda sjálfs, var nauðsynlegt að gefa matsþolanda kost á að tjá sig um það, hvort hann vildi setta sig við, að mat á eignum hans færi fram. Þetta hafði eigi verið gert, og voru dómkvaðningarnar því úr gildi felldar	105
Dómkvaddir menn meta bætur fyrir umferð um land	123
Matsmenn lýsa frágangi á verki	184
Lögreglumenn lýsa ummerkjum á stað, þar sem bílslys varð 217,	238
Starfsmenn bifreiðaeftirlits ríkisins lýsa hætti bíls, sem ekið hafði verið á mann	217, 238
Tryggingafræðingur metur atvinnutjón manns, sem slasaðist í bílslysi	217
Öryggismálastjóri lýsir aðdraganda að banaslysi, er hlaut af notkun véllyftu	302
Sálfræðingur telur varhugavert að taka dreng, sem verið hafði í fóstri hjá afa sínum og ömmu, frá því hann var 14 mánaða og þar til hann var 6—7 ára, og fá hann í hendur móður sinni, sem hann hafði eigi umgengizt að ráði ...	349
Dómkvaddir menn meta kostnað af viðgerð á ræsi í bíl	405
Dómkvaddir menn meta galla á íbúð, sem gekk kaupum og sölum	424
Háskólakennari taldi, að milli 72 og 83 af hundraði hverju íslenzku þjóðarinnar geri eigi í framburði sínum greinarmun á orðunum Plútó og Plúdo	475
Matsmenn meta verð frystikerfismuna, sem maður hafði hirt við herskála og slegið eign sinni á	545
Kunnáttumenn, dómkvaddir til að athuga ratsjá landhelgisgæzluflugvélar	565, 573
Siglingafræðingar dómkvaddir til að kanna, á hve löngu færi unnt sé á tilgreindum togara að sjá frá hafi ströndina í ratsjá togarans	565
Matsmenn lýsa flutningalyftu, sem slys hlaut af	613
Öryggiseftirlit ríkisins lætur í té álit um orsakir slyss, er varð á vinnustað	685
Matsmenn meta galla á þaki selds húss	705
Dómkvaddir menn lýsa öryggisbúnaði á vél í vélbát	823
Dómkvaddir menn lýsa umferðargangi	835

Málasamlag.

F og U höfðu verið hjón, en voru á miðju ári 1957 skilin að borði og sæng, og bú þeirra var undir opinberum skiptum. G höfðaði 18. júlí 1957 mál á hendur F fyrir bæjarþingi

Reykjavíkur til greiðslu skuldar, \$ 44.000.00, ásamt vöxtum af hlutum hennar frá ýmsum tímum, en skuld þessa hafði F viðurkennt skriflega hinn 7. marz 1956. Hinn 20. september 1957 höfðaði frú U meðalgöngusök í málinu samkvæmt heimild í 50. gr. laga nr. 85/1936 og krafðist þess, að F og félagsbú hennar og F yrðu sýknuð og F og G dæmt að greiða henni óskipt málskostnað 415

Stjórnarmenn félags höfðuðu mál gegn H fyrir meynirði til refsingar, ómerkingar meynirða og málskostnaðar hinn 7. des. 1961. Eftir marga fresti var því lýst af hendi aðilja hinn 5. apríl 1962, að gagnasöfnun væri lokið, og var málið tekið til flutnings. Með stefnu 3. apríl 1962, áritaðri af dómara 7. s. m. og birtri 9. s. m., höfðaði H gagnsök gegn stefnendum fyrir tiltekin ummæli í stefnu aðalsakar til refsingar, skaðabóta og málskostnaðar. Það var talið andstætt meginreglum laga nr. 85/1936 um greiða málsmeðferð að sameina málin 646

Málflutningsmenn. Málflutningur. Málflutningslaun.

Hjónin J og K bjuggu við fjárlag samkvæmt lögum nr. 3/1900.

J seldi að óvilja K hótél, sem þau áttu og höfðu rekið. K höfðaði mál gegn J og krafðist þess, að kaupsamningur um sölu hótelsins yrði dæmdur óskuldbindandi fyrir félagsbú þeirra hjóna. K tapaði máli þessu. Th hæstaréttarlögmaður flutti málið fyrir K bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. Krafði hann K um kr. 562.000.00, málflutningslaun að frádregnum $\frac{1}{4}$, og miðaði þá við verðmæti kr. 5.500.000.00. Stjórn Lögmannafélags Íslands taldi í úrskurði sínum, að miða bæri við helming þeirrar fjárhæðar og gjaldskrá LMFÍ frá 2. des. 1958, að því er varðaði málflutningslaun í héraði, þar sem sú gjaldskrá var í gildi, er dómur gekk í héraði, en rétt þótti að lækka fjárhæð þá, sem fékkst með þessum hætti, um $\frac{1}{4}$. Samkvæmt þessu urðu málflutningslaun í héraði kr. 69.750.00. Málflutningslaun í Hæstarétti voru ákveðin samkvæmt gjaldskrá frá 19. maí 1959, en þó lækkuð um $\frac{1}{4}$. Voru þau ákveðin kr. 107.625.00.

Þá höfðaði Th f. h. K mál til ógildingar á gjafaafsölum J til B og S á þremur fasteignum, er metnar voru á kr. 1.281.000.00, en til vara skaðabóta. Mál þetta var niður fellt, eftir að dómur gekk í hótelmálinu. Fyrir flutning þessa máls krafðist Th kr. 70.050.00, að frádregnum $\frac{1}{4}$. Stjórn Lögmannafélags Íslands ákvað málflutningslaunin fyrir flutning þessa máls kr. 20.000.00.

Fyrir aðstoð við búskipti þeirra J og K krafðist Th kr. 380.-

889.58. Eignir búans voru taldar nema kr. 19.044.479.64. Taldi stjórn Lögmannafélagsins eigi andstætt gjaldskrá LMFÍ að reikna þóknun fyrir lögmannsstörfin með þeim hætti, er Th gerði, en lækkaði þau þó með hliðsjón af óvenjulegri stærð búans niður í kr. 304.712.00. Úrskurðurinn var staðfestur í Hæstarétti	95
Héraðsdómslögmaður dæmdur fyrir fjárdrátt samkvæmt 248. sbr. 138 gr. laga nr. 19/1940 og sviptur málflutningsleyfi fyrir héraðsdómi. Sjá fjárdráttur	243
R á reiðhjól sínu með hjálparvél lenti í árekstri við bifreið. Slasaðist R og reiðhjól hans skemmdist. Samkvæmt beiðni R sneri P sér til J héraðsdómslögmanns og bað hann að veita lögfræðiaðstoð við bótakröfur á hendur váttryggingarfélagi því, sem í hlut átti (V). P kvaðst einungis hafa falið J „að leita upplýsinga um það, hversu háar bætur fengjast greiddar án málssóknar“. J samdi við V um bætur, veitti þeim viðtöku og eyddi fjárhæðinni í sjálfs sín þarfir. R taldi viðtöku J á fénu eigi bindandi fyrir sig og sótti V til greiðslu. Samkvæmt 4. gr. laga nr. 61/1942 er umboð lögmanns takmarkað við flutning mála fyrir dómi. Þar sem V tókst eigi að sanna gegn eindregnum mótmælum R og P, að J hefði haft umboð til að semja um og veita viðtöku bótum, var V dæmt að greiða R bætur	356

Málkostnaður.

K lýsti því munnlega við kaupmiðlara, að hann riftaði kaupum á netjasendingu, er var á leið til hans. Riftunin var metin gild, þar sem netin reyndust gölluð, en með hliðsjón af því, að K hafði eigi tjáð M afstöðu sína með skýrum og tvímælalausum skriflegum yfirlýsingum, svo sem góð viðskiptavenja útheimtir, var málkostnaður í máli látinn falla niður	24
A var dæmd refsing fyrir að hafa tvær flöskur af áfengi í bíl sínum tiltekið sinn, en sýknaður af öðru ákæruatriði um sölu á áfengi í annað skipti. Samkvæmt þessu var honum dæmt að greiða helming sakarkostnaðar, en hinn helmingurinn var lagður á ríkissjóð samkvæmt 141. gr. laga nr. 82/1961 um meðferð opinberra mála	147
Samkvæmt 4. tl. 171. gr. laga nr. 82/1961 getur saksóknari einn kært til æðra dóms eða leyft aðilja að kæra ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað. Þar sem slíkt leyfi lá eigi fyrir, var kærumáli um sakarkostnað opinbers máls vísað frá Hæstarétti	323
V lét rafvélaverkstæði gera við ræsi í bíl sínum. Eigandi verkstæðisins (H) krafði V um kr. 609.18 fyrir verkið, og var	

- V dæmdur til greiðslu þeirrar fjárhæðar í héraði og fjárnám gert fyrir henni hjá honum. Þá er málið kom fyrir Hæstarétt, fékk V dómkvadda menn til að meta viðgerðarkostnaðinn. Þeir mátu, „að heildarverð á umræddri viðgerð eigi að vera kr. 351.72, sé verkið unnið af sveini“. Var H dæmd þessi fjárhæð og fjárnámið staðfest fyrir þeirri fjárhæð. V lét eigi dómkvadda menn meta kostnað af viðgerðinni þegar eftir höfðun málsins, og hvorki innti hann þá af hendi í greiðslugeymslu né bauð fram alla þá fjárhæð, sem síðar reyndist næg samkvæmt mati. Var því málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti látinn falla niður .. 405
- Hjónin F og U voru skilin að borði og sæng, og var bú þeirra undir opinberum skiptum. G, erlendur maður, höfðaði mál á hendur F til greiðslu stórrar fjárhæðar. F jataði skuldinni, en U taldi hana eigi á rökum reista og gekk inn í málið. Krafa G var tekin til greina í héraði. Málsmeðferðin og héraðsdómur voru ómerkt í Hæstarétti. G var dæmt að greiða U málskostnað fyrir héraðsdómi og Hæstarétti 415
- A áfrýjaði dómi og fjárnámssgerð, sem gerð var í eignum hans samkvæmt dóminum. Hann kom fyrir Hæstarétt, er málið var þingfest, en eigi til munnlegs málflutnings. Dóm- og fjárnámshafi hafði því haft fulla ástæðu til að áfrýja málinu til staðfestingar, eftir að A hafði skotið því til Hæstaréttar. Var A dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti 695
- Dómur staðfestur og málskostnaður dæmdur 795

Meiðyrði. Sjá miskabætur.

- Í Mánudagsblaðinu birtust hinn 31. október 1960 þessi ummæli: „Er það satt, að hinn illræmdi olíudallur SÍS hafi nú verið tryggður fyrir 280 milljónir — — og forsprakkarnir séu farnir að vona — —?“ Telja verður ótvírætt, að með ummælum þessum væri átt við m/s Hamrafell, sem er eign Sambands Íslenzkra Samvinnufélaga og Olíufélagsins h/f, og að með þeim væri gefið í skyn, að váttryggingarfjárhæð m/s Hamrafells hafi í svíksamlegum tilgangi verið hækkuð og fyrirvarsmenn þess geri sér vonir um, að það farist. Leitt var í ljós í málinu, að váttryggingarfjárhæð skipsins var hinn 21. sept. 1960 lækkuð úr \$ 4.200.000.00 í \$ 3.000.000.00, en sú fjárhæð svarar samkvæmt þáverandi gengi til um kr. 114.000.000.00. Ritstjóri Mánudagsblaðsins bar ábyrgð á greininni. Var honum refsað samkvæmt 235. gr. laga nr. 19/1940. Við ákvörðun refsingar var höfð hliðsjón af 72. gr. laganna. Refsað var með kr. 10.000.00 sekt, til vara 30 daga varðhaldi. Samkvæmt 22. gr. laga nr. 57/1956 var ritstjóranum dæmt að birta forsendur héraðsdóms og

svo forsendur og niðurstöðu dóms Hæstaréttar í málinu í fyrsta eða öðru tölublaði blaðs síns, er kæmi út eftir birtingu hæstaréttardómsins. Samkvæmt 241. gr. laga nr. 19/1940 voru ummælin dæmd dauð og ómerk	101
Ummæli hæstaréttarlögmanns um starfsbróður sinn í blaðagrein talin móðgandi og þau ómerkt, en eigi refsað fyrir þau. Þar sem stefnt var til refsingar samkvæmt 236. gr. laga nr. 19/1940, varðaði það stefnda eigi við lög, þótt hann héldi því fram í greinargerð, að tiltekin ummæli væru borin fram gegn betri vitund	159
Í 269. tölublaði 42. árgangs Alþýðublaðsins 29. nóvember 1961 birtist „Opíð bréf til Niðurjöfnunarnefndar Sauðárkrókskaupstaðar“, undirritað af K. Nokkrum ummælum í bréfi þessu var beint að nefndri niðurjöfnunarnefnd, en öðrum að R bæjarstjóra, sem áður var bæjargjaldkeri kaupstaðarins. Þeir voru allir opinberir starfsmenn, og var ummælunum, sem voru meiðandi og móðgandi, beint að framkomu þeirra í starfi. Ákærvaldið átti því saksóknarrétt. Ummælin, er eigi voru réttlætt, vörðuðu við 108. gr. laga nr. 19/1940. K dæmt að greiða kr. 800.00 til að standast kostnað af birtingu dóms í málinu	861

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

Manni, er varð fyrir líkamsárás, dæmdar miskabætur	14
Sýknað af kröfu um miskabætur fyrir ummæli um mann	159
Sýknað af kröfu um miskabætur vegna refsisdóms, sem felldur var úr gildi í Hæstarétti, þar sem bótakrefjandi átti upp-tök að rannsókn þeirri, sem leiddi til máls ákærvalds á hendur honum vegna aksturs með áfengisáhrifum eða miður sín eftir áfengisneyzlu, en neitaði samt að láta rann-saka, hvort áfengi myndist í blóði sínu	628
Krafa um miskabætur fyrir meinyrði var ekki miðuð við til-tekna fjárhæð. Var hún því ódómhæf og henni vísað frá héraðsdómi	861
Á fundi bæjarstjórnar Akraneskaupstaðar 24. ágúst 1960 var samþykkt með 7 atkvæðum gegn 2 að víkja D frá störf-um bæjarstjóra, en kjörtímabil hans var til 27. maí 1962. Frávikningin var rökstudd með ásökunum um tiltekið mis-ferli og tiltekna vanrækslu í starfi hans. Eigi var reynt í bótamáli D á hendur kaupstaðnum að finna sakargiftun-um stað né réttlæta þær. D voru dæmdar skaðabætur, kr. 114.000.00, og miskabætur, kr. 35.000.00	900

Nafn.

Svonefndum Plúðó-sextett er samkvæmt kröfu Plútó h/f dæmt óheimilt að nota nafnið Plúðó í atvinnu- og auglýsingaskyni	475
---	-----

Niðurfelling máls. Sjá áfrýjun og efnisskrá IV.

Nytjastuldur. Sjá þjófnaður.

Opinber mál.

A var sóttur til refsingar fyrir akstur með áfengisáhrifum eða miður sín eftir slíka neyzlu. Honum var dæmd sekt og ökuleyfisvæðing í héraði, en sýknaður í Hæstarétti, þar sem sök taldist eigi vera sönnuð á hendur honum. Hann höfðaði að svo búnu mál á hendur ríkissjóði til skaða- og miskabóta, en ríkissjóður var sýknaður, þar sem A hafði átt upptök að rannsókn málsins, en neitaði samt að ganga undir öndunarpróf og láta framkvæma rannsókn á blóði sínu 628

Opinberir sýslunarmenn. Sjá efnisskrá IV.

Héraðsdómslögmaður talinn opinber sýslunarmaður samkvæmt 1. gr. laga nr. 61/1942 og dæmdur fyrir fjárdrátt samkvæmt 248. gr. sbr. 138. gr. laga nr. 19/1940. Sjá fjárdráttur 243

Ómerking.

Frávisunardómur héraðsdóms úr gildi felldur 277
Frávisunardómur Félagsdóms úr gildi felldur og málinu vísað til Félagsdóms 318

Ó, eigandi húseignar nr. 11B við Suðurgötu, Sauðárkróki, höfðaði mál og krafðist þess, að girðing milli nefndrar húseignar og húseignarinnar nr. 11 við sömu götu yrði færð um 1.20 metra til vesturs, en til vara, að girðingin yrði tekin burt. Samkvæmt veðbókarvottorði, sem fram var lagt í Hæstarétti, var stefndi Þ eigandi húseignarinnar að hálfu, en H að hálfu. Í héraði var H gert viðvart um dómþing í málinu og honum skipaður réttargæzlumaður, þar sem hann gat eigi komið til dómsins. Eigi var tekið til varnar af hendi H, en dómariinn leiðbeindi eigi Ó, sem hafði ólög-lærðan umboðsmann, að beina kröfum sínum gegn sameig-endunum báðum til að öðlast fullnaðardóm um málsefnið, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936, H var að engu getið í héraðs-dómi. Þá var uppdráttur sá, sem fram var lagður, eigi skýr um lóð né legu hinnar umdeildu girðingar og eigi hæfur til að marka á hann niðurstöðu efnisdóms í málinu. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur, og var málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar 410

F og U höfðu verið hjón, en voru á miðju ári 1957 skilin að borði og sæng og bú þeirra undir opinberum skiptum. F hafði frá því á árinu 1949 oft komið til Póllands í viðskipta-erindum og kynnt þar G, sem var þar búsettur. Með stefnu

18. júlí 1957 höfðaði G mál á hendur F fyrir bæjarþingi Reykjavíkur til greiðslu á skuld, að fjárhæð \$ 44.000.00 ásamt 6% vöxtum af tilteknum hlutum hennar frá tilgreindum tímum. Frumsök og framhaldssök málsins voru og staðfestingarmál á löghaldsgerðum 13. og 29. júlí 1957, en þær löghaldsgerðir féllu niður, þar sem bú F var tekið til gjaldþrotaskipta hinn 20. nóvember 1961, sbr. 34. gr. laga nr. 3/1878 og 19. gr. laga nr. 18/1949. Hinn 20. september 1957 höfðaði frú U meðalgöngusök í málinu samkvæmt heimild í 50. gr. laga nr. 85/1936 og krafðist þess, að F og félagsbú F og hennar yrði sýknað og F og G dæmt að greiða henni óskipt málskostnað. Í héraði voru kröfur G teknar til greina. Í héraðsstefnu kvað G skuld F stafa af láni, er G hefði veitt F á árunum 1950—1956. Í aðilaskýrslu fyrir héraðsdómi í Varsjá 14. apríl 1960 kvaðst G hafa lánað stefnda margar fjárhæðir í nokkur ár, síðast 1958 eða 1959, þar sem F hefði hvorki átt pólskan gjaldeyri né fé, sem hann hefði getað skipt fyrir pólskan gjaldeyri. Fyrir sakadómi sömu borgar bar G hins vegar 10. október 1961, að hann hafi aldrei veitt F peningalán, en eytt í risnu vegna F bæði á heimili sínu og veitingastöðum \$ 35.000.00. Eigi bentu gögn til að G hefði haft fjárráð til slíkra útgjalda. Kvaðst G nú eigi gera kröfu til endurgreiðslu og hafa afsalað sér kröfunni með því skilyrði, að F léti féð renna til sonar síns. Með skuldabréfi 7. marz 1956 tjáðist F hafa veitt viðtöku úr hendi G \$ 44.000.00. Í aðiljaskýrslu 19. apríl 1960 lýsti F því, að lán G til F hefði verið innt af hendi „í pólskum gjaldeyri og einnig í aðstoð og munum“. Eigi kvaðst F muna, hve mikið var greitt í peningum, en munirnir „séu m. a. ýmsir dýrir skrautmunir, sem lokaðir séu inni í búi hans“, og auk þess tjáði hann þá vera „almenna búsmuni, sem á sama hátt séu innilokaðir“. Tilbúningur málsins hófst um þær mundir, er yfir vofði hjónaskilnaður F og U. Aðiljaskýrslur G stönguðust hver við aðra, og skýrsla F var ósamrýmanleg skýrslum G. Þeir höfðu því gert málstað sinn þannig úr garði, að málið í þeirri mynd sinni, er það var í fyrir Hæstarétti, átti eigi heima fyrir dómstólum. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og svo málsmeðferðin öll og málinu vísað frá héraðsdómi. G var dæmt að greiða U málskostnað fyrir báðum dómstólum 415

Héraðsdómur, sem dæmdi bæjarstjórn til að taka konu á kjörskrá við bæjarstjórnarkosningar, var ómerktur og málinu var vísað frá héraðsdómi, þar sem konunni hafði eigi verið stefnt, þótt málið varðaði borgararéttindi hennar, né hafði nokkur af hennar hendi komið fyrir dóm, og stefnandi leiddi

eigi sönnur að því, að honum hefði hamlað forföll þau, sem getur í 24. gr. laga nr. 52/1959, sbr. 1. gr. laga nr. 5/1962	485
Í úrskurði héraðsdómara um staðfestingu vættis greindi eigi málsaðilja, og krafna þeirra í aðalmálinu, málsástæðna og málsatvika var að engu getið. Héraðsdómari hafði því eigi gætt fyrir mæla 2. mgr. 190. gr. laga og 4. mgr. 193. gr. laga nr. 85/1936. Vegna þessara megingalla á formhlið málsins var hinn kærði úrskurður ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar	623
Eftir að aðiljar máls höfðu hvor um sig á dómþingi 13. nóv. 1961 lagt fram greinargerð í samræmi við 105. og 106. gr. laga nr. 85/1936 og héraðsdómari hafði samkvæmt 109. gr. sömu laga kveðið á um skriflegan málflutning, átti hann eftir þörfum að veita aðiljum frest til öflunar gagna, svo sem mælt er í 110. gr. sömu laga. Fleiri greinargerðum eða svonefndum bókunum varð eigi komið að. Að gagnasöfnun lokinni áttu fyrirsvarsmenn aðila samkvæmt 110. gr. rétt til að flytja tvisvar skriflega sókn og vörn, áður en málið væri tekið til dóms. Í stað þess var málinu frestað nokkrum sinnum eftir 13. nóvember og lagðar fram greinargerðir og framkvæmdar bókanir af hendi aðilja. Hin ranga meðferð leiddi til þess, að héraðsdómurinn og málsmeðferðin frá 13. nóvember voru ómerkt og málinu vísað heim	875
Samkvæmt 33. gr. sbr. 90. gr. laga nr. 3/1878 bar mál á hendur þrotabúi til greiðslu skaðabóta fyrir slys á vinnustað undir skiptarétt. Var héraðsdómur og málsmeðferð að því leyti ómerkt	907

Óskilafé. Sjá skaðabætur 545

Prentréttur. Sjá meiðyrðamál.

Refsingar.

Maður dæmdur fyrir líkamsárás	14
Vátryggingarfjárhæð oliuflutningaskips var lækkuð um meira en fjórða hluta í sept. 1960, og samsvaraði vátryggingin þá kr. 114.000.000.00. Síðast í okt. s. á. birtist nafnlaus grein í vikublaði, þar sem segir: „Er það satt, að hinn illræmdi oliudallur SÍÐ hafi nú verið tryggður fyrir 280 milljónir — — og forsprakkarnir séu farnir að vona — — —?“ Ummælin töldust fela í sér ærumeiðandi aðdróttun, og var ritstjóranum refsað eftir 235. gr. laga nr. 19/1940. Refsingin var ákveðin með hliðsjón af 72. gr. sömu laga 10.000 króna sekt, til vara 30 daga varðhald	101

Athugun rafmagnseftirlitsmanna leiddi í ljós, að tveir rafmagnsmælur í húsi B voru skammhleypdir að baki rafspjalds, þannig að einangrun víra var skorin af og 4 mm ² vir snúið yfir og tengt á milli til og frá straumspólu mælanna og síðan vafið vendilega með einangrunarbandi. Rannsókn sýndi, að rafeyðsla hafði minnkað samkvæmt mælum mjög á sama tíma, sem B hafði tekið að leigja nokkurn hluta hússins með rafkostnaði í leigu. B var sakfelldur fyrir þjófnað	109
Akstur með áfengisáhrifum var sannaður á hendur G með játningu hans, framburði B, sem með honum var í bílnum, og blóðtöku. Akstur með áfengisáhrifum á hendur B var sannaður með vætti vitna og blóðtöku	115
Maður dæmdur fyrir þjófnað á peningaveski afgreiðslustúlku í veitingastofu, fyrir neyzlu áfengis við akstur bifreiðar og svo fyrir ölvun við akstur og nytjastuld á bílnum. Hann var sviptur ökuleyfi í 1 ár	141
Tvær flöskur af brennivíni fundust við leit, faldar í bíl leigubílstjórans B. Hann þótti eigi hafa leitt sterkar líkur að því, að áfengið hefði eigi verið ætlað til sölu. Var honum því refsað samkvæmt 4. sbr. 3. mgr. 19. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 58/1954 og áfengið gert upptækt samkvæmt 42. gr. laga nr. 58/1954	147
A sá til ferða 8 ára telpu, er nálgaðist umferðarbraut hans. Hann ók of hratt og óvarlega. Telpa hljóp út á brautina, varð undir bílnum og beið bana. A var refsað samkvæmt 215. gr. laga nr. 19/1940, 1. mgr. 26. gr., 1. mgr. 37. gr. og 80. gr. laga nr. 26/1958 með 60 daga varðhaldi og hann sviptur ökuréttindum í tvö ár	238
Varðskip (V) veitti brezkum togara (T), sem var á siglingu út úr fiskveiðilandhelginni, eftirför. T hlýddi eigi skipun V um að nema staðar, heldur beygði tvisvar til stjórnborða í veg fyrir V. Tókst V með naumindum að afstýra árekstri. Skipstjóri T lét um talstöð tilkynna V, að hann myndi reyna að sökkva V, ef eigi yrði hætt að skjóta. Sagt í dómi, að skipstjóri T hafi hagað siglingu sinni þannig, að mönnum bæði á V og T var bráður háski búinn. Var honum samkvæmt 4. mgr. 220. gr. laga nr. 19/1940 dæmt 5 mánaða fangelsi	291
Manni dæmd refsing fyrir kynmök, önnur en samfarir, við dóttur sína á aldrinum 5—7 ára	740
Manni dæmt 6 ára fangelsi fyrir að misþyrma konu sinni í ofurölvun og afbrýðiskasti, svo að hún hlaut bana af	755
Dæmd sekt og varðhald sem vararefsing:	
Fjárhæð sektar kr. 2.000.00. Varðhald 7 dagar	50
— — — 10.000.00. — 30 —	101

Fjárhæð sektar kr.	3.000.00.	Varðhald	15 dagar		115
—	—	1.700.00.	—	6 —	147
—	—	100.000.00.	—	3 mán.	291
—	—	850.00.	—	4 dagar	492
—	—	3.000.00.	—	10 —	559
—	—	260.000.00.	—	8 mán.	565, 573
—	—	10.200.00.	—	30 dagar	710
—	—	5.000.00.	—	25 —	861
—	—	2.500.00.	—	10 —	715, 718

Réttarfar.

- Úrskurði skiptadóms um, að bú manns skuli tekið til gjaldprotaskipta, verður einungis haggð samkvæmt 2. mgr. 5. gr. laga nr. 25/1929 eða með áfrýjun, en eigi með úrskurði hliðstæðs dóms í héraði 2
- Héraðsdómara dæmt skylt að víkja sæti vegna afskipta sinna af málinu áður 12
- Stjórn Lögmannafélags Íslands úrskurðar lögmanni þóknun fyrir flutning nokkurra mála og fyrir aðstoð við búskipti 95
- B krafðist forkaupsréttar að hlutabréfum í Blaðaútgáfunni Vísí h/f og stefndi ritstjóra H og blaðaútgáfunni til réttargæzlu. B fékk dómkvadda tvo menn til að meta til verðs hlutabréf þau, sem málið snerist um. Talið var, að nauðsynlegt hefði verið að veita blaðaútgáfunni sjálfri færi á að tjá sig um, hvort hún vildi setta sig við, að mat á eignum hennar færi fram. Þar sem þetta hafði eigi verið gert, áður en dómkvaðningin fór fram, var hún úr gildi felld .. 105
- B höfðaði skaðabótamál vegna líkamsmeiðsla. Hann krafðist kr. 43.195.00, misstan aflahlut á vetrarvertíð, og kr. 39.940.00 fyrir atvinnu- og örorkutjón. Eigi var sannað, að B hefði orðið af aflahlut, en þar sem bótakrafa fyrir atvinnu- og örorkutjón fyrstu þrjá mánuði eftir slysið fólst í kröfunni um bætur fyrir misstan aflahlut, þá þótti mega meta atvinnu- og örorkutjónið á kr. 45.000.00, þ. e. hærri fjárhæð en krafizt var samkvæmt 2. kröfulið 192
- G, sem var samkvæmt þinglýsingarbókum og öðrum opinberum skjölum eigandi 2. hæðar í húsi, krafðist útburðar á föður sínum S, sem bjó í íbúðinni. S taldi sig eiga 37.5% af íbúðinni, en gögn þau, sem hann færði fram til sönnunar þeim eignarrétti, voru eigi fullnægjandi til að hnekkja rétti þeim, sem G hafði samkvæmt opinberum eignarskjölum til að segja honum upp afnotum íbúðarinnar. Var útburður því framkvæmdur. S krafðist þess því næst í dómsmáli, að G yrði dæmt að afsala honum nefndri íbúð gegn greiðslu 56.25% af kaupverði hennar eða því verði, sem tveir dómkvaddir menn mætu, enda tæki S þá að sér að leysa út arfs-

hluta sonar síns A, 6.25% af íbúðinni, sem miða skyldi við sama verð. Dómur í útburðarmálinu var eigi bindandi úrslit sakarefnis í þessu síðara máli. Yfirlýsing S um, að sonurinn A ætti tiltekinn hundraðshluta íbúðarinnar, leiddi eigi samkvæmt 46. gr. laga nr. 85/1936 né öðrum réttarreglum til þess, að S væri fyrirbunað að leita réttar síns um það, hvort hann ætti þann hluta íbúðarinnar, sem hann gerði kröfu til, en úrslit málsins byнду einungis aðilja málsins, en eigi aðra	277
Uppboð auglýst og haldið samkvæmt lögum nr. 49/1951 um sölu lögveða án undangengins lögtaks	330
Dómur í vettvangsmáli ómerktur vegna vöntunar á leiðbeiningu dómara og ófullnægjandi uppdráttar af þrætustað. Sjá ómerking	410
Ódómhæfum málatalilbúnaði vísað frá dómstólum. Sjá ómerking	415
Mál var höfðað á hendur eigendum og váttryggjendum erlends togara til heimtu skaðabóta vegna brots togarans á hafnargarði. Eigi var sannað, að tveir íslenskir menn, sem stefnt var sem fyrirsvarsmönnum eigenda og váttrygggjenda togarans, væru bærir til slíks fyrirsvars, og var málinu því vísað frá dómi	449
Lögtak var gert í húshluta S fyrir útsvarsskuld eiginmanns hennar, G, án þess þeim væri gefið færi á því að gera skil. G og S áfrýjuðu gerðinni, en G greiddi útsvarsskuldina með fyrirvara. Talið var, að það skipti þau máli, að fá úr því skorið, hvort lögtaksgerðin hefði verið lögmæt, og var þeim því talin áfrýjun heimil	625
Synjað um sakasamlag fyrir héraðsdómi	646
Á krafði M um húsaleigu eftir þrjú herbergi í kjallara húss síns, þar sem M hafði haft töskugerð. Kona Á, sem var önduð, hafði leigt M herbergin. Var eigi vitað, hver umsamin leiga var, og krafðist Á þeirrar leigu, er hann taldi hæfilega. Engin lýsing lá fyrir á húsnæðinu né mat á hæfilegu leigugjaldi eftir það. Þá krafðist Á umboðslauna fyrir töskur, er Sápuhúsið h/f hafi selt fyrir M, en Sápuhúsið h/f hafi verið eign hinnar látnu konu hans og þriggja manna annarra að nafni til. Loks krafðist Á endurgreiðslu á peningaláni. M krafðist í gagnsök andvirðis seldra taskna, sem hann hafi selt Sápuhúsinu h/f. Eigi var í málinu gerð grein fyrir erfðaskiptum eftir hina látnu konu Á né hvort Sápuhúsinu h/f hafði verið slitið eða eigi. Að svo vöxnu máli vísaði héraðsdómari málinu frá dómi. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóminn	780
Í máli var gerð krafa um framkvæmd lögbannsgerðar að fullnægðum tilteknum skilyrðum. Málið sætti því eigi kærur til Hæstaréttar, sbr. 3. tl. a 21. gr. laga nr. 57/1962. Þar	

sem úrskurður fúgetadóms hafði verið færður, var málinu sjálfkrafa vísað frá Hæstarétti	846
Krafa um miskabætur vegna meiðyrða var eigi miðuð við tiltekna fjárhæð. Var hún því eigi dómhæf, og var henni vísað frá dómi	861
Aðiljar máls höfðu lagt fram greinargerðir í máli samkvæmt 105. og 106. gr. laga nr. 85/1936, og héraðsdómari hafði á dómþingi 13. nóvember 1961 ákveðið skriflegan málflutning. Eftir það var málinu frestað nokkrum sinnum, og aðiljar lögðu fram viðbótargreinargerðir og framkvæmdu bókanir. Þessi aðferð var í andstöðu við 110. gr. laganna, sem mælir fyrir um frest til gagnasöfnunar og síðan um flutning sóknar og varnar tvívegis af hendi aðilja. Hin ranga meðferð leiddi til ómerkingar dóms og málsmeðferðar frá 13. nóvember	875
Héraðsdómari kvað upp úrskurð um öflun frekari gagna samkvæmt 120. gr. laga nr. 85/1936. Slíkur úrskurður verður eigi færður samkvæmt 21. gr. laga nr. 57/1962 né öðrum lagaheimildum. Kærumáli um hann var því vísað frá Hæstarétti	916

Ritfrelsi. Sjá meiðyrði.

Sakhæfi.

Geðlæknir telur mann, sem framdi kynferðisbrot gegn dóttur sinni, 5—7 ára, sakhæfan	740
Geðlæknir telur mann, sem misþyrmdi konu sinni í afbrýðissemi og ölaði svo hrottalega, að hún beið bana af, sakhæfan	755

Sameign. Sjá eignarréttur.

Samningar. Sjá byggingarsamvinnufélög, eignarréttur, húsakaup, kaup og sala, skaðabótamál, vinnusamningar.

Akureyrarbær (A) leigði Kaupfélagi verkamanna (K) land á svonefndum Gleráreyrum, 11.000 ferm., um 50 ára skeið til fiskverkunar frá 1. febrúar 1929 að telja. K reisti þarna fiskverkunarhús og stundaði þar fiskverkun fram til 1938, en fyrir kom, að slátrun fór þar fram. Hernámsvöld tóku landið undir sig á stríðsárunum. Við brottför hersins 1944 tók A við herskálum þarna og seldi K 14 þeirra og tvö steinhús frá hernum með 5 ára stöðuleyfi. K tók nú að leigja hluta af landinu undir verkstæði, vörugeymslur og jafnvel undir stöku íbúðarhús. Bráðabirgðastöðuleyfi veitti A, en stundum var slíks leyfis eigi aflað. Síðar meir lagði A Glerárgötu gegnum landið og reif þá nær öll fiskverkunarhús K. Hinn 8. marz 1957 krafðist A alls landsins,

þar sem hefja átti húsabyggingar. Þar sem landið hafði eigi árum saman verið notað til fiskverkunar, svo sem um var samið, og K mátti ljóst vera, að A lét aðra notkun K á landinu einungis viðgangast til bráðabirgða, var krafa A um riftun leigumálans tekin til greina 152

Deilt um eignarrétt að andvirði víxils. Málið rakið undir sönnun 649

Siðferðisbrot. Sjá kynferðisbot.

Sjóveð.

Sjóveð dæmt í togara til tryggingar dæmdum aflaverðlaunum. Tveir hæstaréttardómarar töldu hluta fjárhæðarinnar féviti, en eigi kaupgreiðslu, og vildu því eigi dæma sjóveð að því leyti 392

Sjóveðréttur talinn niður fallinn fyrir fyrningu. Ákvæði héraðsdóms um hann eigi borið undir Hæstarétt. Héraðsdómari taldi sjóveð fyrnt 435

Skaðabætur.

a) innan samninga.

Á tímabilinu frá 11. marz 1959 til 4. apríl 1959 framkvæmdi Dráttarbraut Keflavíkur h/f (D) nokkrum sinnum viðgerð á vél í vélbát S, eftir að hún hafði bilað í róðri, en hún bilaði eftir það og bræddi úr sér hvað eftir annað í róðrum. Þá er önnur viðgerð var framkvæmd, varð að ræsa hana með bifreið, og bræddi hún þá tvisvar úr sér. Í róðri 4. apríl bræddi hún úr sér og stanzaði algerlega. Við skoðunargerð kom í ljós, að sían á soghlið dælnunnar var stífluð af tvisttægjum. S sótti D til greiðslu skaðabóta, en D gagnsótti S til greiðslu eftirstöðva á viðgerðarþóknun. Eigi þótti sannað, að tvisttægjurnar í vélinni hefðu lent í henni á verkstæði D, þar sem S hafði á hendi stjórn vélarinnar í róðrum, þrátt fyrir það, að hann hafði eigi kunnáttu til þess. Vélfróðir menn, er skoðuðu vélina, sögðu, að ásin hafi legið illa í höfuðlegum og ekki fallið allsstaðar að slitflötunum. Þessi missmíð og svo það, að D varð að beita bifreið til að koma vélinni í gang eftir viðgerðir, veitti ástæðu til að ætla, að handvömm af hendi D hefði átt einhvern þátt í því, að vélin bræddi úr sér og varð ógangfær. Var D því dæmt að greiða S nokkurn hluta kröfu sinnar, en S hins vegar dæmd sýkna af að greiða eftirstöðvar viðgerðarkostnaðar 56

Landeigandi hafði veitt leyfi til að leggja veg um land sitt að atvinnustöð gegn því, að girt væri beggja megin vegarins. Hreppurinn (H) eignaðist síðar erfðaleigurétt að skák þeirri, þar sem stöðin var byggð á, gerði veginn að

- hreppsvegi og lét breikka hann. H þurfti eigi að bæta landeiganda fyrir þann hluta vegarins, sem upphaflega var lagður að stöðinni, en fyrir breikkunina bætti hann samkvæmt mati. Einnig var honum dæmt að bæta átroðning á tún landeiganda eftir mati, þar sem hann hafði eigi haft girðingu meðfram veginum í lagi, eins og áskilið var, þá er vegurinn var lagður upphaflega 123
- A setti gler í hús fyrir B í mjög mikilli rigningartíð. B ákvað, að verkið skyldi unnið við hin erfiðu skilyrði. Eigi var leitt í ljós, að A hefði brotið gegn fyrirmælum B eða sett gagnrýni hans við verkið. Var því ósannað, að A hefði bakað sér skaðabótaskyldu gegn B. Mátti B því eigi skuldajafna skaðabótakröfu á hendur A fyrir illa unnið verk við kröfu A fyrir viðgerð hans síðar á gluggunum 184
- Maður firrti sig og verkfélaga sinn rétti til bóta vegna niðurfellingar á verksamningi með því að taka við öðru verki hjá verkseljanda og hreyfa eigi bótakröfu fyrr en mörgum mánuðum eftir að þeir fóru úr þjónustu verkseljanda. Sjá verksamningar 456
- Hinn 28. janúar 1960 keypti Á af K fokhelt timburhús, um 180 m², á steiptum grunni, án miðstöðvar og raflagnar fyrir kr. 200.000.00, eftir að Á hafði skoðað það með trúnaðarmanni sínum, sem var trésmiður. Kvað Á seljandann K hafa fullvissað sig um, að húsið væri byggt eftir settum reglum, en K hafði sjálfur unnið að smíði þess undir leiðsögn J húsasmíðameistara, sem ákvað gildleika á þaksperrum og bilið milli þeirra. Eftir ráðleggingu byggingameistara lét Á á miðju ári 1960 dómkvadda menn skoða húsið, þar sem þak þess var tekið að síga. Töldu þeir, að þakviðir hússins væru eigi gerðir samkvæmt byggingareglum og venjum, er þeir þekktu, einfaldur borðviður, en eigi tvöfaldur, hafi verið notaður í sperrur og of langt hafi verið milli þeirra. Talið var, að gallarnir á þakinu hafi verið þess eðlis, að þeir hafi mátt leynast ófaglærðum manni og jafnvel fagmanni, ef hann leitaði þeirra ekki sérstaklega. K var dæmt að bæta Á kostnað af viðgerð á þakinu, kr. 31.500.00, samkvæmt matsgerðinni 705
- Á fundi bæjarstjórnar Akranesskaupstaðar hinn 24. ágúst 1960 var samþykkt með 7 atkvæðum gegn 2 að víkja D frá störfum bæjarstjóra, en kjörtímabil hans var til 27. maí 1962. Frávikningin var rökstudd með ásökunum um tiltekið misferli og tiltekna vanrækslu í starfi. Eigi var reynt í bótamáli D á hendur kaupstaðnum að finna sakargiftunum stað né réttlæta þær. D voru dæmdar skaðabætur, kr. 114.000.00, og miskabætur, kr. 35.000.00 900

b) utan samninga.

- Manni, er varð fyrir líkamsárás, tókst eigi að sanna, að hann hefði orðið fyrir atvinnutjóni eða fata af þeim sökum, en honum voru dæmdar miskabætur 14
- Togari var að botnvörpuveiðum. Rosskúlan reyndist föst í gálgarúllunni, er kasta átti vörpunni útbyrðis. Var þá slakað á togvírnum og kippt í hann á víxl til þess að losa rosskúluna. Sveiflaðist togvírinn þá upp og niður. Meðan á þessu gekk, skrikaði L fótur á hálu þilfarinu, og rann hann í áttina að öldustokknum, en þilfarinu hallaði þarna lítið eitt til þeirrar áttar. Varð L þá að sveifla vinstri hendi til, og slóst togvírinn við það, að sögn L, í höndina með þeim afleiðingum, að þumalfingurinn brotnaði. Vangæzla við losun rosskúlunnar var eigi talin vera fyrir hendi, og slor og slepja á þilfari, sem líklega hefur átt sinn þátt í skrikun L, varð eigi talið skipstjórnarmönnum til áfellis, þar sem ógerningur er að afstýra því, meðan á veiðum stendur. Var útgerðin því sýknuð af skaðabótakröfu L 19
- A lagði leið sína inn um dyr á erlendu skipi, er á stóð „Proviand“, fram hjá eldhúsi skipsins, niður stiga og datt þá um bakka, er þjónn hafði tekið út úr kæliklefa, er var fyrir neðan stigann, og lagt í þriðju tröppu stigans neðan frá. Hlaut A handleggsbrot. Honum voru eigi dæmdar bætur úr hendi skipseiganda 40
- Á vetrarvertíðinni 1952 unnu þeir J og B í hraðfrystihúsi G h/f. Hinn 4. apríl voru þeir að vinna í flökunarsal hraðfrystihússins, J að gella fisk, en B við fiskflökun. Var B að hreinsa slor hjá sér með vatnsslöngu. Vildi J nú fá vatnsslönguna, en B vildi eigi láta hana af hendi strax. Urðu um þetta fyrst orðaskipti, en síðan ætlaði J að kippa henni úr höndum B. Skar B þá slönguna sundur með flatningshníf sínum fyrir framan hendur J, og sprautaði síðan vatni á J. J hljóp þá á B, greip um slönguna og sneri vatnsbununni að B. Skipti það þá engum togum, að hnifur B lenti á innanverðum hægri úlnlið J og skar í sundur æðar og sínar inn í bein. Hlaut J af áverka þessum mikla ákomu. Fram til 1. febrúar 1954 var örorka hans frá 100—40%, en eftir það 35%. J var 42 ára, en B 16, þá er slysið varð. Dæmt var, að B skyldi bæta J tjón hans að $\frac{1}{4}$ 74
- G h/f var sýknað af skaðabótakröfu J, þar sem atferli þeirra J og B var það fjarlægst starfsskyldum þeirra sem starfsmanna G h/f, að slysinu varð eigi jafnað til slyss í starfi, og ekkert benti til, að slysið yrði á nokkurn hátt rakið til slægrar verkstjórnar eða eftirlits 74
- Sannað var talið, að B hefði gengið þannig frá rafmælum í húsi sínu, að þeir sýndu miklu minni rafeyðslu en rétt var.

- B var dæmt að greiða rafveitu þeirri, sem í hlut átti, bætur 109
- H var starfsmaður í þvottahúsi varnarliðsins á Keflavíkurflugvelli. Vegna súgs, er myndaðist í þvottahúsinu af völdum gufu, var sérstaklega erfitt að opna útidyrarhurð þess í hvassviðri, og hlaut H, sem unnið hafði þar á þriðja ár, að vera það kunnugt. Þrátt fyrir það reyndi hann í hvassviðri að opna hurðina með þeim hætti, að hann tók með hægri hendi um hurðarhúninn, opnaði hurðina örlítið, en greip svo jafnframt með vinstri hendi um hurðarbrúnina sömu megin. Þegar svo snögg vindhviða þeytti hurðinni að stöfum, varð vinstri hönd hans milli hurðar og stafs með þeim afleiðingum, að fremsti köggull haugfingurs kubbaðist af og hrökk inn á gólf hússins. Talið var, að slysið hafi orðið af vangæzlu H samfara óhappatilviljun, og væru því eigi efni til að dæma H skaðabætur af þeim sökum 137
- Þjóf dæmt að endurgreiða tjónþolanda þýfi 141
- Lyfta frá A var fengin til að taka skúr af vörubíl. Lyftan var á bíl, sem var undirstaða lyftunnar og var kyrrstæður og með vél eigi í gangi, þá er lyftan var að verki, en í lyftunni var sérstakur benzínhreyfill, er sneri rafali, en rafallinn var sambyggður rafhreyfli, sem knúði lyftuna og stjórnaði hreyfingum hennar. Sérstakur maður stjórnaði lyftunni og annar maður lyftubílnum. Starfsmenn J, sem skúrinn átti, voru til aðstoðar við afferminguna undir stjórn verkstjóra. Eftir að skúrnum hafði verið lyft nokkuð, gaf verkstjóri J samkvæmt beiðni lyftustjóra bifreiðarstjóra skúrbílsins merki um að aka undan skúrnum, en í sömu svifum og bifreiðinni var ekið af stað, lét lyftustjórinn skúrinn falla niður á pall bifreiðarinnar aftur. Við þetta kom mikil sveigja á bílpallinn og bílgrindina. Lyftubíllinn, sem hingað til hafði verið aftarlega hægra megin við skúrbíllinn, var nú staðsettur vinstra megin við skúrbíllinn. Þá er skúrinn hafði lyfzt lítið eitt í annarri lotu, varð lyftustjórinn að hvíla rafhreyfil lyftunnar, en í sömu svifum hrópaði einhver til bílstjórans á skúrbílnum að aka undan skúrnum, og hlýddi hann því, en þá skelltist skúrinn niður á pall bílsins. Við þetta brotnaði festing í lyftustönginni, og varð lyftan óvirk. Aukinn vindingur kom á bílgrind skúrbílsins. Talið var, að lyftan hafi eigi verið nægilega öflug og að lyftustjórinn hafi hvorki staðsett bifreiðirnar nægilega örugglega, miðað við jarðvegsundirstöðu, né haft fullkomin stjórn tök á lyftunni. Hann vann sjálfstætt og á ábyrgð A. Var því lögð á A skaðabótaábyrgð á tjóni af hinni misheppnuðu affermingu skúrsins. Skaðabótaábyrgð var einnig lögð á J, þar sem verkstjóri hans hafði vanrækt

- að sjá um, að rétt boð væru flutt frá lyftustjóranum til bifreiðarstjórans á skúrbílnum. Voru A og J dæmdir óskipt til að bæta eiganda skúrbílsins tjón hans. Hins vegar var váttryggingarfélag það, sem tryggði lyftubílinn, sýknað, þar sem skaðinn hlautz eigi af bílnum í notkun, sbr. 67. og 68. gr. laga nr. 26/1958 163
- J var dæmt að greiða A 20% af tjóni því, sem hlautz á lyftunni, og svo af skaða vegna afnotamissis hennar 163
- B, sem kom inn í lögreglustöðina í Reykjavík og var þar með málæði og háreysti, var látinn út á götu. Nokkru síðar kom B aftur inn á lögreglustöðina. Lögreglumaðurinn G leiddi B þá umsvifalaust til dyra. Kvaðst B hafa hrökkklazt undan G, en G sagði hann hafa gengið sjálfviljugan. G felldi hurðina að stöfum, er B var kominn út, og stóð því næst við hana, þar sem hann taldi, að B mundi vilja leita inn að nýju. Er G lokaði hurðinni, varð þumalfingur B milli stafs og hurðar hjaramegin og kramdist sundur rétt framan við fremri liðinn, og beinið brotnaði. G mátti vænta óeðlilegra viðbragða B og átti því að gæta varúðar. Mátti því rekja slys B til ölvunar hans sjálfs, óhappatilviljunar og vangæzlu G. Var ríkissjóði gert að bæta B $\frac{1}{3}$ af tjóni hans. Tveir dómenda vildu sýkna ríkissjóð. Örorka B var metin 75% fyrstu þrjá mánuði eftir slysið, 30% næsta mánuð þar á eftir, en úr því 8%. Tryggingarfræðingar reiknuðu tjón B. B taldi sig hafa misst aflahlut á vetrarvertíð, en eigi færði hann fram nægilegar líkur fyrir því tapi. Hann krafðist kr. 39.940.00 bóta fyrir atvinnu- og örorkutjón. Þar sem bótakrafa fyrir atvinnu- og örorkutjón þrjá mánuði eftir slysið fólst í kröfu fyrir misstan aflahlut, sem eigi var tekin til greina, þótti mega meta atvinnu- og örorkutjónið hærri fjárhæð en krafizt var í 2. kröfulið. Var tjónið metið á kr. 45.000.00. Bætur fyrir þjáningar, lýti og óþægindi var metið á kr. 10.000.00. Útlagður kostnaður var kr. 800.00. B var dæmdur úr ríkissjóði $\frac{1}{3}$ hluti þessara fjárhæða. Í upphafi 3. mgr. héraðsdóms stendur „eftir hádegi“, en á að vera: eftir miðnætti 192
- A kom út úr húsi við mikið farinn veg, hljóp út á veginn í áttina að biðstöð áætlunarbíla, er var hinum megin við veginn, enda ætlaði hann að taka sér far með vagni, sem var að koma frá vinstri, miðað við stefnu A. Þá er A var kominn út á miðjan veginn, kom B akandi frá hægri, miðað við stefnu A. Stanzaði A nú á miðjum veginum, en hljóp síðan í áttina að bíl B og varð fyrir honum og hlaut brot á fæti auk annarra minni áverka. B var talinn hafa átt að gæta ýtrustu varkárni, þar sem hann nálgaðist strætisvagnastöðul. A sýndi mikið gáleysi. Ábyrgð að $\frac{2}{3}$ var lögð

- á B. Örorka A, sem var 58 ára, var 100% fyrstu fjórtán mánuði eftir slysið, frá 75%—10% næstu tíu mánuði og 5% örorka um eitt ár þar á eftir. Atvinnubætur voru metnar kr. 70.000.00 og þjáningabætur kr. 20.000.00 217
- A var háseti á togara, sem var hinn 14. desember 1957 að veiðum í svonefndum Djúpál um 17 sm undan Rit. Um kl. 13.50 var A á þilfari og vann að því að binda bakborðsvörpuna. Slæmt var í sjó, en eigi sannað, að togveður hafi verið ófært. Reis nú sjóhnútur á bakborða á móts við stjórnvallinn um 10—20 metra frá skipinu, og vannst enginn tími til að snúa skipinu í því skyni að forðast sjóhnútinn. A reyndi að forða sér undan sjóhnútnum með því að hlaupa upp stiga, sem lá upp á vélarreisnina, en sjóhnúturinn skall á honum, áður en hann kæmist alla leið upp. Féll hann niður á þilfar og fótbrotnaði á hægri fæti fyrir neðan hné, auk þess sem hann meiddist á hægri hendi. Skipstjóri togarans sýndi eigi vangæzlu með því að láta togarann veiða í því veðri, sem var. Enginn tími vannst til að vara A við, áður en sjóhnúturinn reið yfir. Útgerðarfélag það, sem gerði togarann út, var sýknað af skaðabótakröfu A 232
- R hafði yfirumsjón með krönum hafnarsjóðs Hafnarfjarðar og hafði unnið við vélkrana einn mikinn, um 12 tonn að þyngd, um þriggja ára skeið að vætti vitnis. Kraninn var á tvöföldum hjólum að aftan, en einföldum að framan. Á yfirbyggingu hans var stór bóma og mótvægi gegn henni. Yfirbyggingunni ásamt bómunni var hægt að snúa í hring á undirvagninum. Flytja þurfti „hásing“ vélkranans á verkstæði til viðgerðar, og stjórnaði R því verki. Var „hásingin“ og afturhjólin tekin undan krananum, eftir að trékubbum (bobbingum) hafði verið komið fyrir undir krananum fyrir framan „hásingarsætið“. Yfirbygging vélkranans var sett í öfuga stöðu, þannig að mótvægið (ballestin) var yfir framhjólunum, en bóman sneri aftur. R var við stjórn kranans og hafði lyft „hásingunni“ með krananum, þannig á sig komnum, upp á vörubíl. Snerist nú yfirbygging kranans allt í einu í hálfhring, kubbarir dattu undan og kraninn sporðreistist, en bóman slóst aftur yfir sig. R stökk út úr krananum, kom standandi niður, en féll síðan á götuna við húsvegginn. Fékk hann við stökkið og fallið mikinn heilahristing, sem leiddi til útbreiddra smáblæðinga og bjúgs í heila. Samfara þessu fékk hann lost og bráðan lungnabjúg, sem leiddi hann til bana. Samkvæmt skýrslu öryggiseftirlits ríkisins, hefðu öryggisstoðir, ef þær hefðu verið á krananum, afstýrt slysinu. Þar sem R var æðsti stjórnandi kranans og laut eigi fyrirmælum yfirboðara og ákvað á eindæmi sitt notkun hans í umrætt skipti, voru

- eigi efni til að dæma skaðabætur á hendur bæjarsjóði Hafnarfjarðar vegna slyssins 302
- Þ, fæddur 6/9 1902, hafði á hendi gæzlu flökunarvélar á annarri hæð frystihúss. Önnur flökunarvél var í sama sal og sneri hornrétt á flökunarvél Þ. Þeir starfsmenn unnu við hvora vél. Visifingur og löngutöng vinstri handar Þ lentu á skurðhjóli flökunarvélarinnar með þeim afleiðingum, að taka varð fingurna af um nærlæga interphalangealliðinn. Þ vildi rekja orsakir slyssins til þess, að karfa hafi verið kastað í hnésbót honum, en við það hafi hann hrasað, gripið fram fyrir sig með vinstri hendi og lent þá í skurðhjólinu. Vitni þau, sem leidd voru, erðu eigi sjónarvottar að slysinu. Fjórir dómendur Hæstaréttar lögðu skýrslu Þ til grundvallar, þar sem fyrirsvarsmenn frystihússeigenda „létu hjá liða, að tilkynna Öryggiseftirliti ríkisins um slysið, eins og fyrir er mælt í 26. gr. laga nr. 23/1952, og ætla má, að sú vanræksla hafi valdið því, hversu skortir á fullnægjandi vitneskju um málsatvik“, enda væri „að álit starfsmanna Öryggiseftirlits ríkisins mögulegt“, að Þ „hafi við slíka hrösun, sem hann hefur lýst, komið í snertingu við skurðhjól á vél þeirri, er hann stóð við.“ Telja hinir fjórir dómendur, að við það verði að miða, „að starfsmaður frystihússeigenda, hafi af gáleysi valdið því“, að Þ varð fyrir slysinu. Samkvæmt þessu var fébótaábyrgð á slysinu lögð á frystihússeigendur. Einn dómenda tekur fram, að þrjú vitni, sem í salnum voru, hafi eigi orðið sjónarvottar að slysinu. Síðan segir í sératkvæðinu: Þ „hefur eigi sagt til, hverjir unnu við flökunarvél nr. 2, er hann varð fyrir slysinu, og eigi hefur verið gerður neinn reki að því að leiða það í ljós með vitnaleiðslu. Þá er litið er til málavaxta þeirra, sem nú voru raktir, er ósannað, að slysið hafi borið að hendi með nokkrum þeim hætti, sem aðaláfrýjendur,“ þ. e. frystihússeigendur, „bera ábyrgð á að lögum“. Örorka Þ var 100% um þrjá og hálfan mánuð, 60% um tvo mánuði, og 32% framvegis að mati læknis. Honum voru dæmdar kr. 150.000.00 bætur fyrir orkutjón, kr. 25.000.00 fyrir þjáningar og lýti og kr. 2196.00 kostnaðarbætur, þ. á m. vegna aksturs 335
- Hinn 24. september 1955 var R staddur á Hvaleyrarholti fyrir sunnan Hafnarfjörð á leið til Keflavíkur á reiðhjóli með hjálparvél. Kom þá á móti honum bifreiðin Ö373. Árekstur varð milli farartækjanna, og hlaut R opið brot á hægri fæti. Lögreglan gerði þá um kvöldið uppdrátt af slysstað og tók skýrslu af ökumanni Ö373 og þremur farþegum í henni, en hvorki aðilar né vitni gáfu skýrslu fyrir dómi. Vegurinn þarna var 6 metra breiður. Samkvæmt uppdrætt-

inum lá R eftir slysið mjög nærri vinstri vegarbrún, miðað við akstursstefnu hans, og reiðhjól hans um 2 metra frá sömu vegarbrún. Bæði R og bifreiðarstjórinn töldu sig hafa verið hvor á sínum vegarhelmingi, en bifreiðarstjórinn sagði, að vera megi, að R „hafi verið örlítið meira til hægri við miðju vegarins“, þ. e. miðað við akstursstefnu bifreiðarinnar. Af ummerkjum þeim, er rakin voru, þótti mega álykta, að bifreiðinni hafi verið ekið úr hófi innanlega á veginum. R þótti eigi heldur hafa gætt nægilegrar varúðar gegn umferð þeirri, sem á móti honum kom. Ábyrgð að ¾ var lögð á bifreiðarstjóran. Örorka R var metin 100% til 30% frá slysdegi til 30. júní 1957 og til frambúðar 15%. R var verkamaður, eigi iðnlærður, 37 ára að aldri, er slysið varð. Orkutjónsbætur voru ákveðnar kr. 80.000.00 + kr. 20.000.00 þjáningabætur. Voru dæmd 60% þeirrar fjárhæðar. Kostnaðarliður var eigi tekinn til greina, þar sem eigi var gerð grein fyrir honum 356

Hinn 17. september 1955 keyptu S og H risibúð í húsi í Reykjavík. Í júní 1958 keypti Á rishæðina af S og börnum H, þeim O og H. Í ársbyrjun 1959 kvaðst Á hafa orðið var galla á íbúðinni, og í marz þ. á. fékk hann dómkvadda menn til að framkvæma mat á göllunum. Í skaðabótamáli var þeim S, H og O dæmt að greiða Á bætur vegna galla á einangrun íbúðarinnar, en eigi bætur vegna vansmiði, er reyndist vera á skolplögn og hitakerfi íbúðarinnar 424

Sumarið 1959 voru grafnir skurðir fyrir hitaveituleiðslur í götunum Gullteig og Sigtúni í Reykjavík. Á horni gatna þessara, þar sem hitaveituskurðirnir mættust, var grafinn hitaveitubrunnur, um það bil $3\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ m að stærð og hér um bil $2\frac{1}{2}$ m á dýpt. Umhverfis gryfjuna var raðað tunnum, rúmlega 80 cm á hæð. Voru þær hálfylltar af sandi. Var ein tunna á hverju horni nema einu, og ein tunna í hverju bili, þannig að bilið milli tunna var um það bil 2 m. Utan á tunnurnar höfðu verið negldar tvær raðir af fjögurra til sex þumlunga borðum og svo utan á girðingu, sem var í stað tunnu við eitt hornið. Eitt vitni taldi, að neðri röð borðanna hafi verið 20 cm frá jörðu, annað vitni 30—40 cm, þriðja vitnið 40 cm. Laust fyrir hádegi hinn 13. ágúst 1959 var drengurinn G, fæddur 15. okt. 1955, Sigtúni 27, sendur út með brúsa til mjólkurkaupa í búð, sem var í 220—230 m fjarlægð frá húsi þeirra, og þurfti ekki yfir götu að fara, en leið hans lá fram hjá hitaveitubrunni þeim, sem áður var lýst. Starfsmenn hitaveitunnar hittu G gangandi í hitaveituskurðinum, blóðugan á höfði. Hafði hann fallið í skurðinn, er hann var á heimleið með mjólkina. Læknir á Slysavarðstofunni lýsir áverkum G þannig, að

hann „var með ca 3 cm langan skurð framan á höfði, og bæði framhandleggsbein hægri handar voru brotin rétt ofan við úlnlið. Sárið var hreinsað og brotin sett í svæfingu. Gips sett á handlegg.“ „Þann 19/9 voru saumar teknir og sárið þá gróíð. Gipsið var tekið 10/9. G kom til sama læknis hinn 29. sept. s. á., og var þá „einkennalaus að kalla, nema hvað hægri úlnliður er ennþá dálítið stíður. Tel ég ekki líkur um varanlega örorku.“ Í vottorði annars læknis 13/9 1960 segir: „Ofarlega á enni vinstra megin, í hársverðinum, er tveggja sentimetra langt ör, að sögn eftir fall í ágúst 1959. Þetta ör verður varanlegt.“ Drengnum G voru dæmdar kr. 5000.00 í bætur fyrir þjáningar og lýti, enda voru bæturnar ekki skertar vegna varúðarleysis foreldra. Með tilliti til varúðarskorts foreldranna voru þeim einungis dæmdar kr. 1000.00 í bætur fyrir fyrirhöfn þeirra í sambandi við slysið. Læknishjálp og bílakostnaður var bættur að fullu. Var bæjarsjóði Reykjavíkur dæmt að greiða nefndar fjárhæðir ásamt vöxtum og málskostnaði 438

Í júlí 1958 var S, þá 20 ára að aldri, starfsmaður við sildarsöltunarstöð Hafsilfurs h/f, Raufarhöfn. Fól verkstjóri honum og tveimur mönnum öðrum að kústa hús nokkurt að utan úr sementsvatni. Varð það að ráði verkstjóra og þeirra að negla saman tvo stiga og setja síðan upp á fjórhjóla vagn. Reistu þeir hinn þannig gerða stiga upp að vesturgafli hússins, er var með risi. Stiginn reyndist samt svo stuttur, að S gat eigi haldið sér í hann, er hann kústaði. Tók hann því það ráð að standa í efstu eða næst-efstu tröppu og halda sér í járntúðu, sem fest var í trétappa með skrúfum í húsgaflinn, en S taldi þetta vera gluggakarm. Við átak S losnaði „járntúðan“ frá gaflinum, og féll S á vagninn. Taldi hann sig hafa runnið fyrst, en verið laus við stigann seinustu metrana. Hafi fallhæðin verið 8—10 metrar. Samkvæmt vottorði læknis sýndu röntgenmyndir, „að báðir öklar voru brotnir og sprengt aftan af sköflungskantinum inn í liðinn. Brotið var ekki í góðum skorðum, en þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir til að lagfæra það, fékkst innöklabrotið aldrei í viðunandi lag fyrr en það var lagfært með skurðaðgerð“. Samkvæmt umsögn lækna, þ. á m. tryggingaryfirlæknis og Læknaráðs, varð að ætla, að S hafi hlotið varanlega bæklun á hægri öklalið. Örorka S var frá slysdegi til 1. sept. 1959 100—20%. En framtíðarörorku hans mat tryggingaryfirlæknir 15%, og féllst Læknaráð á það mat. Tryggingafræðingur mat verðmæti atvinnutjóns S kr. 277.064.00, ef miðað er við dýralæknisstörf, sem S hugðist leggja fyrir sig, en kr. 136.886.00, ef miðað var við verkamannakaup. Vinnutækj-

um og verkstjórn af hendi vinnuveitanda var talið svo áfátt, er slysið varð, að $\frac{1}{2}$ hlutar tjónsins voru á vinnuveitanda lagðir, en S varð að bera $\frac{1}{2}$ vegna vangæzlu sinnar. Atvinnutjón S var miðað við launakjör verkamanna. Liðir bóta kröfunnar voru metnir sem hér segir:

1. Atvinnutjón	kr. 95.000.00
2. Röskun á stöðu og högum svo og þjáningar- bætur	— 45.000.00
3. Kostnaður vegna vottorða	— 1.550.00

Alls kr. 141.550.00

Frá þessari fjárhæð var dregin greiðsla

frá Tryggingastofnun ríkisins kr. 39.285.25

Mismunur kr. 102.264.75

Var vinnuveitanda dæmt að greiða S $\frac{1}{2}$ hluta þeirrar fjárhæðar, kr. 81.811.80, að fráðregnum þegar greiddum kr. 50.000.00, þ. e. kr. 31.811.80 ásamt vöxtum. Vinnuveitanda var dæmd sýkna af kröfu S um að bæta honum kostnað af bílferðum til og frá skóla, þar sem hann stundaði kennslu veturinn 1958—59 512

Hinn 10. nóv. 1956 var stúlkan G, þá á 18. ári, að starfi við roðflettingarvél í frystihúsi Íss h/f í Kópavogi. Vélin vinnur þannig, að flökin koma á færibandi að stálrennu. Er þeim þá ýtt eftir stálrennunni að sívalningi, sem snýst í sífellu. Gripur því næst tannabúnaður þau, og þau fylgja sívalningnum, unz þau koma að tifandi hnífi, er flettir roðinu af. Í sívalningnum er allstórt, ferhyrnt op, dálítið aflangt, sem er yfir tanngrípinu. Er tanngrípið í öðrum enda opsins við efri brún, en armur tanngrípsins lokar gatinu að innan. Yfir inntakinu og nokkrum hluta sívalningsins er hlíf, en engin hlíf yfir hnífnum og hluta af sívalningnum. Þá er G, sem unnið hafði við vélina einungis fáa daga, var að laga flak, er ekki roðflettist, lenti þumalfinger vinstri handar hennar ofan í op það, sem nefnt var, og færðist með opinu að hnífnum með þeim afleiðingum, að hann skar ytri kjúkuna af fingrinum. Talið var, að öryggisbúnaði vélarinnar hafi verið áfátt, þar sem ekki hafði verið sett hlíf yfir hluta af snúningsásnum og hnífinn, enda þótt auðvelt hefði verið að hafa slíkan öryggisútbúnað án truflunar á notkun vélarinnar, sbr. 16. gr. laga nr. 23/1952. Samkvæmt álitargerð P, fyrrverandi tryggingayfirlæknis, var starfsorka G skert um 20% vegna sýnilegrar fótluunar á hægri fæti. Var því óvarlegt að setja hana til vinnu við fiskvinnsluvél og alls ekki gerandi án nákvæmrar fyrirsgagnar um vinnuaðferðir, en leiðbeiningar fékk hún ekki

um starfshætti. Leiddu þessi tilvik og sjónarmið til ábyrgðar frystihúseiganda. G gætti hins vegar eigi nægrar varkárni, er hún seildist eftir fiski að óvörðum hnífi, er var á hreyfingu og hún hlaut að vita um. Auk þess mátti ætla, að skortur á rúmsjón hennar vegna sjóndepru á vinstra auga, er skerti starfsorku hennar um 15% að dómi nefnds tryggingayfirlæknis, hafi átt sinn þátt í því, að hönd hennar lenti í hnífnum, en af sjóngallanum varð hún að bera áhættuna, þar sem eigi var í ljós leitt, að fyrirsvarsmönnum frystihússins, þar á meðal verkstjóra, hafi verið um hann kunnugt. Að öllu athuguðu þótti rétt að leggja á frystihúseiganda 70% fébótaábyrgðar af slysinu. Örorka G var frá slysdegi til maíloka 1958 80—12% vegna slyssins, en 9% eftir það. Hins vegar varð við ákvörðun tjónbóta að taka tillit til, að G hafði 35% skerta starfsorku fyrir slysið. Á þessum grundvelli reiknaði tryggingafræðingur tjón G og miðaði jafnframt við kauptaxta Iðju fyrir verksmiðjustúlkur. Taldist honum, að tjónið næmi kr. 81.079.00, ef reiknað var með 6% vöxtum allan tímann, en kr. 72.304.00, ef reiknað er með 6% ársvöxtum til ársloka 1961 og 7% ársvöxtum eftir það. Eftir að dregnar höfðu verið frá bætur frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 3400.00, var tjón G metið kr. 60.000.00, enda var þá tekið tillit til, að bætur voru greiddar í einu lagi og að hvorki er af þeim goldinn tekjuskattur né útsvar. Bætur fyrir þjáningar og lýti voru ákveðnar kr. 25.000.00. Var frystihúseiganda dæmt að greiða G 70% beggja þessara fjárhæða, þ. e. 59.500.00 536

- A fékk leyfi umráðanda herskála árið 1951 til að geyma muni úr frystikerfi við herskálann, sem var á erfðafestulandi Þ hreppstjóra í Kópavogi. Með auglýsingu 27. marz 1953 skoraði sýslumaður Gullbringu- og Kjósarsýslu á eigendur þessara og annarra herskála að hafa samband við skrifstofuna um brottnáam herskálanna. Vorið 1955 leyfði Þ hreppstjóri J að hirða áður nefnda frystikerfismuni, sem lágu þarna og þeir töldu umhirðulaust góz frá stríðsárnum. Í júlí 1955 kom A á verkstæði J og fékk þá vitneskju um töku J á þeim. Í júní 1962 var dánarbúi J dæmt til að greiða A bætur fyrir þá muni, sem J hafði fargað, miðað við áætlað söluverð þeirra 1955 samkvæmt yfirmatsgerð. Að því er aðra muni varðaði, sem neitað var að afhenda nema með óheimilum skilyrðum, var dánarbúi J dæmt að greiða bætur, miðað við áætlað söluverð þeirra á þeim tíma, er dómurinn var upp kveðinn, en vegna breytts verðlags mátti ætla, að verðgildi munanna hafi aukizt frá árinu 1955. Vextir voru dæmdir frá stefnudegi 545
- V/b Svanhólm, ÍS 82, 15 brúttólestir, var við síldarmerkingu

fyrir Norðurlandi sumarið 1951. Að morgni hins 28. ágúst var honum siglt af stað frá Siglufirði áleiðis til Reykjavíkur með ætlaðri viðkomu í Bolungarvík. Áhöfn hans var Þ skipstjóri, 79 ára, ern og hraustur, B vélstjóri, 26 ára, án vélstjóraréttinda, en vanur vélgæzlu, og K matsveinn, 59 ára. Til bátsins spurðist eigi frammar að öðru en því, að nokkru síðar fannst ýmislegt úr honum rekið nyrzt á Ströndum, og var því augljóst, að hann hafði farizt með allri áhöfn. Ekkja K sótti ríkið, eiganda og útgerðaraðilja bátsins, til skaðabóta. Eigi var í ljós leitt, að báturinn hefði verið svo ótraustur eða illa mannaður, að skaðabótaskylda væri fyrir hendi 605

Við smíð flugumferðarturns á Reykjavíkurflugvelli árið 1959 var notuð lyfta til efnisflutninga. Var hún tekin í notkun 1. des. þ. á. Er lyftu og umbúnaði lýst svo í skýrslu Öryggiseftirlits ríkisins: „Lyftustóllinn er kassalöguð vinkiljárnsgind, sem er í tveimur trébitastýringum sitt hvoru megin til hliðar. Stýringarnar eru úr 4"×4". Í lyftudyrnum, ca 80—90 cm frá gólfi, er komið fyrir þverslá til varnar því, að menn geti gengið inn í lyftusvelginn, ef lyftustóllinn er ekki á staðnum, og hrapað niður. Er sláin úr 2"×4" tré. Stjórnvír lyftunnar liggur frá neðstu dyrum og upp fyrir efstu dyr svelgsins innanvert við þær. Hraði lyftunnar er 0.57 m/sek. Stjórna mátti lyftunni frá kjallara og 6. hæð. Þeim A og B var kennt að stjórna lyftunni þannig, að sá þeirra, er niðri væri, skyldi kalla upp til hins að „hífa“, þegar lyftan væri tilbúin að fara upp, og síðan ætti sá, er uppi væri, að kalla niður, þegar búið væri að losa lyftuna, og skyldi hinn þá láta hana renna niður. A, sem uppi var, stjórnaði lyftunni upp að undangengnu kalli frá B, en B stjórnaði henni niður, að undangengu kalli frá A. Eitt sinn nefndan dag, er A gaf B kallmerkið, og B lét lyftuna renna niður, lenti vinkiljárnslá sú, er hélt stólnum saman að ofan, á aftanverðan háls A, er virðist hafa stungið höfði sínu inn í svelginn, og klemmdi A við þverslá, sem var í dyrunum. Varð þetta A að bana. Eigi voru efni til að dæma ríkið, sem lét reisa flugturninn, til greiðslu skaðabóta vegna slyssins 613

A var saksóttur fyrir að hafa að morgni 12. nóv. 1957 ekið bifreið, þótt hann væri undir áhrifum áfengis eða svo miður sín sökum undanfarandi áfengisneyzlu, að hann hafi eigi getað stjórnað bifreið á tryggilegan hátt. Með dómi sakaðóms Reykjavíkur 14. maí 1958 var A dæmd kr. 1.500.00 sekt, til vara 10 daga varðhald, og hann sviptur ökuleyfi í 4 mánuði fyrir brot gegn 3. mgr. 23. gr. sbr. 38. gr. og 1. mgr. 39. gr. laga nr. 23/1941. Með dómi Hæstaréttar 15.

okt. 1958 var A hins vegar dæmd sýkna, þar sem nægar sannanir voru eigi fram komnar fyrir sekt hans. Að svo búnu höfðaði A mál á hendur ríkissjóði til greiðslu skaða- og miskabóta vegna refsisdóms sakadómsins. En hér var það í efnum, að A réð sjálfum sér á hendur rannsókn þá, sem leiddi til máls ákærvaldsins, með því að kveðja til lögreglumenn, þá er starfsstúlka í Sundhöll Reykjavíkur laust eftir hádegi 12. nóv. 1957 brigzlaði honum um áfengis- áhrif og synjaði honum aðgangs að sundlauginni, og hann skoraðist, þá er til kom, undan að ganga undir öndunar- próf og láta framkvæma rannsókn á því, hvort áfengi fyndist í blóði hans. Voru sönnur því eigi leiddar að því, að hann væri saklaus af hegðun þeirri, er hann var sótt- ur til saka fyrir. Geymdu þannig hvorki 153. gr., önnur ákvæði XVIII. kafla laga nr. 27/1951, sbr. lög nr. 82/1961, né loks aðrar réttarreglur heimild, sem á verði reistur fóbótaréttur A

628

Hinn 16. okt. 1959 var Þ, þá 40 ára að aldri, ásamt trúnaðar- manni verkstjóra, að taka í Skúlaskálaporti á móti bind- um af miðstöðvarofnum, sem vörubifreið kom með frá skipshlið. Vörulyftari, er tveir menn stjórnuðu, lyfti ofnun- um af bifreiðinni. Tóku þeir T og Þ síðan bandið utan af ofnunum, er þá voru í tveimur stæðum, allt að tíu í hvorri, og féllu þétt saman, þar sem um rimlaofna var að tefla. Þá er þeir T og Þ höfðu tekið einn ofn úr stæðunni og látið hann á bretti, féll stæðan skyndilega, og runnu ofnarnir ofan á vinstri fót Þ. Brotnuðu báðar pípur fótansins. Gengu bæði beinin úr skorðum, og var brotið opið. Örorka Þ vegna slyssins var alger í 8 mánuði, 50% í tvo mánuði, og 25% í tvo mánuði, en varanleg örorka 20%. Halli á gólfi vörugeymslu í nefndu porti var 7°. Voru ofnarnir látnir snúa með endann undan halla, er þeir voru teknir af bifreiðinni. Þetta tvennt var talin orsök slyssins að meginhluta. Þar sem atvinnurekandinn, H/f Eimskipafélag Íslands, bar ábyrgð á vanbúnaði þessum, var 80% ábyrgðar á slysinu lagt á það, en 20% á Þ, sem ekki hafði viðhaft nægilega gát. Ef miðað var við, að Þ hafi þrjú næstu ár fyrir slysið aflað 70% vinnutekna sinna með almennri verkamannavinnu og 30% með sjómennsku, taldist trygg- ingafræðingi svo til, að atvinnutjón Þ vegna tímabund- innar örorku væri kr. 54.303.00 og vegna varanlegrar ör- orku kr. 176.948.00. Atvinnutjón Þ var dæmt kr. 180.000.00, bætur fyrir sársauka, lýti og röskun á stöðu og högum kr. 35.000.00. Kostnaður Þ var kr. 1350.00. Er greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 50.539.15, höfðu verið dregn- ar frá, var tjón Þ kr. 165.810.85. Voru honum dæmd 80%

þeirrar fjárhæðar, þ. e. kr. 124.358.14, ásamt vöxtum, að frádregnum kr. 20.527.52, sem atvinnurekandinn hafði þegar greitt honum 685

Dráttarbátur dró hafskip frá bryggju. Var dráttarvír frá hafskipinu festur í dráttarkrók í yfirbyggingu dráttarbátsins og lá aftur eftir honum yfir tvo boga. Eftir dráttinn var dráttarvírnum sleppt af króknum. Þá er hann rann aftur eftir dráttarbátnum, festist hann í eyra á hlera í skutnum bakborðsmegin. S, starfsmaður á dráttarbátnum, hljóp nú til ásamt öðrum manni og hugðist losa vírinn af hleraleyranu, en við átök vírsins hrökk hlerinn upp, lenti á vinstra fæti S og braut fótinn. Það var talið vanbúnaður á dráttarbátnum, að hlerinn skyldi vera þannig úr garði gerður, að vírinn festist á honum. S, sem var vanur háseti á bátnum, var tainn hafa sýnt óvarkárni. Ábyrgð á slysinu var lögð 80% á eiganda dráttarbátsins. Einn dómenda vildi leggja ábyrgð að hálfu á nefndan aðilja. S, sem hélt fastakaupi sínu, voru dæmdar bætur fyrir missta eftirvinnu, kr. 38.836.50, og kr. 15.000.00 þjáningabætur að $\frac{3}{4}$ hlutum, þ. e. kr. 40.377.38 745

Samkvæmt uppdráttum er lengd sundlaugar Akureyrar 12 m, breidd 6 m og dýpt 130 cm í dýpri enda, en 90 cm í þeim grynnri, en samkvæmt vottorði sundlaugarstjórans er lengdin 12.5 m, dýpt, miðað við brún yfirfallsrennu, 96 cm í grynnri enda, um miðju 130 cm og 150 cm í dýpri enda, en venjulega standi vatnið 3—5 cm yfir rennubrún. Aðfaranótt 22. febrúar 1959 hafði innbrotsþjófur brotist inn í laugarhúsið og hleypt vatni úr lauginni, þannig, að hún var ekki nema rúmlega hálf um morguninn. Lét laugarvörður nú renna vatn í laugina úr útilauginni, en vatns hæðin var samt lægri en venjulega þenna morgun. Sundlaugarvörður var við laugina fram til kl. 12.00, og kveðst hafa gætt þess, að enginn stykki í laugina. G, nemandi í 6. bekk Menntaskólans á Akureyri, tvítugur að aldri, var við sundæfingar í lauginni ásamt bekkjarbræðrum, frá kl. 12.00 til 12.30. Um það bil, er þeir voru að hætta sundæfingunni, stakk G sér til sunds og rakst á steinsteyptan botn laugarinnar. Brotnaði við það og skektist 3. hálsliður hans. Talið var, að um miðja laugina, þar sem G stakk sér, hafi verið um 110—115 cm dýpi og 15—20 cm grynnra en venjulega eða jafnvel heldur meira. Þar sem G hafði eigi verið varaður við hættunni, var $\frac{3}{4}$ ábyrgðar á slysinu lagt á Akureyrarbæ. G var frá slysdegi til 30. apríl 1960 100—25% örryrki, en 8% til frambúðar. G lagði fyrir sig lyfjafræði. Miðað við meðaltekjur verkamanna, taldi tryggingafræðingurinn tjón G kr. 105.000.00, þar af kr. 67.000.00 vegna varan-

- legrar örorku. Tjón G vegna örorku var dæmt kr. 100.000.00 og þjáningarbætur kr. 30.000.00. Hlaut hann $\frac{1}{2}$ hluta þess-
 arar fjárhæðar og svo útlagðs kostnaðar 783
- Í upphafi árs 1954 var unnið að skolpleiðsluskurði á Keflavíkurf-
 flugvelli. Var skurðurinn yfirleitt mannhæðar djúpur, en í
 honum voru þó dýpri holur. Sprengingar voru framkvæmd-
 ar á botni hans. Grjót var sett í vírlykkjur og dregið upp
 af bifreið með gálgabúnaði að framan. Hinn 15. janúar
 nefnt ár var G ásamt öðrum manni að koma vírlykkju
 á stein niðri í skurðinum. Hrapaði þá steinn úr skurðbarm-
 inum undan þunga gálgabílsins og niður á hönd G, er heyrði
 eigi viðvörunaróp félaga sinna. Brotnaði og marðist finger
 hans svo, að fremsti köggullinn hékk aðeins á beygisin-
 inni. Varð að nema fremsta köggul og fjórða hluta næst-
 fremsta kögguls brott. Var varanleg örorka G, sem var á
 slystíma 19 ára, metin 15%. Tekjumissi G taldi trygginga-
 fræðingur vera kr. 140.700.00. Ábyrgð á slysinu var lögð á
 verkdrottinn. Voru G dæmdar kr. 100.000.00 í atvinnubætur,
 kr. 20.000.00 í þjáningabætur og kr. 600.00 í kostnað 797
- H ók bifreið sinni, R 5670, austur Miklubraut í Reykjavík
 hinn 28. janúar 1961. Þá er hann átti skammt ófarið að
 Seljalandsvegi, stöðvaði hann bifreiðina, að því er hann
 sagði, yzt á vinstra götujaðri, til að bíða eftir manni, sem
 hann ætlaði að hitta þarna. Maðurinn kom ekki, og setti H
 því bifreiðina í fyrsta gangstig, en um það bil, er hann var
 að fara af stað, kom bifreiðin R 4540 og ók aftan á bif-
 reið hans. Eigi var búið að malbika götuna, er þetta gerð-
 ist. Samkvæmt uppdretti, er lögreglan gerði eftir slysið,
 var gatan 6.6 m breið og 12 m hemlaför eftir R 4540 jafn-
 hliða vinstri vegarbrún, þannig að fór vinstra hjóls voru
 um það bil 35—40 cm frá nyrðri vegkanti brautarinnar.
 Hafði bifreiðin stöðvazt þannig, að afturhjól hennar voru
 alveg inni á veginum, en vinstra framhjól og bifreiðin hálf
 að framan fyrir utan vegarbrúnina. R 5670 var eftir
 áreksturinn um 13 m austar á Miklubrautinni alveg úti á
 hægri vegarhelmingi. Stjórnandi R 4540 taldi, að H hefði
 sveigt bifreið sína út á veginn og þannig lokað leiðinni
 fyrir R 4540 fram hjá. Hefði því hægri framhorn R 4540
 lent á vinstra afturhorni R 5670. Ljóst þótti, að stjórnandi
 R 4540 hefði misst stjórn á henni á hálum veginum vegna
 of hraðs og ógætilegs aksturs með þeim afleiðingum, að
 bifreiðin skall aftan á bifreið H. Hins vegar taldist ósannað,
 að staða R 5670 og akstur H hefði verið með þeim hætti,
 að draga ætti úr skyldu eiganda R 4540 til að bæta H skaða
 þann, sem varð á R 5670 814
- H var vélstjóri á vélbát og bar því samkvæmt 47. gr. laga nr.

41/1930 ábyrgð á rekstri, meðferð og viðhaldi vélar bátsins, leiðslum þeim og útbúnaði, sem til hennar teljast, og samkvæmt mennt sinni og starfa hafði hann betri aðstöðu en útgerðarmaður bátsins til að leggja dóm á öryggisbúnað vélarinnar. Hann kvartaði allt að einu eigi, svo vitað væri, undan frágangi vélarinnar, en meðhöndlaði vélina með gáleysi, þá er hann var að skrífa fastan lensisrörenda, með þeim afleiðingum, að hann rak hægri hönd í kílréim-ar, sem ganga í sporum á kasthjólí vélarinnar og hjól-inu, er knýr rafalinn. Urðu þumalfinger og baugfinger hægri handar milli rafalhjólsins og reimanna, svo að af tók þumalfingerinn og framan af baugfingrinum. Skaðabótakrafa H á hendur útgerðarmanninum var eigi til greina tekin 823

Afferma átti bát af vörubíl. Var bílnum ekið aftur á bak að skemmudyrum, en á skemmugólfið, sem var úr rauðamöl, hafði spírur verið raðað þversum með stuttu millibili frá pallenda bifreiðarinnar og inn eftir skemmunni. Bátinn átti að láta síga niður á spíurnar, en þær voru það langar, að menn þeir, sem áttu að taka á móti bátnum, urðu að standa á milli þeirra. Palli vörubílsins var lyft upp með vökvalyftu, er knúin var af aflvél bílsins. Þá er báturinn rann aftur af pallinum. réðu mennirnir, er styðja áttu við hann, eigi við hann sökum þyngdar hans. Lenti báturinn þannig á spírunum, að hann ruddi þeim á undan sér, og varð Ó, 39 ára, milli þeirra. Brotnaði hann á hægri fæti og fór úr liði á ökla. Varð Ó alger öryrki í 3 mánuði og 75% til 25% öryrki í 9 mánuði og 10% til frambúðar. Hér var talið vera um slys að tefla, er eigandi bifreiðarinnar og váttryggjandi hans bæru ábyrgð á samkvæmt 67. og 2. mgr. 74. gr. laga nr. 26/1958. Örorkubætur Ó voru ákveðnar kr. 95.000.00 og bætur fyrir þjáningar, sársauka, óþægindi og lýti kr. 15.000.00 og kr. 2685.00 í kostnað 907

Skattar og gjöld.

a) Stóreignaskattur.

Samkvæmt lögum nr. 44/1957 um skatt á stóreignir var lagður sérstakur stóreignaskattur á einstaklinga, og var skattálagningin miðuð við eignir þeirra hinn 31. des. 1956. S, búsettri á Sóleyjargötu 13, Reykjavík, var gert að greiða stóreignaskatt, að fjárhæð kr. 525.279.00. Við ákvörðun skattsins var eigi tekið tillit til yfirlýsingar S, dags. 29. janúar 1957, um að hún afhenti sonum sínum H og Ú tvo þriðju hús-eignarinnar nr. 13 við Sóleyjargötu upp í arf 310

S hafði kært álagningu stóreignaskattsins til Ríkisskattaneftndar, sem tók kærana eigi til greina með úrskurði 21. júní

1960. Tollstjórinn í Reykjavík krafðist í bréfi til borgar-
fógeta 2. ágúst 1960 lögtaks á hendur S, og var málið tekið
til meðferðar í fógetadómi sama dag. Fékk lögtakskrefj-
andi þá frest. Hafði þannig dómstóll, sem var bær um að
skera úr ágreiningsefni aðilja, fengið málið til meðferðar,
áður en liðinn var sá þriggja mánaða frestur, sem ákveð-
inn er í 3. mgr. 23. gr. reglugerðar nr. 95/1957, sbr. 1. mgr.
10. gr. laga nr. 44/1957. Hafði því málið verið borið í tíma
undir dómstóla 310
- Ríkisskattanefnd úrskurðaði, að mat á hlutabréfum H/f Eim-
skipafélags Íslands skyldi við álagningu stóreignaskatts
samkvæmt lögum nr. 44/1957 vera fertugfalt nafnverð.
Af hendi félagsins var í ljós leitt, að það hafi aldrei á ár-
unum 1954—1961 keypt sjálfs sín hlutabréf öðru verði en
tíðöldu nafnverði. Þá var og vottorð frá Kauphöllinni og
nafngreindum manni, sem fengizt hafði við verðbréfasölu
um langt árabíll, að aðilar þessir hafi ekki selt hlutabréf
þessi á herra verði en tíðöldu nafnverði. Nefnt hlutafélag
taldist með þessu hafa fært fram miklar líkur fyrir því,
að sannvirði hlutabréfanna hafi í höndum eigenda þeirra
í árslok 1956 ekki verið herra en tífalt nafnverð þeirra,
en einungis var greiddur 4% arður af nafnverði bréfanna
til ársloka 1956. Óheimilt þótti að miða skattgjaldið við
herra verð en tífalt nafnverð bréfanna 680
- b) Söluskattur.
- Vikublaðið Vikan er gefið út í ágóðaskyni og efni þess ætlað
lesendum aðallega til skemmtunar. Ákvæði 2. gr. laga nr.
10/1960 um, að greiða skuli 3% söluskatt af andvirði seldr-
ar vöru og verðmæta, endurgjaldi fyrir hvers konar starf-
semi og þjónustu, tók til útgáfu nefnds blaðs, enda féll
hún eigi undir ákvæði 11. tl. 6. gr. laga nr. 10/1960, sem
undanþiggur söluskatti innlend dagblöð, hliðstæð blöð og
svo tímarit, sem ekki eru gefin út í ágóðaskyni 182
- c) Útsvör.
- Um dráttarvexti af útsvarsskuld. Sjá vextir 123
- Árin 1954, 1955 og 1956 lagði P-hreppur útsvar á olíufélagið F
vegna verzlunar þar í hreppi. F neitaði greiðslu. Í málinu
lá fyrir samningur milli F og kaupmannsins Á í P-hreppi.
Samkvæmt samningnum, sem segja mátti upp með þriggja
mánaða fyrirvara, skyldi sala á benzíni og olíum frá F
fara fram á Vatneyri í hreppnum. F skuldbatt sig til að
selja Á benzín og olíur fyrir verð, sem var ákveðið 12
aurum lægra en útsöluverð á sölustað samkvæmt ákvörðun
verðlagsvalda. Smurningsoliur skyldi F selja Á með 10%
afslætti með vissu skilorði. Skyldi F annast um flutning

vörunnar á smásölugeymi Á, sem var talinn eigandi vörunnar og bera ábyrgð á henni eftir viðtöku hennar, og skyldi hann greiða andvirði vöru þeirrar, sem hann seldi á mánuði hverjum, fyrir 10. næsta mánaðar. Jafnframt skuldbatt hann sig til að kaupa eigi olíur frá öðrum olíusölum, meðan F seldi honum þær með eigi lakari kjörum en aðrir byðu. Á skyldi hafa greinilegt bókhald um útlán á tunnum og tunnubirgðum F. Á fékk sér að kostnaðarlausu til afnota við reksturinn rafknúna benzíndælu og jarðgeymi, sem H h/f, dótturfélag F, átti. Greiddi F h/f H ársleigu fyrir tækin, en h/f H skyldi annast viðhald þeirra og viðgerðir á sinn kostnað. Talið var, að olíuverzlunin í P-hreppi færi raunverulega fram á vegum F, enda væri hún einn þáttur í viðtækara sölukerfi þess. Var því dæmt, að F væri útsvarsskyldur í P-hreppi samkvæmt a-lið 2. mgr. 8. gr. laga nr. 66/1945 á þeim tíma, er útsvars var krafizt fyrir. Einn dómari taldi eigi skilyrði laga leiða til útsvarsskyldu F 69

- G lét skrá lögheimili sitt á Sólborgarhóli í Glæsibæjarhreppi 1959 og var talinn heimilismaður þar samkvæmt þjóðskrá Hagstofunnar. Foreldrar hans bjuggu þar. G starfaði öndvert árið 1959 á Akureyri, laut boði yfirverkstjóra þar, m. a. um för til starfa bæði á Siglufirði og í Ólafsfirði. Þegar G var á Akureyri, hafði hann fæði hjá bróður sínum og konu hans, sem þar bjuggu, og svo húsnæði, en ekki sérstakt herbergi. G var á skattskrá Glæsibæjarhrepps árin 1958—1961, að báðum árum meðtöldum. Lagt var á G útsvar í nefndum hreppi 1959, og greiddi hann það. Síðar á árinu var lagt á hann útsvar á Akureyri. Meirihluti Hæstaréttar taldi ósannað, að G hefði haft heimili á Akureyri á þeim tíma, er máli skipti fyrir útsvarsálagningu, og felldi af þeim sökum lögtaksúrskurð á hendur G úr gildi. Einn dómenda Hæstaréttar taldi, að vist G hefði verið miklu meiri á Akureyri en í Glæsibæjarhreppi 1959, en þar sem G hélt uppi nokkrum tengslum við heimili foreldra sinna á Sólborgarhóli í nefndum hreppi áminnt á, skráði heimili sitt þar og var eigi, svo séð yrði, krafinn um útsvar til Akureyrar, áður hann lyki útsvari til Glæsibæjarhrepps, taldi dómariinn Akureyri eigi hafa nægjanlegan grundvöll undir útsvarskröfu sinni 283
- Í 2. mgr. 8. gr. laga nr. 43/1960 segir: „Útsvar af landbúnaðar-
afurðum, framleiddum innanlands og seldum í umboðs- eða
heildsölu, má eigi nema meiru en $2\frac{1}{2}\%$ af heildarveltu“,
og í fyrra málslíð 3. mgr. sömu lagagr. segir: „Útsvar
á veltu má ekki nema hærra hundraðshluta, miðað við teg-
und gjaldstofna, en hann var á hverjum stað 1959 — —“.

- Samband íslenzkra samvinnufélaga hélt því fram, að óheimilt hafi verið að leggja á það útsvar í Reykjavík 1960 samkvæmt reglunni um 2.5% af heildarandvirði framangreindra landbúnaðarvara, ef veltuútsvarið yrði með þeim hætti herra en sem svarar 2% af umboðslaunum Sambandsins fyrir sölu á framangreindum vörum. Talið var, að í 2. mgr. 8. gr. laganna væri fortakslaus heimild til að ákveða útsvar Sambandsins 1960 2.5% af heildarveltu þess á framangreindum afurðum, enda hafi fyrri málsliður nefndrar lagagreinar eigi takmarkað þá heimild, þar sem eigi hafi verið leitt í ljós, að lagt hafi verið í Reykjavík á árinu 1959 á sams konar gjaldstofn, sem hér var um að tefla, lægra veltuútsvar en heimilað var með 2. mgr. 8. gr. laga nr. 43/1960 288
- Í c-lið 3. gr. laga nr. 43/1960 um bráðabirgðabreytingu á lögum nr. 66/1945 um útsvör er svo mælt, að útsvör síðastliðs árs skuli dregin frá hreinum tekjum, ef þau hafa verið greidd sveitarsjóði að fullu fyrir áramót næst á undan niðurfjöfnun. Þá segir í ákvæði til bráðabirgða sömu laga, B-lið, að leyfa skuli við álagningu útsvara 1960 til frádráttar tekjum útsvör, sem voru álögð 1959 og greidd sveitarsjóði fyrir 1. maí 1960. Samkvæmt þessu ákvæði bar við álagningu útsvars á Olíufélagið h/f í Reykjavík 1960 að draga frá hreinum tekjum þess útsvör, er á það höfðu verið lögð 1959 utan Reykjavíkur og greiðzt höfðu fyrir 1. maí 1960, áður en tekjuútsvar félagsins var ákveðið. Þar sem útsvarið hafði verið álagt og innheimt, án þess að útsvör, greidd af tekjum ársins 1959 og heimt utan Reykjavíkur til 1. maí 1960, hefðu verið frá dregin, var borgarsjóður Reykjavíkur dæmdur til endurgreiðslu hins ofheimta 401

Skipstjóri. Sjá laun.

Skiptamál. Sjá dómstólar, hjón.

- A, sem samkvæmt dómi Hæstaréttar hafði verið vikið réttilega úr fjárfélagi, brast heimild til að krefjast opinberra skipta á búi félgsins, en átti hins vegar rétt til að sækja félagið eða félagsmenn til að gera honum skil á eignum hans í félaginu á þeim tíma, er honum var vikið úr því 637
- Samkvæmt 33. gr. sbr. 90. gr. laga nr. 3/1878 bar mál á hendur þrotabúi til greiðslu skaðabóta fyrir slys á vinnustað undir skiptarétt. Var héraðsdómur og málsmeðferð að því leyti ómerkt 907

Skuldajöfnuður.

Krafa um endurheimt á greiðslu, sem innt hafði verið fyrir-

varalaust af hendi, varð ekki höfð uppi til skuldajafnaðar
verkskaupskröfu 184

Skuldamál. Sjá ábyrgð, byggingarsamvinnufélög, dómstólar,
laun, vinnusamningar.

Maður firrti sig og verkfélaga sinn rétti til bóta vegna niður-
fellingar á verksamningi með því að taka við öðru verki hjá
verkseljanda og hreyfa eigi bótakröfu fyrr en mörgum
mánuðum eftir, að þeir fóru úr þjónustu hans. Sjá verk-
samningar 456

Afli vélbáts K h/f var lagður inn í frystihús E, og taldi E,
að andvirði hans hefði gengið til greiðslu á skuld niður-
suðuverksmiðju við E. Þar sem E tókst ekki að sanna
þetta, var hann dæmdur til að greiða K h/f andvirði fisksins 499

S fól G lögfræðingi að innheimta víxil á hendur K. Var S dæmd
víxilfjárhæðin að frádreginni afborgun. P, er áður hafði
átt víxilinn, taldi sig eiga innheimtuféð og studdist við
þá frásögn G, að S og H, er milligöngu hafði haft um
kaup og sölu víxilsins, hefði tjáð G það. Fullyrðing P
var ósönnuð, og var honum því eigi dæmt innheimtuféð.
Sjá sönnun 649

Prentmyndir h/f sóttu Alþýðublaðið til greiðslu skuldar, að
fjárhæð kr. 382.062.49, sem var skuld blaðsins hinn 5. júlí
1960 samkvæmt viðskiptareikningi Prentmynda h/f, en
framkvæmdastjóri þess fyrirtækis kvaðst hafa áður gefið
upp kr. 179.000.00 af skuldinni. Fyrirsvarsmenn blaðsins
töldu, að nefndur framkvæmdastjóri hefði lofað frekari
afslætti, en þar sem þeir leiddu eigi sönnur að þeirri stað-
hæfingu, var Alþýðublaðið dæmt til greiðslu stefnukröf-
unnar 695

Stjórnsýsla.

Með bréfi 23. maí 1958 svipti ráðherra S lyfsöluleyfi frá 1.
sept. s. á., er konungur hafði veitt honum 2. apríl 1928.
Þessi leyfissvipting var dæmd ógild frá upphafi 460

Stóreignaskattur. Sjá skattar.

Sýslunarmenn. Sjá fjárdráttur.

Söluskattur. Sjá skattar.

Sönnun.

a) Einkamál.

Vinstri hönd Þ, sem hafði á hendi gæzlu flökunarvélar í frysti-
húsi, lenti í skurðhjóli vélarinnar, með þeim afleiðingum

- að taka varð vísifingur og löngutöng af um interphalan-gealliðinn. Fjórir dómendur Hæstaréttar lögðu til grundvallar frásögn þ um, að slysið hefði borið að hendi með þeim hætti, að karfa hefði verið kastað í hnésbót honum, en við það hafi hann hrasað, gripið fram fyrir sig með vinstri hendi og þá lent í vélinni, enda hefðu fyrirsvarsmenn frystihússins eigi tilkynnt Öryggiseftirliti ríkisins slysið, eins og boðið er í 26. gr. laga nr. 23/1952. Einn dómenda taldi ósannað, að slysið hafi að höndum borið með nokkrum þeim hætti, sem eigendur frystihússins bæru ábyrgð á, enda sáu vitni þau, sem viðstödd voru og spurð voru, eigi slysið, en reki eigi gerður að því að spyrja önnur vitni 335
- R varð fyrir bifreiðarslysi og það P að fá aðstoð J héraðsdómslögmanns um bótakröfur á hendur váttryggingarfélagi (V). P kvaðst hafa falið J að „leita upplýsinga um það, hversu háar bætur fengjust greiddar án málssóknar“. J samdi við V um bætur, veitti þeim viðtöku og eyddi þeim í sjálfs sín þarfir. Samkvæmt 4. gr. laga nr. 61/1942 er umboð málflytjenda takmarkað við flutning mála fyrir dómi. Þar sem V tókst eigi að sanna umboð J til að semja um bætur og taka við þeim, varð V að greiða R bætur .. 356
- Ákvæði í kaupsamningi um jörð, er tók til veiðiréttar fyrir landi hjáleigu jarðarinnar, batt eigi kaupanda hjáleigunnar, þar sem ákvæðinu var eigi þinglýst og ósannað, að kaupandi hjáleigunnar hefði um það vitað 488
- K h/f lagði afla vélbáts síns inn í frystihús E, er taldi, að svo hefði samizt, að andvirði fiskisins hefði gengið til greiðslu á skuld niðursuðuverksmiðju N við sig. Þar sem E tókst eigi að sanna staðhæfingu sína, var hann dæmdur til að greiða K h/f andvirði fiskisins 499
- EG seldi 27. marz 1961 S jörð, sem afi hans hafði samið um kaup á fyrir 5. jan. 1886, faðir EG erft 22. des. 1895 og EG keypt af móður sinni með kaupsamningi 1917 og afsali 1918. Í máli á hendur EG og S tókst fimm systkinum EG eigi að sanna, að jörðin hefði verið óslitið í ætt þeirra þann tíma, sem 26. gr. laga nr. 116/1943 með breytingum samkvæmt l. 16/1950 áskilur, til þess að jörð verði ættarjörð gegn vilja jarðareiganda. Var þeim EG og S því dæmd sýkna 508
- Faðir G taldi sig eiga 37.5% íbúðar, sem G var þinglesinn eigandi að. Honum tókst eigi að sanna þá staðhæfingu. Sjá eignarréttur 590
- A var sýknaður af kröfum ákærvaldsins fyrir brot á áfengis- og umferðarlögum. Í skaðabótamáli á hendur ríkinu, leiddi hann eigi sönnur að því, að hann væri saklaus af hegðun þeirri, er hann hafði verið saksóttur fyrir. Var ríkissjóður

því sýknaður af skaðabótakröfu hans vegna saksóknarinnar. Sjá skaðabætur 628

Sumarið 1955 keypti K bifreið með aðstoð S. Samþykkti K víxil, er S gaf út og framseldi eyðuframsali, að fjárhæð kr. 35.000.00. Útgáfudagur var tilgreindur 28. júlí 1955, en gjalddagi 1. nóv. Trygging var veðréttur í bifreiðinni. S fékk H víxilinn í hendur, er seldi hann P. Hinn 3. nóv. s. á. var ritað á víxilinn, að K hafi greitt kr. 7000.00. H, sem virðist hafa haft víxilinn í höndum, samdi nú við S, þar sem K gat eigi greitt þá frekar. Kveðst S hafa leyst til sín víxilinn með nýjum 24.000.00 víxli og peningum, að fjárhæð kr. 6000.00. Trygging fyrir víxli þessum var veðskuldabréf í bifreið S. Að nokkrum mánuðum liðnum urðu þeir H og S ásáttir um að fela G lögfræðingi að innheimta víxil þann, er K hafði samþykkt. G höfðaði mál í nafni S á hendur K, og var K hinn 21. júlí 1956 dæmdur til greiðslu. Hinn 6. marz 1957 og 1. nóv. s. á. var gert fjárnám hjá K til fullnustu dóminum. Þá er K hafði greitt inn á víxildóminn, alls kr. 26—27.000.00, vildi S fá fé hjá G, en G neitaði að greiða, og bar fyrir, að þeir H og S hefðu tjáð sér, er þeir fólu honum víxilinn til innheimtu, að P væri eigandi hans. P fullyrti og, að hann ætti víxilinn, þótt hann hafi látið viðgangast, að víxilmálið væri rekið í nafni S. H andaðist sumarið 1956. Gat hann því ekki um málið borið, en K skýrði svo frá, að H hefði sagt sér, að S hefði „þá þegar gert umræddan víxil upp við sig“. Kvaðst K hafa staðið í þeirri trú, að S ætti víxilinn. Í máli P á hendur S tókst P eigi að sanna, að hann hafi verið eigandi fjárkröfu þeirrar á hendur K, sem S var dæmd 21. júlí 1956. Átti P því eigi kröfu til innheimtufjár, sem greitt var til lúkningar nefndri kröfu 649

b) Opinber mál.

Eigi var sannað, að maður, er varð fyrir líkamsárás, hefði beðið atvinnutjón eða klæðnaðar af þeim sökum 14

A ók bifreið með áhrifum áfengis. B var farþegi hans. Læknir tók fyrst annan þeirra á lækningastofu sína, tók honum blóð, ritaði vottorð um blóðtökuna, þar sem tilgreint var nafn blóðláta. Fékk læknirinn síðan blóðglasið og vottorðið lögreglumanni, sem kveðst hafa vafið vottorðinu um glasið í vasa sínum. Síðan tók læknirinn hinum manninum blóð, ritaði vottorð þar um og afhenti lögreglumanninum, sem segist hafa vafið þessu vottorði einnig um blóðglasið og stungið í annan vasa sinn. Síðar kveðst hann hafa tekið hvort glas og vottorð sér úr vasa sínum, merkt glösin og skráð merkin í bækur lögreglunnar. Mun meira áfengismagn var

- í blóði A en B eftir merkingunni. Vætti skáru eigi úr, hvor þeirra hefði verið meira ölvaður. Þar sem blóðúrtökin voru eigi þegar í stað látni í lokuð og merkt umslög, þótti eigi öldungis öruggt, að þau hefðu eigi ruglzt, og var því við það miðað, að blóðúrtak það, sem sýndi minna áfengismagn, væri úr A 50
- Akstur með áfengisáhrifum var sannaður á hendur G með játningu hans, blóðprófi og framburði B, sem með honum var í bílnum. Akstur með áfengisáhrifum var sannaður á hendur B með vætti vitna og blóðprófi 115
- Tvær flöskur af brennivíni fundust faldar í bíl leigubufreiðarstjórans B. Hann þótti eigi hafa leitt sterkar líkur að því, að þær hafi eigi verið ætlaðar til sölu. Var honum því refsað samkvæmt 4. mgr. sbr. 3. mgr. 19. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 58/1954. Áfengið var gert upptækt samkvæmt 42. gr. 2. mgr. sömu laga 147
- Þrír lögreglumenn töldu sig sjá álangdar G eiga viðskipti við B í bíl hans. Skilyrði þeirra til að skynja þetta voru eigi góð. Þá er G steig út úr bílnum, tóku þeir hann tali. G kvaðst hafa keypt eina flösku af áfengi fyrir hjón af B og afhent hjónunum flöskuna. Lögreglumennirnir höfðu ekki upp á hjónunum. Vætti G um útlit B og bílsins var óskýrt, og eigi var G samprófaður B. Þá tóku lögreglumennirnir B eigi strax til yfirheyrslu. Sök var eigi talin sönnuð á B 147
- S ók bíl með 0.91% áfengismagn í blóði. Samkvæmt þessu, vætti lögreglumanns, niðurstöðu af blæstri í áfengisskynjara og reikulum framburði S sjálfs um áfengisneyzlu, var talið sannað, að hann hafi eigi getað stjórnað ökutæki örugglega í umrætt sinn, sbr. 3. mgr. 25. gr. laga nr. 26/1958. Var honum refsað samkvæmt því 559
- Með játningu J, sem kom heim við vætti lögreglumanns og rannsókn á blóði hans, var sannað, að hann hafði ekið bíl með 1.38% áfengismagni í blóði. Var honum refsað samkvæmt því 562
- Eiginmaður misþyrmdi konu sinni um kl. 05.00—06.00 í ölaði svo hrottalega, að hún hlaut bana af. Blóðsýnishorn var tekið úr honum kl. 14.40 sama dag. Prófessor ályktar út frá áfengismagni í blóðsýnishorninu, hversu mikið áfengi hafi verið í blóði sökunafts, er hann framdi afbrotið 755

Togarasjómenn.. Sjá lögveð.

Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Tómlæti.

- Hreppur gerði veg, sem áður var einkavegur, að hreppsvegi og lét breikka hann, þar sem hann lá um ræktað land K. Dómkvæddir menn mátu bætur handa K fyrir landtökuna. K vildi eigi veita þeim viðtöku, með því að hann taldi sig eiga rétt á frekari bótum. Honum voru dæmdar þessar bæt-
ur í máli, er hann höfðaði mörgum árum seinna til greiðslu þeirra bóta, er hann taldi sig eiga rétt á, enda hafði hann eigi fyrirgert rétti sínum, þó að hann tæki eigi á sínum tíma við framboðinni greiðslu 123
- Maður firrir sig og féлага sinn með framkomu sinni rétti til að krefjast bóta vegna niðurfellingar á framkvæmd á verki, sem þeir höfðu tekið að sér með verksamningi. Sjá Verk-
samningar 456
- L var stjórnarformaður hlutafélagsins S og skipstjóri á skipi þess frá öndverðum nóv. 1954 til loka ágúst 1957. Allan þann tíma voru honum greiddir tveir hásetahlutir í laun. Í máli, höfðuðu 24. júlí 1958, krafðist L þess, að honum yrðu greidd viðbótarlaun, kr. 300.00 á mánuði auk dýrtíðar-
uppbótar fyrir skipstjóratiðmann. Þar sem L hafði eigi allan starfstímann áskilið sér meira kaup en greitt var og þannig eigi veitt vinnuveitendum sínum færi á því í tækan tíma að svara kröfum hans um meira kaup, gat hann eigi að alllöngu liðnum starfstímanum komið fram kröfum um viðbótarkaup 532
- Menn missa bótakröfu vegna niðurfellingar á verki, er þeir tóku að sér með verksamningi, með því að þeir tóku við öðru verki um sinn hjá verkseljanda og gerðu eigi kröfu um bætur fyrr en 11 mánuðir voru liðnir frá því þeir báðir voru horfnir úr þjónustu verkseljanda. Sjá verksamninga .. 456
- T réðst til K sem bifreiðarstjóri á langleiðum. Hann kvaðst hafa unnið yfirvinnu hjá K. Þar sem hann tók fyrirvara-
laust við launum, gat hann eigi síðar krafist um eftirvinnu, enda eigi skýrar sannanir færðar fram af hans hendi um eftirvinnu 808

Trúarskoðanir. Sjá vitni.

Umboð.

Samkvæmt 4. gr. laga nr. 61/1942 er umboð málflytjenda takmarkað við flutning mála fyrir dómi. R varð fyrir bifreiðarslysi og bað P að leita til J héraðsdómslögmanns um aðstoð um bótakröfur á hendur váttryggingarfélagi (V). P kvaðst hafa falið J að „leita upplýsinga um það, hversu háar bætur fengjast greiddar án málssóknar“. J samdi við V um bætur, veitti þeim viðtöku og eyddi í sjálfs sín

þarfir. Þar sem V tókst eigi að sanna umboð J, varð V
að greiða R bætur 356

Umferð. Umferðarlög. Sjá einnig áfengislagabrot.

- Uppgröftur fór fram á syðri helming Sundlaugavegar, skammt vestan Hrisateigs í Reykjavík, og stóð mannláus vörubifreið á akbrautinni við uppgröftinn. A ók vestur Sundlaugaveg, frekar hægt að dómi sjónarvotts og að sögn A á fremur rólegri ferð, ca. 15—20 km hraða pr. klst. Þá er A ók fram hjá hinni kyrrstæðu bifreið, hljóp 5 ára drengur fyrir bifreið A, varð fyrir henni og lærbrotnaði. A kveðst hafa orðið var drengsins, er vafalaust hafi komið frá syðri jaðri vegarins, rétt í því að hann skall á bifreið hans. Hafi hann þá snarhemlað bifreiðina, er hafi stöðvazt mjög fljótt. Varhugavert þótti að fullyrða, að A ætti sök á slysinu, og var hann sýknaður af refsikröfu 46
- Maður dæmdur fyrir nytjastuld á bifreið, neyzlu áfengis og ölvun við akstur. Hann var sviptur ökuleyfi í eitt ár 141
- Taka skyldi skúr af bifreið með lyftu, sem stóð á annarri bifreið, og var lyftubifreiðin kyrrstæð og vél hennar eigi í gangi, meðan á lyftingunni stóð. Lyftingin mistókst, og féll skúrinnn tvisvar niður aftur á bifreið þá, sem hann hafði staðið á, og skemmdi hana. Tjónið var eigi talið hafa orðið af lyftubifreiðinni í notkun, sbr. 67. og 68. gr. laga nr. 26/1958. Var váttryggingarfélag það, sem lyftubifreiðin var tryggð hjá samkvæmt 70. gr. nefndra laga, sýknað af kröfu um að greiða tjónbætur 163
- A hljóp út á mikið farna umferðarbraut í áttina að bifreiðastöðli og hugðist taka sér far með áætlunarbíl, sem kom frá vinstri. Hann fípaðist, stanzaði á miðri brautinni og hljóp síðan móti bíl B, sem kom akandi frá hægri. Varð A fyrir bíl B og hlaut fótbrot. Gáleysi A var mikið, en B gætti eigi nægilegrar varkárni, þar sem hann ók fram hjá bifreiðastöðli. Lögð var á B ábyrgð að $\frac{2}{5}$ hlutum 217
- A ók austur Nesveg á Seltjarnarnesi. Hann sá til ferða 8 ára telpu, sem var á göngu eftir stíg, er liggur að Nesveg. Örlitlu síðar tók telpan sprett út á Nesveg, varð fyrir bíl A og beið bana. Talið var, að A hefði ekið óvarlega og of hratt eftir aðstæðum og brotið gegn 1. mgr. 26. gr., 1. mgr. 37. gr., L lið 49. gr. og 80. gr. laga nr. 26/1958 og svo við 215. gr. laga nr. 19/1940. Var A refsað með 60 daga varðhaldi og hann sviptur ökuleyfi í tvö ár samkvæmt 81. gr. laga nr. 26/1958 238
- Samkvæmt vottorði bifreiðaeftirlits ríkisins var aflvél reiðhjóls með 49 rúmcentimetra strokkrúmmáli og undir einu hestafli. Ákvæði 4. sbr. 3. mgr. 34. gr. laga nr. 23/1941 komu

- því til greina um bótagreiðslu vegna árekstrar reiðhjólsins og bifreiðar, sbr. 1. gr. nefndra laga og 2. mgr. c-liðar 1. gr. laga nr. 13/1955 356
- J var dæmd refsing samkvæmt 4. mgr. 19. gr. og 2. mgr. 42. gr. laga nr. 58/1954 fyrir að flytja 12 flöskur af brennivíni í bifreið sinni, er B ók, frá áfengisverzlun. Með því að hann hafði með nýgengnum dómi verið sviptur ökuleyfi ævilangt, felldi saksóknari niður fyrir Hæstarétti kröfu í ákæruskjali um sviptingu ökuréttinda á hendur J 710
- R 4540 var hinn 28. janúar 1961 ekið aftan á R 5670 á Miklubraut, er R 5670 var ekið af stað frá vinstra vegarjaðri. Var áreksturinn harður, og var R 4540 eftir hann að nokkru utan vinstri vegarbrúnar, en R 5670 á hægri vegarhelming 13 m austar á veginum. Stjórnandi R 4540 taldi, að R 5670 hefði beygt út á veginn í veg fyrir sig. Sannað var talið, að stjórnandi R 4540 hefði misst stjórn á henni á hálum veginum vegna of hraðs og ógætilegs aksturs með þeim afleiðingum, að bifreiðin skall aftan á R 5670, en hins vegar væri ósannað, að akstur R 5670 hefði verið með þeim hætti, að sök yrði lögð á stjórnanda hennar 814
- Báti var lyft af palli vörubíls með vökvalyftubúnaði bílsins, sem knúinn var af aflvél hans. Ó, sem taka skyldi við bátnum ásamt öðrum mönnum, lenti milli tréstubba, er báturinn skyldi renna niður á, og fótbrotnaði, og fór úr liði um ökla. Eigandi bifreiðarinnar og váttryggjandi hans voru taldir ábyrgir samkvæmt 67. gr. og 2. mgr. 74. gr. laga nr. 26/1958 907

Umferðarréttur.

Í seldi 2. okt. 1928 J lóðina nr. 11 við Pósthússtræti í Reykjavík. Í afsalinu veitti Í, sem einnig átti lóðina nr. 9 við sama stræti, J og réttartökum hans „frjálsan rétt til umferðar um ofangreindan 3.15 metra breiðan gang sunnan af lóðinni nr. 9 við Pósthússtræti meðfram öllum norðurtakmörkum þeirrar lóðar, en umferðarréttur þessi skal eigi vera því til hindrunar, að eigandi nr. 9 byggi yfir gang þennan í minnst 3½ metra hæð“. Við sölu á lóðinni nr. 9 var kvöðinni lýst með sama hætti. A eignaðist fasteignina nr. 9 með afsali 19. marz 1955 og reisti þar fimm hæða skrifstofuhús, sem fullbyggt var 1960. Í gegnum hús þetta var hafður gangur, þar sem áður var sund milli húsa. Hurðir voru settar fyrir þann enda gangsins, sem að götu snýr, og er hægt að læsa þeim. Veggur, 24.0 cm, var settur að lóðarmörkum hússins nr. 11. Breidd gangsins reyndist vera 313.5 cm við götuhlið og 317.5 cm inn að garði. Hæð gangsins inn að garði er 344.0 cm. Í dyrabúnaði út að götu

eru opnanlegar dyr með frírri hæð 260.0 cm og minnstri frírri breidd 282.5 cm. Dæmt var, að umferðarrétturinn tæki til allrar venjulegrar og eðlilegar umferðar, sem gera mátti ráð fyrir í sambandi við rekstur veitingahúss, þar á meðal umferðar bifreiða og annarra ökutækja, enda voru dyr á kjallara veitingahússins í norðausturhorni þess og þar nokkurt athafnasvæði fyrir gistihúsið á þeim tíma, er hér skiptir máli. Frá því skömmu eftir að rekstur gistihússins hófst og þangað til A eignaðist lóðina nr. 9, viðgekkst það, að farartæki með varning til gistihússins eða frá höfðu viðdvöl á kvaðarganginum, en eigi var í ljós leitt, að ítakshafi hafi fyrr en 1960 komið þar fyrir neinum mannvirkjum, er gerði slíka kvöð sýnilega. Þar sem svo stóð á, hafði eigandi gistihússins eigi eignast hinn víðtækari rétt til dvalar farartækja á ganginum fyrir afnotahefð, sbr. 2. gr., 7. og 8. gr. laga nr. 46/1905. Frávik gangsins frá ákvæðum kvaðargerningsins voru eigi metin svo mikilvæg, að ástæða væri talin til að kveða á um breytingu á þeim dýra og snyrtilega búnaði gangsins, sem A hafði látið fullgera 835

Uppboð.

Uppboð auglýst og haldið samkvæmt lögum nr. 49/1951 um sölu lögveða án undangengins lögtaks 330

Uptaka.

Áfengi gert upptækt 147, 492, 710
Afli og veiðarfæri togara gerð upptæk 565, 573

Útburðargerðir.

Krafa um útburð af jörð eigi tekin til greina. Sjá ábúð 119
Með kaupsamningi 18. maí 1961 seldi G kaupandanum J þriðju hæð í húsi í Rvík og fékk honum hana til afnota 1. júní s. á. Kaupsamningnum var eigi þinglýst. En samkvæmt honum átti J að fá afsal fyrir íbúðinni hinn 15. sept. s. á. að fullnægðum ýmsum skilyrðum, svo sem greiðslu hluta kaupverðs, undirgöngu veðlána, útgáfu skuldabréfs með veði í eigninni o. fl. J vanefndi þessi kaupskilyrði stórkostlega. G riftaði því kaupunum með bréfi 14. des. 1961 og krafðist þess, að J viki úr húsinu eigi síðar en 5. jan. 1962. Hinn 8. jan. 1962 krafðist G síðan útburðar á hendur J. Útburðarkrafan var tekin til greina samkvæmt N. L. 6—14—6, enda þótt J hefði greitt í tveimur greiðslum nokkurn hluta kaupverðs 527
I hafði verzlunarhúsnæði á leigu á fyrstu hæð í húsi Í h/f og rak þar blómaverzlun. Á leigusamningstímanum seldi hann

O h/f blómaverzlunina ásamt rétti til afnota af húsnæði hennar. Síðar seldi O h/f F h/f blómaverzlunina og fram-seldi jafnframt húsaleigusamninginn. Í h/f beitti eigi, þrátt fyrir mótmæli, rétti sínum til að bera hina nýju leigu-taka út, heldur tók við leigugreiðslum fyrirvaralaust úr þeirra hendi. Skapaðist þannig samningsígildi um leiguna milli Í h/f og F h/f. Fl h/f hafði húsnæði á annarri hæð nefnds verzlunarhúss Í h/f. Stóðu að Fl h/f sömu bræður og að F h/f, en eigi var sami maður prókúruhafi fyrir bæði fyrirtækin. Í júlí 1961 lét Í h/f gera uppkast að leigu-samningi, er hann ætlaðist til, að gildi fyrir bæði fyrir-tækin, þar sem leigutíminn átti að renna út 31. des. 1961. Var samningur þessi undirritaður af framkvæmdastjóra og prókúruhafa fyrir Fl h/f, en eigi af hendi F h/f. Var og eigi sannað, að fyrirsvarsmaður F h/f hefði játazt undir þann samning. Útburður á hendur F h/f varð því eigi reistur á leigusamningnum 721

Vátrygging.

Leigubifreiðarstjórinn A gekk frá bifreið sinni að kveldi hins 18. marz 1960 á bílastæði milli Safnhússins og Arnarhvals í Reykjavík. Hann kvað hurðarhún hafa vantað á vinstri afturhurð, og hafi því eigi verið unnt að læsa henni á venjulegan hátt, en hann segist hafa getað opnað hana þannig, að hann stakk fingri inn í gatið, þar sem húnninn átti að vera og ýtti læsingarjárninu til, svo að hurðin opn-aðist. Lét A bifreiðina standa þarna nokkra daga, en hinn 23. s. m. fannst bifreiðin uppi í Hvalfirði, þar sem hún hafði oltið út af veginum og niður í fjöru. Var hún ónýt. Af stöðu kveikjulássins mátti sjá, að lykill hafði verið notaður, en við athugun kom í ljós, að opna mátti kveikju-lásinn með nokkrum lyklum af mismunandi gerðum. A höfðaði mál á vátryggingarfélag (V) til heimtu húftrygg-ingar að frádregnu verðmæti ræfilsins. Taldi V hann hafa sýnt stórkostlegt gáleysi með frágangi sínum á bifreið-inni og ætti hann því eigi heimtingu á tryggingarfénu, með því að V væri undanþegin ábyrgð á slíku tilviki sam-kvæmt 10. gr. hinna almennu vátryggingarskilmála. A voru dæmdar 75% bætur samkvæmt 3. mgr. 12. gr. skilmál-anna, er kveður á þær bætur, er vátryggði hefur valdið tjóninu af óvarkárni, sem eigi má telja stórkostlega, sbr. 20. og 34. gr. laga nr. 20/1956.

Bifreið var einungis notuð sem undirstaða undir lyftu, án þess að vél hennar væri í gangi. Tjón hlaut af, er lyfta skyldi skúr með lyftunni af annarri bifreið. Eigi varð talið, að tjónið hefði hlotizt af bifreið þeirri, sem lyftan

- stóð á, í notkun, sbr. 67. og 68. gr. laga nr. 26/1958, og var því váttryggingarfélag það, sem lyftubifreiðin var tryggð hjá samkvæmt 70. gr. nefndra laga, sýknað af kröfu um að bæta tjónið 163
- K var eigandi meginhluta jarðarinnar S, sem var öll 20 hundruð að fornu mati. N tók við jarðarafnotum í júní 1920 samkvæmt úttektargerð. Hinn 3. desember 1924 veitti K ábúandanum N og syni hans J lífstíðarábúð á 15 hundruðum af jörðinni, en 5 hundruð virðast þeir þá eiga sjálfir. Ábúðin laut lögum nr. 1/1884. Hinn 1. nóvember 1948 gaf K dóttur sinni B 6 hundruð jarðarinnar, en J var þá orðinn eigandi 14 hundraða. Árið 1930 létu N og J framkvæma á sjálfra sín kostnað talsverðar endurbætur á íbúðarhúsum og jafnvel endurbyggingu af hluta, og um 20 árum síðar framkvæmdi J enn endurbætur á þeim. Húsin voru skyldu tryggð hjá Brunabótafélagi Íslands, sbr. 3. gr. laga nr. 26/1932 og 7. gr. laga nr. 9/1955, og annaðist J greiðslu iðgjalda. Nam váttryggingarfjárhæðin 100 þús. krónum. Hinn 27/8 1956 brunnu íbúðarhúsin. Fluttist J þá brott af jörðinni, en nýtti hana samt áfram að nokkru og stóð B skil á lækkuðu eftirgjaldi. Hinn 13/2 1957 greiddi Brunabótafélag Íslands J brunabætur, er lækkaðar voru niður í kr. 93.093.00, þar sem eigi skyldi byggja bæjarhúsin upp að nýju. B stefndi J og brunabótafélaginu síðan til greiðslu 6/20 hluta nefndrar fjárhæðar, þ. e. kr. 27.927.90 ásamt vöxtum. Brunabótafélagið hafði eigi réttmæta ástæðu til að ætla, að J ætti einn tilkall til brunabótafjárins. Með hliðsjón af því, að J hafði kostað miklu til viðhalds og endurbyggingar húsanna, var hlutur B í brunabótafénu metinn kr. 12.000.00. Voru J og Brunabótafélag Íslands dæmd óskipt til að greiða B þessa fjárhæð með vöxtum frá þeim degi, er bruninn varð 207

Vegir.

- Útgerðarfélag (Ú) kom sér upp aflastöð á skák, er það fékk á erfðaleigu á sjávarbakka. Það lagði 3 metra breiðan veg 1931 um ræktuð lönd, þar á meðal lönd kotanna A og N, niður að aflastöðinni og tók á sig skyldu til að girða beggja megin vegarins. Girðinguna setti það upp 1932. Hreppurinn (H), sem erfðaleigulandið var í, eignaðist erfðaleiguréttindin 1939 og lét gera veginn að hreppsvegi 1940. H lét 1945 taka landræmu meðfram veginum, 3,5 metra að breidd, til breikkunar honum, sbr. 24. og 6. gr. laga nr. 101/1933. Dómkvaddir menn voru látnir meta bætur til jarðeiganda. K, sem átti kotið A og $\frac{1}{2}$ af kotinu N, voru metnar kr. 889.68 í bætur. K voru dæmdar þessar bætur

úr sjóði H í máli, höfðuðu 1956. Hins vegar fékk hann eigi bætur frá H fyrir það land, er faðir hans sem eigandi A hafði látið undir veginn 1931, þar sem H eignaðist þann hluta vegarins með sömu kjörum og réttarleifandi hans. Frá var vísað kröfu um bætur fyrir frekari breikkun vegarins en gerð var 1945, þar sem gögn um það efni, þ. á m. matsgerð, voru eigi nægilega skýr. Þá er vegurinn varð hreppsvegur, var girðingin meðfram honum orðin léleg. Kvartaði K undan því fljótlega. Bótaréttur hans fyrir átroðning fyrntist því eigi, sbr. 29. gr. laga nr. 101/1933. H jótaðist 6. sept. 1942 undir að setja upp girðingu. Eigi efndi H þetta loforð, en greiddi K 1942 kr. 250.00 til endurbóta á girðingunni. H var dæmt að bæta K þá fjárhæð, sem matsmenn mátu 30. marz 1959, fyrir átroðning, sem hlaut af því, að girðingu var eigi haldið við, þ. e. kr. 8000.00 .. 123

Verksamningar. Sbr. vinnusamningar.

Félag Vatnsvirkja (V) var deild í Sameinuðum verktökum og hafði 1956 á hendi framkvæmd verks á Keflavíkurflugvelli, sem var þáttur heildarverksamnings Varnarliðsins og Sameinaðra verktaka. V gerði verksamning við S og J um „uppsetningu á 5 hitablásurum ásamt leiðslum og blikkleiðslum ásamt öllu tilheyrandi. Einangrun undanskilin“ í svonefndum Navy Hangar. Umsamin verklaun voru kr. 45.000.00. Haustið 1956 dró Varnarliðið úr framkvæmdum sínum, og hinn 15. október 1956 var verk þeirra S og J stöðvað á byrjunarstigi. Höfðu þeir þá fengið greiddar kr. 2.787.55. Þeir unnu þó áfram á vegum V að öðrum störfum, J til 12. des. 1956 og S til 19. jan. 1957. Námu kaupgreiðslur til S á tímabilinu 24. sept. 1956 til 19. jan. 1957 kr. 21.-132.25. Haustið 1957 lét Varnarliðið taka aftur til við verk það, sem J og S hafði verið falið, en eigi var það nú unnið á vegum V, sem hætt hafði starfsemi, er hér var komið. Hinn 27. des. 1957 ritaði S í sínu nafni og J bréf til V og krafðist bóta fyrir það, að þeim J hefði eigi verið veittur kostur að ljúka verkinu. Eigi var sannað gegn mótmælum V, að S hefði hafizt handa um að krefja bóta fyrr en 27. des. 1957, 14 mánuðum eftir að samningsverkið var stöðvað og 11 mánuðum eftir að hann hvarf úr þjónustu V, þar sem S hafði unnið, að því er séð varð, athugasemdalaut um þriggja mánaða skeið eftir niðurfelling verksamningsverksins. Að svo vöxnu máli þótti S með framkomu sinni hafa firrt sig og J rétti til skaðabóta fyrir verkstöðvunina 456

Vettvangsmál.

Dómur í vettvangsmáli ómerktur vegna gallaðrar meðferðar málsins í héraði. Sjá ómerking 410

Vextir.

- B og J lentu í áflogum 4. apríl 1952, og hlaut J mikla ákomu. Hann höfðaði skaðabótamál á hendur J með stefnu 5. nóvember 1957. Vextir af skaðabótum voru dæmdir frá 5. nóvember 1953, en vextir frá fyrri tíma voru fyrndir, sbr. 2. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 74
- K synjaði viðtöku á bótum, sem metnar voru af dómkvöddum mönnum, fyrir breikkun á hreppsvegi um ræktað land hans, þar sem K krafðist frekari bóta. Í máli, er hann höfðaði allmörgum árum síðar, voru honum einungis dæmdar þessar bætur, en án vaxta 123
- Samkvæmt endurriti úr hreppsbók, hafði sú aðferð verið viðhöfð um margra ára skeið, að færa K útsvar hans til gjalda á viðskiptareikningi, en færa honum þar jafnframt til tekna þóknun fyrir ýmis störf í þágu hreppsins. Á viðskiptareikning þenna höfðu aldrei verið færðir neindir dráttarvextir. Eins og þessum viðskiptum var háttað, gáfu fyrirvarsmenn hreppsins K ástæðu til að ætla, að hann yrði ekki krafinn um dráttarvexti. Var K því sýknaður af kröfu um þá 123

Vinnusamningar. Vinnulaun.

- A vann í nóvember 1956 hjá meistaranum B við að setja rúður í hús, og var verkið greitt eftir uppmælingartaxta. Nefndur mánuður var einn mesti rigningarmánuður á þessari öld, og mátti því búast við rakaeinkennum í timbrinu. Í marz 1957 urðu aðiljar ásáttir um að taka upp glerlista á öllum gluggum á nefndum húsum og leggja í aftur kitti til að bæta úr göllum, sem fram höfðu komið. B taldi A eiga sök á hinu misheppnaða verki og vildi því skuldajafna við kaupkröfu A, kr. 16.000.00, kostnaði af því að taka upp rúðulistana aftur, þ. e. kr. 11.073.32. Þar sem B hafði ákveðið, að verkið skyldi unnið við hin slæmu skilyrði, var eigi í ljós leitt, að A hefði brotið gegn fyrirmælum B eða sætt gagnrýni af hans hendi við verkið, þá var ósannað, að A hefði bakað sér bótaskyldu gegn B með saknæmu atferli sínu, og var skuldajafnaðarkrafan því ekki tekin til greina. Enn vann A í téðum húsum við smíð innanbúnaðar. Í verðskrá Trésmíðafélags Reykjavíkur um ákvæðisvinnu segir: „Á alla þessa taxta má bæta við vélavinnu, er nemur 18%.“ B kvaðst hafa ofgreitt A fyrir vinnuna kr. 1371.53, sem svari til nefnds hundradshluta, þar sem A hafi unnið með

vélum B og því eigi átt að fá nefnt álag. Krafðist B skulda-
jafnaðar við framangreinda kaupkröfu A einnig að þessu
leyti. Synjað var um skuldajöfnunina, þar sem hér var um
að tefla endurheimt á greiðslu, sem innt hafði verið fyrir-
varalaust af hendi, og varð því eigi skuldajafnað við verk-
kaupskrófu 184

Kjarasamningur Félags íslenzkra botnvörpuskipaeigenda og
Skipstjóra- og stýrimannafélagsins Ægis frá 23. marz 1955
og kjarasamningur sömu aðilja 4. september 1958 giltu um
kjör M, sem var skipstjóri á togara bæjarútgerðar (Ú) frá
ársbyrjun 1957 til 1. des. 1959. Samkvæmt 2. gr. fyrri kjara-
samningsins skyldu skipstjórar hafa 2.25% af nánar til-
teknu aflaverði í verðlaun og samkvæmt 3. gr. skyldi út-
gerðarmaður greiða auk þess 0.5% af aflaverði, reiknuðu
með sama hætti, til Lífeyris- og dánarbótasjóðs yfirmanna
á skipum Félags íslenzkra botnvörpuskipaeigenda, og var
fengin heimild stjórnvalda til, að framlag þetta til sjóðsins
skyldi eigi teljast til skattskyldra tekna sjóðfélaga. Ef
vanskil yrðu á greiðslu til sjóðsins af hendi útgerðaraðilja,
og sjóðfélagi hætti þátttöku í sjóðnum af þeim sökum,
skyldu aflaverðlaun skipstjóra hækka um 1.25% upp í 3.5%.
Sjóðfélagi skyldi kvarta undan vanskilum, áður en hann
hætti þátttöku í sjóðnum. Skyldu þá aflaverðlaunin hækka,
ef eigi næðist samkomulag innan 14 daga. Sams konar
ákvæði voru í kjarasamningnum 4/9 1958. Vanskil urðu
af hendi Ú á greiðslum til nefnds sjóðs, og kvartaði M hinn
15. marz 1960. Skilyrði voru fyrir hendi til að dæma hon-
um hin auknu aflaverðlaun fyrir starfstíma hans. Með því
að hin dæmda fjárhæð var að nokkru leyti aflaverðlaun
samkvæmt ráðningarsamningi og umsamið orlofsfé var
einnig þáttur í launakjörum, var M dæmt sjóveð í togar-
anum fyrir dæmdum fjárhæðum. Tveir dómendur Hæsta-
réttar töldu 0,5% af aflaverðlaununum ekki kaupgreiðslu,
heldur féviti og vildu því ekki dæma sjóveð að því leyti .. 392

V lét rafvélaverkstæði gera við ræsi (startara) á bíl sínum.
Hann taldi reikninginn fyrir viðgerðina, að fjárhæð kr.
609.18, allt of háan. Eigandi verkstæðisins (H) höfðaði því
mál á hendur V til greiðslu hans, og var krafa H tekin
til greina í héraði og fjárnám framkvæmt. V áfrýjaði dómi
og fjárnámsgerð og fékk nú dómkvadda menn til að meta
viðgerðarkostnaðinn. Niðurstaða þeirra var, „að heildarverð
á umræddri viðgerð eigi að vera kr. 351.72, sé verkið unnið
af sveini“. Þessi niðurstaða, sem var eigi með rökum ve-
fengd, var lögð til grundvallar málinu í Hæstarétti 405

T réðst sem sjómaður á vélbát G, er stundaði fiskveiðar á vetrar-
vertíð. Var T á bátnum 102 daga. G greiddi T kauptrygg-

- ingu háseta á línuveiðum samkvæmt þáverandi kjarasamningum, en T taldi sig eiga rétt á hærri kaupi nokkurn hluta tímans, þar sem báturinn hefði stundað loðnuveiðar þann tíma og við þessar veiðar hafi fiskazt meira en nam kauptryggingu. Þar sem G hafði eigi verið lögskráður á bátinn, enda þótt hann væri meira en 16 rúmlestir að stærð, og sérsamningar voru eigi gerðir um kjör T á bátnum, né féll ráðning hans undir ákvæði kjarasamnings, var launakrafa T, sem eigi var, svo sannað væri, ósanngjörn, tekin til greina 435
- Samkvæmt auglýsingu í Lögbirtingablaði 29. des. 1954 var L stjórnarmaður S h/f og hafði heimild til að rita firmað ásamt öðrum hinna tveggja stjórnarmanna. L var skipstjóri á skipi félagsins frá því í öndverðum nóv. 1954 til loka ágúst 1957. Allan þann tíma voru honum greiddir tveir hásetahlutir í laun. Í máli, höfðuðu 24. júlí 1958, krafðist L viðbótarlauna 300 króna fasts kaups á mánuði auk verðlagsuppbótar, alls kr. 12.227.00. Þar sem L hafði eigi allan skipstjórátíma sinn haft uppi athugasemdir við kaupskilin né áskilið sér meira kaup en greitt var og því eigi veitt félaginu í tækan tíma færi á að svara kröfum hans um meira kaup, þá gat hann eigi að alllöngu liðnum starfstímanum komið fram kröfum um viðbótarkaup 532
- Í launataxta Dagsbrúnar sagði, að venja væri, „að reikna unglingum á tuttugasta aldursári 90% af vinnutekjum fullorðinna og eftir þann aldur 5% hækkun á ári í tvö ár“ 797
- Í júlí 1958 réð K bifreiðastjórann T til að aka langferðabíl. Umsamið kaup var kr. 5000.00 á mánuði. Um miðjan nóvember s. á fór T úr þjónustu K fyrirvaralaust. Þar sem T tókst eigi að sanna, að honum hefði verið sagt upp, var K dæmd sýkna af kröfum T um laun í einn mánuð eftir vistarlitin. T krafði K um laun fyrir starfstímann samkvæmt samningi, sem gildi á þessum tíma milli Félags sérleyfishafa annars vegar og Bifreiðastjórafélagsins Hreyfils, Reykjavík, og Bifreiðastjórafélagsins Fylkis, Keflavík, hins vegar um kaup og kjör bifreiðarstjóra á sérleyfisleiðum, „þar sem ekki gilda aðrir samningar“, eins og í samningnum stendur, en K hafði einungis greitt T umsamdar kr. 5000.00 á mánuði. K var bundinn af nefndum samningi, sbr. 7. gr. laga nr. 80/1938, og var hann því dæmdur til að greiða T mismuninn ásamt orlofsfé af honum. Samkvæmt kjarasamningnum skyldi vinnutími T vera 10 klst. á dag, en þar frá átti að draga eina klst. til matar og tvo stundarfjórðunga til kaffidrykkju. Eigi fékk T staðfest, er hann tók fyrirvaralaust við launum sínum sumarið 1958, að hann ætti kröfu til greiðslu síðar fyrir eftirvinnu-

stundir, og sannanir voru eigi færðar fram fyrir eftirvinnu. Að svo búnu var krafa hans um þessar greiðslur eigi til greina tekin 808

Vitni.

Þrír lögreglumenn töldu sig sjá álangdar G eiga viðskipti við B í bíl hans, en skilyrði þeirra til að skynja þetta voru ekki góð. Eftir að G var stigin út úr bílnum, tóku þeir hann tali. Kvaðst G hafa keypt eina flösku af áfengi fyrir hjón af B og afhent þeim flöskuna. Lögreglumennirnir höfðu eigi upp á hjónunum. Vætti G um útlit B og bílsins var óskýrt, og eigi var G samprófaður B. Þá tóku lögreglumennirnir B eigi strax til yfirheyrslu. Sök var eigi sönnuð á hendur B 147
Vitni lýsa líkamsárás 14
Vitni lýsa slysi. er varð á togara 19, 232
Vitni ber um netjakaup 24
Vitni bera um kaup á jörð 31
Vitni ber um slys um borð í eimskipi 40
Vitni bera um bifreiðaslys 46, 217, 238, 814, 907
Vitni bera um brot gegn áfengis- og bifreiðalögum 50, 115, 481, 556, 559, 562, 587, 628, 702, 710, 715, 718, 819, 868
Vitni bera um meðferð á vél vélbáts 56
Vitni bera um slys í frystihúsi 74, 335
Vitni bera um meðferð á rafmagnsmæli 109
Vitni bera um vegarlagningu 123
Vitni ber í þjófnaðarmáli 141
Vitni bera um mistök, er urðu við affermingu lyftu af bíl .. 163
Vitni lýsir skoðun Trésmiðafélags Reykjavíkur á framkvæmd verks 184
Vitni lýsa viðskiptum lögreglu og drukkens manns og meiðslum, er hann hlaut 192
Vitni bera í fjáðráttarmáli 243
Vitni bera um vist manns, er sóttur var til greiðslu útsvars .. 283
Vitni bera í fiskiveiðabrotsmáli 291, 565, 573
Vitni lýsa aðdraganda slyss, er hlaut af véllyftu 302
Árekstur varð milli bifreiðar og reiðhjóls með hjálparvél á Hvaleyrarholti sunnan við Hafnarfjörð 24. september 1955. Lögregluskýrsla var tekin í Hafnarfirði sama dag af öku- manni bifreiðarinnar. Var sú skýrsla síðan lesin upp fyrir þremur mönnum, sem verið höfðu farþegar í bifreiðinni, og kváðu þeir hana rétta, en eigi voru þeir yfirheyrðir sjálfstætt um atburðinn. Þá tók lögreglan í Keflavík skýrslu af reiðhjólsmanni, sem fyrir slysi varð í árekstrinum. En hvorki gáfu aðiljar né vitni skýrslu fyrir dómi um atvik að slysinu. Fyrir Hæstarétti lýstu málflytjendur því, að

þeir teldu eigi unnt að afla vættis um orsakir að slysinu.	
Var við svo búið látið sitja	356
Vitni bera um framkvæmd á viðgerð á ræsi í bíl	405
Vitni bera um umbúnað um hitaveituskurð, þar sem slys varð	438
Vitni bera um áfengis kaup leigubifreiðarstjóra	492
Vitni bera um slys á vinnustað	512, 536, 685, 797, 823, 907
Vitni lýsa meðferð á óskilafé	545
Vitni bera um húsakaup	580, 666
Vitni bera í máli um eignarrétt íbúðar	590
Vitni bera um skuldaskipti frystihúseiganda og hlutafélags, er lagði afla báts inn í frystihúsið	499
Vitni bera um aðdraganda að slysi, er hlaut af flutningalyftu í húsi, sem var í smíðum	613
Dæmt, að vitni sé í sambandi við heitfestingu vættis síns að lögum óskýlt að svara spurningum um trúarskoðanir sínar	844
Fundið var að því, að rannsóknardómari hafði eigi bent bróður manns, er sakaður var um akstur með áfengisáhrifum, á það, að hann gæti skorazt undan að bera vætti í máli ..	819
Vitni bera í máli um rétt til innheimtufjár	649
Vitni bera í barnsfaðernismáli	660
Vitni bera í skuldamáli	695
Vitni bera í skaðabótamáli út af gölluðu húsi	705
Vitni bera í refsímáli út af siðferðisbroti	740
Vitni bera um slys um borð í dráttarbat	745
Vitni bera í refsímáli fyrir manndráp	755
Vitni lýsa slysi í sundlaug	783
Vitni bera í máli um eignarrétt að lóð	881

Víxilmál. Víxlar.

R höfðaði víxilmál á hendur G og H og reisti rétt sinn á handhöfn víxilsins. Eftir að aðiljar höfðu fengið fresti í 5 vikur, kröfðust G og H tveggja vikna frests til að leiða vitni og aðilja og afla gagna um, að stefnandi væri eigi réttur eigandi víxilsins. Þar sem stefnandi neitaði að svara þeirri spurningu héraðsdómara, hver væri eigandi víxilsins, þótti rétt að veita frestinn. Einn dómenda Hæstaréttar vildi synja um frestinn, með því að eigi skipti máli, hver væri raunverulegur eigandi víxilsins	446
P tókst ekki að sanna, að hann hefði verið eigandi víxilkröfu, er S fól G lögfræðingi að höfða mál til innheimtu hennar á hendur K. Dómurinn hljóðaði á nafn S sem kröfuhafa. Var P því eigi rétt að taka til sín innheimtuféð. Sjá nánar um dóminn undir sönnun	649

Þjáningabætur. Sjá skaðabætur.

Þinglýsing.

Ákvæði í kaupsamningi um jörð, sem tók til veiðiréttar fyrir landi hjáleigu jarðarinnar, batt eigi grandlausan kaupanda hjáleigunnar, þar sem ákvæði kaupsamningsins var eigi þinglýst. Sjá lax- og silungsveiði 488

Þjófnaður.

B bjó í einu herbergi og eldhúsi í húsi sínu, en leigði út tvö herbergi og eldhús. Húsið var hitað með rafmagni. Í ágúst 1958 leiddi athugun rafmagnseftirlitsmanna í ljós, að tveir rafmagnsmælur hússins voru skammhleypdir að baki rafspjalds, þannig að einangrun víra var skorin af og 4 mm² vír snúið yfir og tengt á milli til og frá straumspólu mælanna, en síðan vafið vandlega með einangrunarbandi. Athugun sýndi, að rafeyðsla samkvæmt mælunum minnkaði allt í einu að miklum mun sumarið 1954. Á sama tíma hafði B tekið að selja húsnæðið á leigu, þannig að rafmagnskostnaður var innifalinn í leigunni. Eina skynsamlega skýringin á þessu var sú, að B hefði falsað mælana. Hann var því dæmdur sekur um þjófnað. Honum var og dæmt að greiða Rafmagnsveitu Reykjavíkur bætur, sem reiknaðar voru fyrir tímabilið 22/7 1954 til 23/8 1958 eftir hlutfalli á mælingu hinna fölsuðu mæla og réttra mæla .. 109

Framreiðslustúlka hafði brugðið sér út úr veitingasal hótels og skilið peningaveski sitt eftir á afgreiðsluborðinu. H kom inn í mannlausan salinn, sá veskið og spyrnti því undir borð þar í salnum. Þá er stúlkan kom, varð hún hvarfs á veskinu vör, og samþykkti H, sem leigði herbergi á hóteli, að leitað væri á honum, en sú leit bar eigi árangur. Síðar sama kvöld hirti H veskið undan borðinu og kastaði eign sinni á peninga þá, sem í því voru. H var dæmd refsing samkvæmt 244. gr. laga nr. 19/1940 og svo dæmt að greiða bætur fyrir verðmæti þau, er stúlkan taldi hafa verið stolið 141

H ók bíl S að beiðni hans nokkra leið og afhenti síðan kveikju-láslykilinn. Við þenna akstur neytti H áfengis. Fóru þeir H og S því næst inn í hús í kunningjaheimsókn. Þaðan hvarf H án vitundar S, tók bíl S, ræsti hann með því að tengja fram hjá kveikjulás og ók honum, unz hann rakst á annan bíl og kastaðist út af veginum. Nytjastuldur H varðaði við 259. gr. laga nr. 19/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 20/1956 141

Ættarjarðir.

EÁ segir í bréfi til T landfógeta 5. jan. 1886, að hann hafi samið til fulls um kaup á jörðinni Ósi í Arnarneshreppi.

Að EÁ önduðum erfði G, sonur hans, jörðina samkvæmt skiptagerningi 22. des. 1895. Sonur G, EG, eignaðist jörðina með kaupsamningi 21. sept. 1917 og afsali 4. júlí 1918 frá móður sinni, sem var ekkja. Hinn 27. marz 1961 afsalaði EG jörðinni til S. Var afsalið innritað fyrirfram til þinglýsingar 28. s. m. Systkini EG, fimm að tölu, höfðuðu nú mál gegn EG og S og kröfðust þess, að viðurkennt verði, að jörðin Ós lúti sem ættarjörð reglum 7. kafla laga nr. 116/1943, sbr. lög nr. 16/1950 um ættaróðul og erfðaábúð. Þeim tókst eigi að sanna að jörðin hafi verið óslitið í ætt þeirra þann tíma, sem 26. gr. laga nr. 116/1943 með breytingum samkvæmt 3. gr. laga nr. 16/1950 áskilur, til þess að jörð verði talin ættarjörð gegn vilja jarðareigenda. Voru þeir EG og S þegar af þeirri ástæðu sýknaðir 508

Neðst á bls. 511 stendur: „Slíkar rannsóknir“, en á að vera „Slíkar sannanir“, samkvæmt yfirlýsingu héraðsdómara.

